

OBWIESZCZENIE MINISTRA SPRAW ZAGRANICZNYCH

z dnia 12 lutego 1996 r.

w sprawie publikacji załączników do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO).

Stosownie do oświadczenia rządowego z dnia 31 lipca 1995 r. w sprawie ratyfikacji przez Rzeczpospolitą Polską Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO), sporządzonego w Marakeszu dnia 15 kwietnia 1994 r. (Dz. U. Nr 98, poz. 484), publikuje się niniejszym następujące porozumienia będące załącznikami do powyższego Porozumienia (Dz. U. Nr 98, poz. 483):

- Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej,
- Porozumienie w sprawie reguł pochodzenia,
- Porozumienie w sprawie inspekcji przedwysyłkowej,
- Mechanizm przeglądu polityki handlowej.

Minister Spraw Zagranicznych: *D. Rosati*

(Wyżej wymienione porozumienia stanowią odrębny załącznik do niniejszego numeru)

**ZAŁĄCZNIKI DO POROZUMIENIA
USTANAWIAJĄCEGO
ŚWIATOWĄ ORGANIZACJĘ HANDLU (WTO)**

sporządzonego w Marakeszu dnia 15 kwietnia 1994 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr 98, poz. 483)

(Załącznik 1C — Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej; załącznik 1A — Porozumienie w sprawie reguł pochodzenia; załącznik 1A — Porozumienie w sprawie inspekcji przedwysyłkowej; załącznik 3 — Mechanizm przeglądu polityki handlowej)

SPIS TREŚCI

	Strona
Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej	1
Porozumienie w sprawie reguł pochodzenia	64
Porozumienie w sprawie inspekcji przedwysyłkowej	88
Mechanizm przeglądu polityki handlowej	106

**POROZUMIENIE W SPRAWIE HANDLOWYCH ASPEKTÓW
PRAW WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ**

Część I: Postanowienia ogólne i podstawowe zasady

Część II: Standardy dotyczące dostępności, zakresu i korzystania z praw własności intelektualnej

1.   Prawa autorskie i pokrewne
2.   Znaki towarowe
3.   Oznaczenia geograficzne
4.   Wzory przemysłowe
5.   Patenty
6.   Wzory masek (topografie) układów scalonych
7.   Ochrona informacji nie ujawnionej
8.   Kontrola praktyk antykonkurencyjnych w licencjach umownych

Część III: Dochodzenie i egzekucja praw własności intelektualnej

1.   Zobowiązania ogólne
2.   Procedura cywilna i administracyjna oraz środki zaradcze
3.   Środki tymczasowe
4.   Wymagania specjalne odnoszące się do środków stosowanych przy kontroli granicznej
5.   Procedury karne

Część IV:	Nabycie i utrzymanie w mocy praw własności intelektualnej oraz procedury sporne w zakresie tych spraw
Część V:	Zapobieganie sporom i rozstrzyganie sporów
Część VI :	Postanowienia przejściowe
Część VII:	Postanowienia instytucjonalne; Postanowienia końcowe

POROZUMIENIE W SPRAWIE HANDLOWYCH ASPEKTÓW PRAW WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ

Członkowie,

Pragnąc ograniczyć wypaczenia i przeszkody w handlu międzynarodowym i biorąc pod uwagę potrzebę promowania skutecznej i wystarczającej ochrony praw własności intelektualnej oraz zapewnienia, że środki i procedury dochodzenia i egzekucji praw własności intelektualnej nie staną się ograniczeniami dla handlu prowadzonego w prawie dozwolony sposób;

Uznając za niezbędne stworzenie w tym celu nowych zasad i rygorów dotyczących:

- (a) stosowania podstawowych zasad GATT 1994 i odpowiednich porozumień międzynarodowych oraz konwencji dotyczących własności intelektualnej;
- (b) ustanowienia odpowiednich standardów i zasad dotyczących dostępności, zakresu i korzystania z praw własności intelektualnej odnoszących się do handlu;
- (c) ustanowienia skutecznych i właściwych środków dochodzenia i egzekwowania praw odnoszących się do handlowych aspektów własności intelektualnej biorąc pod uwagę różnice w krajowych systemach prawnych;
- (d) ustanowienia skutecznych i szybkich procedur wielostronnego zapobiegania sporom i rozstrzygania sporów między rządami; oraz
- (e) postanowień przejściowych, których celem jest najpełniejszy udział w rezultatach negocjacji;

Uznając potrzebę istnienia wielostronnych ram obejmujących zasady, reguły i dyscypliny dotyczące międzynarodowego handlu towarami podrabianymi;

Uznając, że prawa własności intelektualnej są prawami prywatnymi;

Uznając leżące u podstaw polityki społecznej cele krajowych systemów ochrony własności intelektualnej, włącznie z celami dotyczącymi rozwoju i technologii;

Uznając także szczególne potrzeby Członków - krajów najmniej rozwiniętych w zakresie maksymalnej elastyczności we wdrażaniu w kraju ustaw i przepisów w celu umożliwienia im stworzenia solidnej i trwałej bazy technologicznej;

Podkreślając wagę zmniejszenia napięć poprzez podjęcie silniejszych zobowiązań dotyczących rozwiązywania sporów z zakresu spraw odnoszących się do handlowych aspektów problemów własności intelektualnej poprzez zastosowanie procedur wielostronnych;

Pragnąc ustanowić wzajemnie wspomagający się związek między WTO i Światową Organizacją Własności Intelektualnej (zwaną w niniejszym Porozumieniu WIPO) oraz innymi odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi;

Niniejszym uzgadniają, co następuje:

CZĘŚĆ I

Postanowienia ogólne i zasady podstawowe

Artykuł 1

Charakter i zakres zobowiązań

1. Członkowie wprowadzą w życie postanowienia niniejszego Porozumienia. Członkowie mogą, lecz nie są zobowiązani, wprowadzić w swoim prawie szerszą ochronę niż wymagana przez niniejsze Porozumienie, pod warunkiem że taka ochrona nie będzie sprzeczna z postanowieniami niniejszego Porozumienia. Członkom pozostawia się swobodę określenia właściwego sposobu wprowadzania w życie postanowień niniejszego Porozumienia do ich systemów prawnych i praktyki.
2. Dla potrzeb niniejszego Porozumienia pojęcie "własność intelektualna" odnosi się do wszystkich kategorii własności intelektualnej, stanowiących przedmiot uregulowań Sekcji 1 - 7 Części II.
3. Członkowie przyznają sposób traktowania, ustanowiony w niniejszym Porozumieniu, wszystkim podmiotom innych Członków¹. W odniesieniu do odpowiednich praw własności intelektualnej, przez podmioty innych Członków rozumie się osoby fizyczne i prawne, które spełniałyby kryteria dla uzyskania ochrony zgodnie z Konwencją paryską (1967), Konwencją berneńską (1971), Konwencją rzymską i Traktatem o własności intelektualnej w odniesieniu do układów scalonych, gdyby wszyscy Członkowie WTO byli członkami tych konwencji². Jakikolwiek Członek korzystający z możliwości przewidzianych w ust. 3 Artykułu 5 lub ust. 2 Artykułu 6 Konwencji rzymskiej dokona notyfikacji przewidzianej tymi przepisami Radzie Handlowych Aspektów Praw Własności Intelektualnej (Radzie TRIPS).

---

¹Jeżeli w niniejszym Porozumieniu jest mowa o "podmiotach", w przypadku oddzielnego terytorium celnego, Członka WTO, będzie to oznaczało osoby fizyczne lub prawne, które mają siedzibę lub które mają istniejące i działające przedsiębiorstwo przemysłowe lub handlowe na takim terytorium celnym.

²W niniejszym Porozumieniu „Konwencja paryska” oznacza Konwencję paryską o ochronie własności przemysłowej. „Konwencja paryska (1967)” oznacza Akt sztokholmski tej konwencji z dnia 14 lipca 1967 roku. „Konwencja berneńska” oznacza Konwencję berneńską o ochronie dzieł literackich i artystycznych. „Konwencja berneńska (1971)” oznacza Akt paryski tej Konwencji z dnia 24 lipca 1971 roku. „Konwencja rzymska” oznacza Międzynarodową konwencję o ochronie wykonawców, producentów fonogramów i organizacji nadawczych, przyjętą w Rzymie w dniu 26 października 1961 roku. "Traktat o własności intelektualnej w odniesieniu do układów scalonych" (Traktat IPIC) oznacza traktat o własności intelektualnej w odniesieniu do układów scalonych, przyjęty w Waszyngtonie w dniu 26 maja 1989 roku. "Porozumienie WTO" oznacza Porozumienie ustanawiające Światową Organizację Handlu (WTO).

Artykuł 2
Konwencje dotyczące własności intelektualnej

1. W zakresie Części II, III i IV niniejszego Porozumienia Członkowie zastosują się do wymogów Artykułów 1 - 12 i 19 Konwencji paryskiej (1967).
2. Żadne z postanowień Części I do IV niniejszego Porozumienia nie uchyli istniejących wzajemnych zobowiązań Członków, wynikających z Konwencji paryskiej, Konwencji berneńskiej, Konwencji rzymskiej i Traktatu o własności intelektualnej w odniesieniu do układów scalonych.

Artykuł 3
Traktowanie narodowe

1. Każdy Członek przyzna podmiotom innych Członków traktowanie nie mniej korzystne niż to, jakie przyznaje własnym podmiotom w zakresie ochrony³ własności intelektualnej, z zastrzeżeniem wyjątków już przewidzianych odpowiednio w Konwencji paryskiej (1967), Konwencji berneńskiej (1971), Konwencji rzymskiej i Traktacie o własności intelektualnej w odniesieniu do układów scalonych. W stosunku do wykonawców, producentów fonogramów, organizacji nadawczych, zobowiązanie to stosuje się jedynie do praw przyznanych postanowieniami niniejszego Porozumienia. Jakikolwiek Członek korzystający z możliwości przewidzianych w Artykule 6 Konwencji berneńskiej (1971) i ust. 1(b) Artykułu 16 Konwencji rzymskiej dokona notyfikacji Radzie TRIPS, jak to przewidziano w tych przepisach.
2. Członkowie mogą skorzystać z wyłączeń dozwolonych na podstawie ust. 1 w związku z procedurami sądowymi lub administracyjnymi, włączając w to wskazanie adresu dla doręczeń lub wyznaczenie przedstawiciela na terenie jurysdykcji Członka jedynie wówczas, gdy wyłączenia takie są niezbędne dla zapewnienia zgodności z ustawami i przepisami, które nie są sprzeczne z postanowieniami niniejszego Porozumienia oraz gdy takie praktyki nie są stosowane w sposób, który stanowiłby ukryte ograniczenie w handlu.

Artykuł 4
Zasada najwyższego uprzywilejowania

W zakresie ochrony własności intelektualnej, jakakolwiek korzyść, udogodnienie, przywilej lub zwolnienie, przyznane przez Członka podmiotom jakiegokolwiek innego kraju, będzie przyznane niezwłocznie i bezwarunkowo podmiotom wszystkich innych Członków. Wyłączone z tego zobowiązania są przyznane przez Członka korzyści, udogodnienia, przywileje lub zwolnienia:

- (a) wynikające z międzynarodowych porozumień o pomocy sądowniczej i dochodzenia i egzekwowania praw o charakterze ogólnym, a nie ograniczone szczególnie do ochrony własności intelektualnej;

---

³Dla celów Artykułów 3 i 4 niniejszego Porozumienia "ochrona" uwzględnia sprawy mające wpływ na dostępność, nabycie, zakres, utrzymanie w mocy oraz dochodzenie i egzekwowanie praw własności intelektualnej, a także te sprawy mające wpływ na korzystanie z praw własności intelektualnej, które uregulowane zostały w sposób szczególny w niniejszym Porozumieniu.

- (b) przyznane w związku z postanowieniami Konwencji berneńskiej (1971) lub Konwencji rzymskiej, upoważniających do tego, aby przyznane traktowanie było nie funkcją narodowego traktowania, ale funkcją traktowania przyznanego w innym kraju;
- (c) odnoszące się do praw wykonawców, producentów fonogramów i organizacji nadawczych, nie przewidzianych w niniejszym Porozumieniu;
- (d) wynikających z międzynarodowych porozumień dotyczących ochrony własności intelektualnej, które weszły w życie przed wejściem w życie Porozumienia WTO, pod warunkiem że takie Porozumienia zostały notyfikowane Radzie do spraw TRIPS i nie powodują arbitralnego lub nieuzasadnionego dyskryminowania podmiotów innych Członków.

Artykuł 5

Wielostronne porozumienia dotyczące nabywania lub utrzymywania ochrony

Zobowiązania wynikające z Artykułów 3 i 4 nie mają zastosowania do procedur przewidzianych w wielostronnych porozumieniach zawartych pod auspicjami WIPO dotyczących nabywania lub utrzymywania w mocy praw własności intelektualnej.

Artykuł 6

Wyczerpanie

Dla potrzeb rozstrzygnięcia sporów na podstawie niniejszego Porozumienia, z zastrzeżeniem postanowień Artykułów 3 i 4, żaden element niniejszego Porozumienia nie będzie użyty dla podniesienia kwestii wyczerpania praw własności intelektualnej,

Artykuł 7

Cele

Ochrona oraz dochodzenie i egzekwowanie praw własności intelektualnej powinny przyczynić się do promocji innowacji technicznych oraz do transferu i upowszechniania technologii, ze wzajemną korzyścią dla producentów i użytkowników wiedzy technicznej, w sposób sprzyjający osiągnięciu dobrobytu społecznego i gospodarczego oraz zrównoważeniu praw i obowiązków.

Artykuł 8 *Zasady*

1. Tworząc lub zmieniając swoje ustawodawstwa krajowe, Członkowie mogą przyjąć rozwiązania niezbędne dla ochrony zdrowia publicznego i odżywiania oraz dla popierania interesu publicznego w sektorach o żywotnym znaczeniu dla ich rozwoju społeczno-gospodarczego i technicznego, pod warunkiem że podjęte środki będą zgodne z postanowieniami niniejszego Porozumienia.
2. Dla zapobieżenia nadużyciu praw własności intelektualnej przez ich posiadaczy, podejmowaniu praktyk bezzasadnie ograniczających handel lub szkodliwie wpływających na międzynarodowy transfer technologii, mogą być potrzebne odpowiednie środki, pod warunkiem że są one zgodne z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

CZĘŚĆ II **Normy dotyczące dostępności, zakresu i korzystania** **z praw własności intelektualnej**

SEKCJA 1: Prawa autorskie i pokrewne

Artykuł 9 *Stosunek do Konwencji berneńskiej*

1. Członkowie zastosują się do Artykułów 1 - 21 Konwencji berneńskiej (1971) oraz Załącznika do niej. Jednakże Członkom nie będą, na mocy niniejszego Porozumienia, przysługiwać prawa ani nie powstaną zobowiązania związane z prawami nadanymi im na podstawie Artykułu 6*bis* tej Konwencji lub prawami wynikłymi z niego.
2. Ochrona w zakresie praw autorskich dotyczy wyłącznie sposobu wyrażania, a nie idei, procedur, metod działania lub koncepcji matematycznych.

Artykuł 10 *Programy komputerowe i zbiory danych*

1. Programy komputerowe, zarówno w kodzie źródłowym jak przedmiotowym będą chronione jak dzieła literackie na podstawie Konwencji berneńskiej (1971).

2. Zbiory danych lub inne materiały przedstawione w formie możliwej do odczytania przez maszyny lub w innej formie, które z powodu doboru lub uporządkowania ich zawartości stanowią wytwory intelektu, będą chronione jako takie. Ochrona taka, która nie będzie rozciągać się na dane lub materiały jako takie, nie będzie powodować uszczerbku dla praw autorskich dotyczących danych lub materiałów jako takich.

Artykuł 11 *Prawa do wypożyczenia*

W stosunku co najmniej do programów komputerowych i dzieł kinematograficznych, Członek przyzna autorom i ich następcom prawnym prawa udzielania zgody lub zakazu udostępniania dla celów zarobkowych oryginałów lub kopii dzieł, względem których mają prawa autorskie. Członek będzie zwolniony z tego obowiązku w stosunku do dzieł kinematograficznych, chyba że takie udostępnienie prowadziło do rozpowszechnionego kopiowania takich dzieł, które spowodowało naruszenie materialne wyłącznych praw do reprodukcji przysługujących na terytorium Członka autorom lub ich następcom prawnym. W stosunku do programów komputerowych to zobowiązanie nie odnosi się do takiego ich udostępniania, gdy sam program nie jest podstawowym jego przedmiotem.

Artykuł 12 *Okres ochrony*

Jeśli okres ochrony dzieła, innego niż fotograficzne lub dzieło sztuk stosowanych, jest obliczany na innej podstawie niż czas trwania życia osoby fizycznej, to okres taki będzie nie krótszy niż 50 lat, począwszy od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiła publikacja za zgodą autora. W przypadku, gdy taka publikacja za zgodą autora nie nastąpiła w ciągu 50 lat od powstania dzieła, okres ten wyniesie 50 lat od końca roku, w którym dzieło powstało.

Artykuł 13 *Ograniczenia i wyłączenia*

Członkowie zawężą ograniczenia lub wyjątki od praw wyłącznych do określonych przypadków specjalnych, które nie będą w sprzeczności z normalnym wykorzystaniem dzieła i nie spowodują bezzasadnej szkody prawomocnym interesom posiadacza prawa własności dzieła.

Artykuł 14
**Ochrona wykonawców, producentów fonogramów (nagrań
dźwiękowych) i organizacji nadawczych**

1. W stosunku do utrwalenia swojego wykonania w formie fonogramu, wykonawcy będą mieli możliwość zapobieżenia bez ich zgody następującym działaniom: utrwalaniu nie utrwalonego wykonania i reprodukcji tego utrwalania. Wykonawcy będą mieli także możliwość zapobieżenia następującym działaniom bez ich zgody: rozpowszechnianiu za pomocą środków bezprzewodowych i publicznemu udostępnianiu ich występu „na żywo”.
2. Producentom fonogramów będzie przysługiwać prawo udzielania zgody lub zakazu bezpośredniej lub pośredniej reprodukcji ich fonogramów.
3. Organizacje nadawcze będą miały prawo do zakazania dokonania bez ich zgody następujących czynności: utwalania, reprodukcji utrwalenia, nadania powtórnego za pośrednictwem nadawczych środków bezprzewodowych, jak również publicznego udostępniania ich telewizyjnych nagrań. Tam, gdzie Członkowie nie gwarantują takich praw organizacjom nadawczym, stworzą posiadaczom praw autorskich w tej dziedzinie możliwość zapobieżenia powyższym działaniom, zgodnie z postanowieniami Konwencji berneńskiej (1971).
4. Postanowienia Artykułu 11 odnoszące się do programów komputerowych będą stosowane odpowiednio do producentów fonogramów i wszystkich innych posiadaczy praw do fonogramów, jak ustalono w prawie Członka. Jeśli w dniu 15 kwietnia 1994 roku Członek utrzymuje w mocy system stosownego wynagradzania na rzecz posiadacza praw w zakresie wypożyczania fonogramów, może on utrzymać w mocy ten system, pod warunkiem że komercyjne wypożyczania fonogramów nie powodują materialnego naruszania wyłącznych praw do reprodukcji posiadacza tych praw.
5. Okres ochrony przysługujący na podstawie niniejszego Porozumienia wykonawcom i producentom fonogramów będzie trwać co najmniej do końca okresu 50 lat liczonego od końca roku kalendarzowego, w którym dokonano nagrania lub miało miejsce wykonanie. Okres ochrony przysługujący na podstawie ust. 3 powinien trwać co najmniej przez 20 lat od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiła emisja.
6. Jakikolwiek Członek może, w stosunku do praw przysługujących na podstawie ust. 1, 2 oraz 3, ustalić warunki, ograniczenia, wyłączenia i zastrzeżenia w zakresie dozwolonym przez Konwencję rzymską. Tym nie mniej postanowienia Artykułu 18 Konwencji berneńskiej (1971) będą także stosowane odpowiednio do praw wykonawców i producentów fonogramów w fonogramach.

SEKCJA 2: Znaki towarowe

Artykuł 15 *Przedmiot ochrony*

1. Jakikolwiek znak lub połączenie znaków umożliwiające odróżnienie towarów lub usług pochodzących z jednego przedsiębiorstwa od towarów lub usług pochodzących z innych przedsiębiorstw będzie mogło stanowić znak towarowy. Takie znaki, w szczególności słowa zawierające nazwiska, litery, cyfry, elementy obrazowe, układy kolorów, jak również połączenia takich oznaczeń, będą mogły być zarejestrowane jako znaki towarowe. Jeżeli oznaczenia, ze swej natury, nie umożliwiają odróżnienia danych towarów lub usług, Członkowie mogą uzależnić zdolność rejestrową od nabycia cech wyróżniających poprzez używanie. Członkowie mogą wymagać, jako warunku rejestracji, aby oznaczenia były dostrzegalne wizualnie.
2. Nie należy rozumieć, że przepisy ust. 1 zabraniają Członkowi odmówienia rejestracji na innych podstawach, pod warunkiem że nie stanowią one odstępstwa od postanowień Konwencji paryskiej (1967).
3. Członkowie mogą uzależnić zdolność rejestrową znaku od jego używania. Jednakże rzeczywiste używanie znaku towarowego nie będzie stanowiło warunku dla zgłoszenia wniosku o rejestrację. Wniosek nie będzie odrzucony wyłącznie na tej podstawie, że zamierzone używanie nie miało miejsca przed upływem okresu trzech lat od daty zgłoszenia.
4. Rodzaj towarów lub usług, dla których znak towarowy ma być używany w żadnym przypadku nie będzie stanowił przeszkody dla rejestracji znaku towarowego.
5. Członkowie będą publikować każdy znak towarowy albo przed jego zarejestrowaniem lub niezwłocznie po jego zarejestrowaniu i stworzą odpowiednią możliwość dla składania wniosków o unieważnienie rejestracji. Dodatkowo, Członkowie mogą stworzyć możliwość wniesienia sprzeciwu wobec rejestracji znaku towarowego.

Artykuł 16 *Przyznane prawa*

1. Właściciel zarejestrowanego znaku towarowego będzie miał wyłączne prawo powstrzymywania wszelkich osób trzecich od używania w działalności handlowej bez jego zgody identycznych lub podobnych oznaczeń dla towarów lub usług identycznych lub podobnych do tych, dla których znak towarowy jest zarejestrowany, gdy takie ich użycie mogłoby stwarzać prawdopodobieństwo pomyłki. W przypadku użycia identycznego oznaczenia dla identycznych towarów lub usług, prawdopodobieństwo pomyłki będzie domniemane. Określone powyżej prawa nie będą naruszały praw istniejących wcześniej,

ani nie będą miały wpływu na możliwość przyznawania przez Członków praw na podstawie używania znaku.

2. Artykuł 6*bis* Konwencji paryskiej (1967) będzie miał zastosowanie odpowiednio do usług. Przy określaniu, czy znak towarowy jest powszechnie znany, Członkowie wezmą pod uwagę znajomość tego znaku towarowego w odpowiednim kręgu odbiorców, włączając jego znajomość na terytorium zainteresowanego Członka będącą wynikiem promocji tego znaku towarowego.

3. Artykuł 6*bis* Konwencji paryskiej (1967) będzie miał zastosowanie odpowiednio do towarów lub usług, które nie są podobne do tych, dla których znak towarowy jest zarejestrowany, jeżeli używanie tego znaku towarowego w stosunku do tych towarów lub usług wskazywałoby na związek pomiędzy tymi towarami lub usługami i właścicielem zarejestrowanego znaku towarowego, a także jeżeli interesy właściciela zarejestrowanego znaku towarowego mogą doznać uszczerbku z powodu takiego użycia znaku.

Artykuł 17 *Wyjątki*

Członkowie mogą ustanowić ograniczone wyjątki w zakresie praw przyznanych poprzez znak towarowy, takie jak uczciwe używanie terminów opisowych, pod warunkiem że takie wyjątki biorą pod uwagę uzasadnione interesy właściciela znaku towarowego oraz osób trzecich.

Artykuł 18 *Okres ochrony*

Rejestracja pierwotna i każde przedłużenie rejestracji znaku towarowego będzie dokonane na okres nie krótszy niż siedem lat. Rejestracja znaku towarowego może być przedłużana bez ograniczeń.

Artykuł 19 *Wymóg używania*

1. Jeżeli warunkiem utrzymania rejestracji jest używanie, rejestracja może być unieważniona jedynie po upływie nieprzerwanego okresu co najmniej trzech lat, w ciągu których znak towarowy nie był używany, chyba że właściciel znaku towarowego wykaże, iż zaistniały ważne przyczyny związane z istnieniem przeszkód dla używania znaku. Okoliczności, które powstały niezależnie od woli właściciela znaku towarowego, które stanowią przeszkody dla używania tego znaku, takie jak restrykcje importowe lub inne wymogi rządowe dotyczące towarów lub usług chronionych znakiem towarowym, będą uważane za ważne przyczyny nieużywania znaku.

2. Dla potrzeb utrzymania rejestracji w mocy, używanie znaku towarowego przez inne osoby pod kontrolą właściciela znaku będzie uważane za używanie znaku towarowego.

Artykuł 20
Inne wymogi

Używanie znaku towarowego w obrocie handlowym nie powinno być bezzasadnie utrudniane przez szczególne wymogi, takie jak używanie razem z innym znakiem towarowym, używanie w szczególnej formie lub używanie w sposób szkodzący jego zdolności odróżniania towarów lub usług jednego przedsiębiorstwa od towarów lub usług innych przedsiębiorstw. Nie wyklucza to stosowania wymogu zalecającego używanie znaku towarowego wskazującego przedsiębiorstwo produkujące towary lub usługi łącznie, ale bez powiązania, ze znakiem towarowym odróżniającym specyficzne towary lub usługi, o których mowa, pochodzące z tego przedsiębiorstwa.

Artykuł 21
Licencjonowanie i przekazywanie

Członkowie mogą określić warunki udzielania licencji na znaki towarowe oraz przekazywania znaków towarowych, co należy rozumieć, że licencje przymusowe na znaki towarowe będą niedozwolone, a właściciel zarejestrowanego znaku towarowego będzie miał prawo przekazać swój znak towarowy wraz z przeniesieniem lub bez przeniesienia przedsiębiorstwa, do którego znak towarowy należy.

SEKCJA 3: Oznaczenia geograficzne

Artykuł 22
Ochrona oznaczeń geograficznych

1. Dla celów niniejszego Porozumienia, oznaczeniami geograficznymi są oznaczenia, które identyfikują towar jako pochodzący z terytorium Członka lub regionu, lub miejsca na tym terytorium, jeżeli pewna jakość, reputacja lub inna cecha towaru jest przypisywana zasadniczo pochodzeniu geograficznemu tego towaru.
2. W odniesieniu do oznaczeń geograficznych Członkowie stworzą zainteresowanym stronom środki prawne w celu zapobieżenia:
  - (a) stosowaniu jakichkolwiek środków dla oznaczenia lub przedstawienia towaru, które w sposób wprowadzający odbiorców w błąd co do pochodzenia geograficznego tego towaru wskazują lub sugerują, że towar ten pochodzi z obszaru geograficznego innego niż rzeczywiste miejsce pochodzenia;

(b) jakimkolwiek używaniu, które jest aktem nieuczciwej konkurencji w rozumieniu Artykułu 10bis Konwencji paryskiej (1967).

3. Członek odmówi z urzędu rejestracji, jeżeli pozwala na to jego ustawodawstwo lub na wniosek zainteresowanej strony, lub unieważni rejestrację znaku towarowego, który zawiera lub składa się z oznaczenia geograficznego, odnoszącego się do towarów pochodzących z obszaru wskazanego przez takie oznaczenie, jeżeli używanie oznaczenia w znaku towarowym dla takich towarów na terytorium Członka wprowadza w błąd odbiorców co do prawdziwego miejsca pochodzenia.

4. Ochrona zgodnie z ust. 1, 2 i 3 będzie stosowana do oznaczeń geograficznych, które, aczkolwiek są prawdziwe, co do terytorium, regionu lub miejsca w nim położonego, z którego towar pochodzi, w sposób nieprawdziwy informują odbiorców, że towar ten pochodzi z innego terytorium.

Artykuł 23

Dodatkowa ochrona oznaczeń geograficznych dla win i wyrobów alkoholowych

1. Każdy Członek zapewni zainteresowanym stronom środki prawne dla zapobieżenia używaniu oznaczeń geograficznych identyfikujących wina dla win, które nie pochodzą z miejsc wskazanych przez te oznaczenia geograficzne, którymi zostały oznaczone, lub identyfikujących wyroby alkoholowe dla wyrobów alkoholowych, które nie pochodzą z miejsc wskazanych przez te oznaczenia geograficzne, którymi zostały oznaczone, nawet jeżeli prawdziwe pochodzenie tych towarów zostało wskazane lub oznaczenie geograficzne jest użyte w tłumaczeniu, lub gdy towarzyszy mu określenie takie jak "rodzaj", "typ", "gatunek", "imitacja" lub tym podobne⁴.

2. Odmówi się rejestracji znaku towarowego dla win lub unieważni się ją z urzędu, jeżeli ustawodawstwo Członka na to pozwala, lub na żądanie zainteresowanej strony, jeżeli zawiera on lub składa się z oznaczenia geograficznego, identyfikującego wina, a w przypadku wyrobów alkoholowych, jeżeli zawiera lub składa się z oznaczenia geograficznego identyfikującego wyroby alkoholowe w odniesieniu do takich win lub wyrobów alkoholowych, które nie mają tego pochodzenia.

3. W przypadku homonimicznych oznaczeń geograficznych dla win ochrona powinna być przyznana każdemu oznaczeniu, z zastrzeżeniem postanowień ust. 4 Artykułu 22. Każdy Członek określi praktyczne warunki dla odróżnienia jednych homonimicznych oznaczeń geograficznych od innych, biorąc pod uwagę potrzebę zapewnienia

---

⁴Niezależnie od pierwszego zdania Artykułu 42, Członkowie mogą w związku z tymi zobowiązaniami wprowadzić zamiennie dochodzenie praw w trybie postępowania administracyjnego.

sprawiedliwego traktowania producentów, których to dotyczy, a także zapobieżenia wprowadzaniu konsumentów w błąd.

4. W celu ułatwienia ochrony oznaczeń geograficznych dla win zostaną podjęte w Radzie TRIPS negocjacje dotyczące ustanowienia wielostronnego systemu notyfikacji i rejestracji oznaczeń geograficznych dla win, nadających się do ochrony w krajach będących Członkami, uczestniczącymi w tym systemie.

Artykuł 24

Negocjacje międzynarodowe: Wyjątki

1. Członkowie wyrażają zgodę na podjęcie negocjacji w celu zwiększenia ochrony indywidualnych oznaczeń geograficznych na podstawie Artykułu 23. Postanowienia ust. 4 - 8 powyżej nie będą stosowane przez Członka w celu odmowy prowadzenia negocjacji lub zawierania dwustronnych lub wielostronnych porozumień. W kontekście takich negocjacji Członkowie będą kierować się wolą rozważenia dalszego stosowania tych postanowień do indywidualnych oznaczeń geograficznych, których używanie było przedmiotem takich negocjacji.

2. Rada TRIPS będzie dokonywać przeglądów stosowania postanowień niniejszej Sekcji; pierwszy taki przegląd będzie miał miejsce w ciągu dwóch lat od wejścia w życie Porozumienia WTO. Jakakolwiek sprawa mająca wpływ na wypełnienie zobowiązań wynikających z niniejszych postanowień może być przedstawiona pod uwagę Radzie, która na wniosek Członka dokona konsultacji z Członkiem lub Członkami w odniesieniu do takiej sprawy, w związku z którą nie było możliwe znalezienie zadowalającego rozwiązania w drodze dwu- lub wielostronnych konsultacji pomiędzy zainteresowanymi Członkami. Rada podejmie takie działanie, jakie będzie uzgodnione w celu ułatwienia stosowania niniejszej Sekcji i przybliżenia określonych w niej celów.

3. Wprowadzając postanowienia niniejszej Sekcji Członek nie ograniczy ochrony oznaczeń geograficznych istniejących na jego terytorium bezpośrednio przed datą wejścia w życie Porozumienia WTO.

4. Żadne z postanowień niniejszej Sekcji nie będzie stanowiło wymogu, aby Członek zapobiegał nieprzerwanemu i podobnemu używaniu określonego oznaczenia geograficznego należącego do innego Członka, identyfikującego wina i napoje alkoholowe w odniesieniu do towarów lub usług, przez osoby pochodzące z jego terytorium lub mające tam siedziby, które używały takiego oznaczenia geograficznego w sposób ciągły w odniesieniu do takich samych lub pochodnych towarów lub usług na terytorium tego Członka albo (a) przez co najmniej 10 lat poprzedzających datę 15 kwietnia 1994 roku lub (b) w dobrej wierze przed tą datą.

5. Jeżeli znak towarowy został zgłoszony do rejestracji lub zarejestrowany w dobrej wierze lub jeżeli prawa do znaku towarowego zostały nabyte w drodze używania w dobrej wierze:

- (a) przed datą zastosowania niniejszych przepisów na terytorium Członka, określoną w Części IV; lub
- (b) przed uzyskaniem ochrony oznaczenia geograficznego w kraju jego pochodzenia;

wówczas środki podjęte w celu wprowadzenia w życie niniejszej Sekcji nie będą szkodzić zdolności do, lub ważności, rejestracji znaku towarowego lub uprawnieniu do używania znaku towarowego, na tej podstawie, że znak towarowy jest identyczny lub podobny do oznaczenia geograficznego.

6. Żadne z postanowień niniejszej Sekcji nie będzie stanowiło wymogu, aby Członek stosował jej postanowienia do oznaczeń geograficznych jakiegokolwiek innego Członka w odniesieniu do towarów lub usług, których odpowiednie oznaczenie jest identyczne z określeniem zwyczajowo używanym w języku potocznym jako nazwa pospolita dla takich towarów lub usług na terytorium tego Członka. Żadne z postanowień niniejszej Sekcji nie będzie stanowiło wymogu, aby Członek stosował jej postanowienia do oznaczenia geograficznego innego Członka w stosunku do produktów wytworzonych z winorośli, dla których odpowiednie oznaczenie jest identyczne ze zwyczajowo przyjętym określeniem odmiany winorośli, istniejącej na terytorium tego Członka w chwili wejścia w życie Porozumienia WTO.

7. Członek może postanowić, że jakikolwiek wniosek dokonany na podstawie niniejszej Sekcji w związku z używaniem lub rejestracją znaku towarowego musi być złożony w ciągu pięciu lat od chwili, kiedy konfliktowe używanie chronionego oznaczenia stało się powszechnie wiadome na terytorium tego Członka, lub od daty rejestracji znaku towarowego w kraju tego Członka, pod warunkiem że ten znak towarowy został do tej daty opublikowany, jeżeli data ta jest wcześniejsza od daty, w której to konfliktowe używanie stało się powszechnie wiadome na terytorium tego Członka, pod warunkiem że oznaczenie geograficzne nie jest używane lub zarejestrowane w złej wierze.

8. Postanowienia niniejszej Sekcji w żaden sposób nie naruszają prawa jakiejkolwiek osoby do używania w działalności handlowej jej nazwy (nazwiska) lub nazwy (nazwiska) jej poprzednika w prowadzeniu przedsiębiorstwa, z wyłączeniem takiego sposobu użycia, który wprowadza odbiorców w błąd.

9. Niniejsze Porozumienie nie zawiera żadnego zobowiązania do ochrony oznaczeń geograficznych, które nie są lub przestały być chronione w kraju ich pochodzenia lub wyszły z użycia w tym kraju.

SEKCJA 4: Wzory przemysłowe

Artykuł 25

Wymogi dla uzyskania ochrony

1. Członkowie zapewnią ochronę niezależnie stworzonym wzorom przemysłowym, które są nowe lub oryginalne. Członkowie mogą uznać, że wzory nie są nowe lub oryginalne, jeżeli wyraźnie nie odróżniają się od wzorów znanych lub kombinacji cech znanych wzorów. Członkowie mogą uznać, że taka ochrona nie będzie rozciągnięta na wzory podyktowane głównie względami technicznymi lub funkcjonalnymi.
2. Każdy Członek zapewni, że wymogi dla zapewnienia ochrony wzorom wyrobów włókienniczych, zwłaszcza dotyczące kosztów, badania lub publikacji, nie będą bezzasadnie ograniczały możliwości ubiegania się o ochronę i uzyskiwania jej. Członkom pozostawia się wybór sposobu wykonania tego zobowiązania przy pomocy prawa o wzorach przemysłowych lub prawa autorskiego.

Artykuł 26

Ochrona

1. Właściciel chronionego wzoru przemysłowego będzie miał prawo zabronić stronom trzecim wytwarzania, sprzedawania lub importowania, bez jego zgody, artykułów noszących lub zawierających wzór, który jest kopią lub w zasadzie kopią wzoru chronionego, gdy takie działania są podjęte w celach handlowych.
2. Członkowie mogą ustanowić ograniczone wyjątki od ochrony wzorów przemysłowych pod warunkiem, że takie wyjątki nie będą bezzasadnie sprzeczne z normalnym wykorzystaniem chronionych wzorów przemysłowych i nie będą bezzasadnie naruszały prawnie uzasadnionych interesów właściciela chronionego wzoru, biorąc także pod uwagę prawnie uzasadnione interesy stron trzecich.
3. Dostępny okres ochrony będzie wynosił przynajmniej 10 lat.

SEKCJA 5: Patenty

Artykuł 27

Przedmioty mające zdolność patentową

1. Z zastrzeżeniem postanowień ust. 2 i 3, patenty będą udzielane na wszystkie wynalazki, produkty i procesy ze wszystkich dziedzin techniki, niezależnie od tego, czy dotyczą one produktu czy procesu, pod warunkiem że są nowe, zawierają element

wynalazczy i nadają się do przemysłowego stosowania⁵. Z zastrzeżeniem ust. 4 Artykułu 65, ust. 8 Artykułu 70 oraz ust. 3 niniejszego Artykułu, patenty będzie można uzyskiwać i z praw patentowych korzystać bez dyskryminacji ze względu na miejsce dokonania wynalazku, dziedzinę techniki oraz niezależnie od tego, czy produkty są importowane, czy też produkowane lokalnie.

2. Członkowie mogą wyłączyć ze zdolności patentowej takie wynalazki, których nie dopuszczają do obrotu handlowego na swoim terytorium ze względu na konieczność ochrony porządku publicznego lub moralności, włączając ochronę życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin lub zapobieżenia poważnej szkodzi dla środowiska naturalnego, pod warunkiem że takie wyłączenie nie jest dokonane jedynie dlatego, że takie wykorzystanie jest zabronione przez prawo krajowe.

3. Członkowie mogą wyłączyć ze zdolności patentowej:

- (a) diagnostyczne, terapeutyczne i chirurgiczne metody leczenia ludzi i zwierząt;
- (b) rośliny i zwierzęta inne niż drobnoustroje i zasadniczo biologiczne procesy służące do produkcji roślin i zwierząt inne niż procesy niebiologiczne i mikrobiologiczne. Jednakże Członkowie zapewnią ochronę dla odmian roślin albo patentami albo skutecznym systemem ochrony *sui generis* lub też kombinacją obu. Przepisy niniejszego punktu będą poddane rewizji po upływie czterech lat od wejścia w życie Porozumienia WTO.

Artykuł 28 Przyznane prawa

1. Patent nadaje właścicielowi następujące prawa wyłączne:
- (a) jeżeli przedmiotem patentu jest produkt, prawo zakazania osobom trzecim nie mającym zgody właściciela wytwarzania, używania, oferowania do sprzedaży, sprzedawania lub importowania⁶ dla tych celów tego produktu;
  - (b) jeżeli przedmiotem patentu jest proces, prawo zakazania osobom trzecim, nie mającym zgody właściciela, stosowania tego procesu, a także: używania,

---

⁵Dla celów niniejszego Artykułu pojęcia "element wynalazczy" i "nadający się do przemysłowego stosowania" mogą być przez Członka uznane za synonimy pojęć odpowiednio "nieoczywisty" i "użyteczny".

⁶Uprawnienie to, jak wszystkie inne przyznane na podstawie niniejszego Porozumienia dotyczące używania, sprzedaży, importu lub innej formy dystrybucji towarów podlega postanowieniom Artykułu 6.

oferowania do sprzedaży, sprzedawania lub importowania w tych celach przynajmniej produktu otrzymanego bezpośrednio w drodze tego procesu.

2. Właściciele patentów będą mieli także prawo do przekazania patentu lub przeniesienia patentu w drodze dziedziczenia oraz do zawierania umów licencyjnych.

Artykuł 29

Wymogi w stosunku do zgłaszających patent

1. Członkowie będą wymagać, aby zgłaszający o patent ujawnił wynalazek w sposób wystarczająco jasny i kompletny, tak aby specjalista z danej dziedziny mógł go wykonać oraz mogą wymagać od zgłaszającego wskazania najlepszego sposobu zastosowania wynalazku, znanego twórcy w dacie dokonania zgłoszenia lub, jeżeli zostało zastrzeżone pierwszeństwo, w dacie pierwszeństwa tego zgłoszenia.
2. Członkowie mogą wymagać od zgłaszającego o patent, aby dostarczył on informacji dotyczącej jego zgłoszeń tego wynalazku za granicą oraz udzielonych na ten wynalazek patentów.

Artykuł 30

Wyłączenia od przyznanych praw

Członkowie mogą dokonać ograniczonych wyłączeń od praw wyłącznych przyznanych patentem, pod warunkiem że takie wyłączenia nie są bezzasadnie sprzeczne z normalnym wykorzystaniem patentu i nie naruszają bezzasadnie prawnie uzasadnionych interesów właściciela patentu oraz biorą pod uwagę prawnie uzasadnione interesy stron trzecich.

Artykuł 31

Inne użycie bez upoważnienia posiadacza praw

Jeżeli ustawodawstwo Członka zezwala na inne użycie⁷ przedmiotu patentu bez upoważnienia posiadacza praw, włącznie z użyciem przez rząd lub strony trzecie upoważnione przez rząd, przestrzegane będą następujące postanowienia:

- (a) upoważnienie do takiego użycia będzie rozpatrywane co do zasadności w każdej indywidualnej sprawie;
- (b) takie użycie będzie dozwolone jedynie wówczas, jeżeli przed takim użyciem proponowany użytkownik poczynił starania, aby uzyskać zezwolenie od posiadacza praw na rozsądnych warunkach handlowych, lecz starania takie nie przyniosły

---

⁷"Inne użycie" odnosi się do użycia innego niż dozwolone na podstawie Artykułu 30.

rezultatu w rozsądnym terminie. Członek może odstąpić od tego wymogu w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa narodowego lub wystąpienia innych okoliczności nadzwyczajnej pilności lub w przypadkach publicznego użycia dla celów niehandlowych. W przypadkach zagrożenia bezpieczeństwa narodowego lub w innych warunkach nadzwyczajnej pilności posiadacz praw będzie powiadomiony w możliwie najkrótszym czasie. W przypadku publicznego użycia dla celów niehandlowych posiadacz praw będzie niezwłocznie informowany, jeśli rząd lub kontrahent bez przeprowadzenia poszukiwań patentowych wie lub ma wszelkie dające się udowodnić dane po temu, by wiedzieć, że ważny patent jest lub będzie używany przez rząd lub dla jego celów;

- (c) zakres i okres takiego używania będzie ograniczony do celu, dla którego zostało wydane upoważnienie, a w przypadku technologii półprzewodnikowej będzie to wyłącznie jawne używanie w celach niehandlowych lub dla przeciwdziałania praktykom uznanym w trybie postępowania sądowego lub administracyjnego za antykonkurencyjne;
- (d) takie używanie będzie niewyłączne;
- (e) takie używanie będzie nieprzenoszalne, z wyjątkiem jego przeniesienia wraz z tą częścią przedsiębiorstwa lub jego wartości, która korzysta z takiego użycia;
- (f) upoważnienie do takiego używania zostanie wydane głównie w celu zaopatrywania rynku wewnętrznego Członka, który wydaje upoważnienie do używania;
- (g) upoważnienie do takiego używania będzie podlegało wygaśnięciu z zachowaniem odpowiedniej ochrony prawnie uzasadnionych interesów osób upoważnionych, jeżeli i wówczas, kiedy okoliczności, które doprowadziły do jego wydania, ustaną i jest mało prawdopodobne, aby miały się powtórzyć. Właściwy organ będzie uprawniony do sprawdzenia, na podstawie umotywowanego wniosku, czy takie okoliczności nadal istnieją;
- (h) w każdym przypadku posiadaczowi praw zostanie wypłacone odpowiednie do okoliczności sprawy wynagrodzenie, przy czym wzięta będzie pod uwagę wartość ekonomiczna takiego upoważnienia;
- (i) prawomocność każdej decyzji dotyczącej upoważnienia do takiego używania będzie podlegała kontroli sądowej lub innej niezależnej kontroli ze strony odrębnego organu wyższej władzy w kraju będącym Członkiem;
- (j) jakkolwiek decyzja dotycząca wynagrodzenia należnego w związku z takim używaniem będzie podlegała kontroli sądowej lub innej niezależnej kontroli ze strony odrębnego organu wyższej władzy w kraju będącym Członkiem;

- (k) Członkowie nie są zobowiązani do stosowania warunków określonych w punktach (b) i (f), jeżeli takie używanie jest dozwolone dla przeciwdziałania praktykom uznanym w drodze postępowania sądowego lub administracyjnego za antykonkurencyjne. Potrzeba przeciwdziałania praktykom antykonkurencyjnym może być wzięta pod uwagę w takich przypadkach przy określaniu sumy wynagrodzenia. Kompetentne władze będą miały prawo odmówić odwołania upoważnienia wówczas, gdy istnieje domniemanie, że warunki, które doprowadziły do wydania takiego upoważnienia, mogą ponownie wystąpić;
- (l) jeżeli upoważnienie do używania zezwala na wykorzystanie patentu (drugi patent), który nie może być stosowany bez naruszania innego patentu (pierwszy patent), będą miały zastosowanie następujące dodatkowe warunki:
- (i) wynalazek zastrzeżony w drugim patencie stanowi istotny postęp techniczny o poważnym znaczeniu gospodarczym w porównaniu z wynalazkiem zastrzeżonym w pierwszym patencie;
  - (ii) właściciel pierwszego patentu będzie miał prawo do licencji wzajemnej, na rozsądnych warunkach, dotyczącej używania wynalazku zastrzeżonego w drugim patencie;
  - (iii) używanie pierwszego patentu, na które zostało udzielone upoważnienie, nie może zostać przeniesione, z wyjątkiem możliwości przeniesienia wraz z drugim patentem.

Artykuł 32
Unieważnienie / Przepadek

Każda decyzja dotycząca unieważnienia lub przepadku patentu będzie mogła być rozpatrzona przez sąd.

Artykuł 33
Okres ochrony

Okres dostępnej ochrony nie będzie kończył się przed upływem okresu dwudziestu lat od daty zgłoszenia⁸.

Artykuł 34
Patenty na proces: Ciężar dowodu

---

⁸Rozumie się, że ci Członkowie, którzy nie mają systemu pierwotnego udzielenia, mogą ustalić, że okres ochrony będzie liczony od daty dokonania zgłoszenia w systemie pierwotnego udzielenia.

1. Dla celów postępowania cywilnego dotyczącego naruszania praw właściciela, o których mowa w ust. 1(b) Artykułu 28, jeżeli przedmiotem patentu jest proces otrzymywania produktu, organy sądowe będą upoważnione do zażądania od pozwanego, aby udowodnił, że proces otrzymywania identycznego produktu jest różny od procesu opatentowanego. Dlatego Członkowie zapewnią, przy zaistnieniu przynajmniej jednej z następujących okoliczności, że każdy identyczny produkt, produkowany bez zgody właściciela patentu, będzie uważany, w przypadku braku dowodu przeciwnego, za otrzymany w drodze opatentowanego procesu:

- (a) jeżeli produkt otrzymany w drodze opatentowanego procesu jest nowy;
- (b) jeżeli istnieje poważne prawdopodobieństwo, że identyczny produkt został wytworzony w drodze danego procesu, a właściciel patentu nie był w stanie, mimo podjęcia rozsądnych wysiłków, ustalić procesu rzeczywiście zastosowanego.

2. Jakikolwiek Członek będzie mógł ustanowić, że ciężar dowodu wskazany w ust. 1 będzie spoczywał na domniemanym sprawcy naruszania jedynie wówczas, gdy spełniony jest warunek, o którym mowa w punkcie (a) lub wówczas, gdy spełniony jest warunek, o którym mowa w punkcie (b).

3. Przy wskazywaniu dowodu przeciwnego będą brane pod uwagę prawnie uzasadnione interesy pozwanych w zakresie ochrony ich tajemnic produkcyjnych i handlowych.

SEKCJA 6: Wzory masek (topografie) układów scalonych

Artykuł 35

Stosunek do Traktatu IPIC

Członkowie zgadzają się udzielać ochrony na wzory masek (topografie) układów scalonych (zwane dalej "wzorami masek") zgodnie z Artykułami od 2 do 7 (poza ust. 3 Artykułu 6), 12 i ust. 3 Artykułu 16 Traktatu o własności intelektualnej w odniesieniu do układów scalonych (IPIC) oraz dodatkowo, zgodnie z następującymi postanowieniami.

Artykuł 36

Zakres ochrony

Z zastrzeżeniem postanowień ust. 1 Artykułu 37 Członkowie uznają za bezprawne następujące działania, dokonane bez upoważnienia posiadacza praw⁹: sprzedaż lub inny sposób rozpowszechniania w celach handlowych chronionego wzoru maski, układu scalonego, w którym zawarty jest chroniony wzór maski, lub artykułu zawierającego taki układ scalony tylko tak długo, jak długo zawiera on bezprawną reprodukcję wzoru maski.

---

⁹Pojęcie "posiadacz praw" w niniejszym Rozdziale ma być tak samo rozumiane, jak pojęcie "posiadający prawo" w Traktacie IPIC.

Artykuł 37

Działania nie wymagające upoważnienia posiadacza praw

1. Niezależnie od Artykułu 36 żaden Członek nie uzna za bezprawne dokonanie jakichkolwiek działań, o których mowa w niniejszym Artykule, w odniesieniu do układu scalonego zawierającego bezprawnie reprodukowany wzór maski lub jakiegokolwiek artykułu zawierającego taki układ scalony, jeżeli osoba dokonująca lub zlecająca takie działania nie wiedziała i nie miała uzasadnionych podstaw, by wiedzieć, przy nabywaniu układu scalonego lub artykułu zawierającego taki układ scalony, że zawierał on bezprawnie reprodukowany wzór maski. Członkowie zapewnią, że osoba taka, po otrzymaniu wystarczającego powiadomienia, że wzór maski był bezprawnie reprodukowany, będzie mogła dokonywać takich działań w stosunku do zgromadzonych zapasów lub towarów zamówionych przed datą powiadomienia, ale zobowiązana będzie do zapłacenia na rzecz posiadacza praw sumy odpowiadającej stosownej opłacie licencyjnej w wysokości, jaka byłaby należna na podstawie wynegocjowanej licencji dotyczącej takiego wzoru maski.
2. Warunki ustalone w punktach (a)-(k) Artykułu 31 będą stosowane *odpowiednio* w przypadku każdej niedobrowolnej licencji na wzór maski lub jego zastosowania przez rząd lub dla rządu bez upoważnienia posiadacza praw.

Artykuł 38

Okres ochrony

1. W krajach będących Członkami, które wymagają rejestracji jako warunku ochrony, okres ochrony wzoru maski nie będzie kończył się przed upływem 10 lat liczonych od daty dokonania zgłoszenia o rejestrację lub pierwszego użycia w celach handlowych gdziekolwiek w świecie.
2. W krajach będących Członkami, które nie wymagają rejestracji jako warunku ochrony, wzory masek będą chronione przez okres nie krótszy niż 10 lat od daty pierwszego użycia w celach handlowych gdziekolwiek w świecie.
3. Niezależnie od postanowień ust. 1 i 2, Członek może ustanowić, że ochrona wygasa 15 lat po stworzeniu wzoru maski.

SEKCJA 7: Ochrona informacji nie ujawnionej

Artykuł 39

1. Dla zapewnienia skutecznej ochrony przed nieuczciwą konkurencją, jak postanowiono w Artykule 10*bis* Konwencji paryskiej (1967), Członkowie będą chronić informację nieujawnioną zgodnie z ust. 2, a także dane przedstawione rządowi lub agencjom rządowym zgodnie z ust. 3.

2. Osoby fizyczne i prawne będą miały możliwość zapobiegania temu, aby informacje pozostające w sposób zgodny z prawem pod ich kontrolą nie zostały ujawnione, nabyte lub użyte bez ich zgody przez innych, w sposób sprzeczny z uczciwymi praktykami handlowymi¹⁰, tak długo, jak takie informacje:

- (a) są poufne w tym sensie, że jako całość lub w szczególnym zestawie i zespole ich elementów nie są ogólnie znane lub łatwo dostępne dla osób z kręgów, które normalnie zajmują się tym rodzajem informacji;
- (b) mają wartość handlową dlatego, że są poufne; i
- (c) poddane zostały przez osobę, pod której legalną kontrolą informacje te pozostają rozsądnym, w danych okolicznościach, działaniom dla utrzymania ich poufności.

3. Członkowie wymagając jako warunku wydania zezwolenia na wprowadzenie do obrotu farmaceutyków lub produktów chemicznych przeznaczonych dla rolnictwa, w których wykorzystane są nowe jednostki chemiczne, przedstawienia niejawnych testów lub innych danych, których uzyskanie wymaga znacznego wysiłku, będą chronić takie dane przed nieuczciwym wykorzystaniem w celach handlowych. Ponadto Członkowie będą chronić takie dane przed ujawnieniem, z wyjątkiem sytuacji, gdy konieczna jest ochrona odbiorców lub chyba że podjęte zostaną kroki dla zapewnienia, że takie dane będą chronione przed nieuczciwym wykorzystaniem w celach handlowych.

---

¹⁰Dla celów niniejszego postanowienia "sposób sprzeczny z uczciwymi praktykami handlowymi" będzie oznaczać co najmniej takie praktyki, jak naruszenie umowy, nadużycie zaufania i nakłanianie do naruszenia lub nadużycia, i obejmuje uzyskanie niejawnnej informacji przez osoby trzecie, które wiedziały lub wykazały rażące niedbalstwo w związku z brakiem wiedzy o tym, że informacja uzyskana została przy zastosowaniu takich praktyk.

SEKCJA 8: Kontrola praktyk antykonkurencyjnych w licencjach umownych

Artykuł 40

1. Członkowie zgadzają się, że niektóre praktyki licencyjne lub warunki odnoszące się do praw własności intelektualnej, które ograniczają konkurencję, mogą mieć niekorzystny wpływ na handel i mogą hamować transfer i upowszechnianie technologii.
2. Żadne z postanowień niniejszego Porozumienia nie zabroni Członkom wskazania w ich ustawodawstwach praktyk licencyjnych lub warunków, które mogą w szczególnych przypadkach stanowić nadużycie praw własności intelektualnej, wywołujące skutki szkodliwe dla konkurencji na danym rynku. Jak postanowiono powyżej, Członek może zastosować, w sposób zgodny z innymi postanowieniami niniejszego Porozumienia, stosowne środki dla zapobieżenia lub kontroli takich praktyk, które mogą obejmować, na przykład, warunki dotyczące wyłącznego powrotnego udzielania, warunki niedopuszczające do zakwestionowania ważności i przymusowego udzielenia pakietu licencji, w świetle właściwych ustaw i przepisów tego Członka.
3. Każdy Członek podejmie na wniosek konsultacje z jakimkolwiek innym Członkiem, który ma powód, by wierzyć, że właściciel praw własności intelektualnej, który jest jego obywatelem lub ma stałą siedzibę na terytorium Członka, do którego skierowany został wniosek w sprawie konsultacji, dokonuje praktyk naruszających prawa i przepisy Członka występującego z wnioskiem w zakresie spraw, których dotyczy niniejsza Sekcja, i który to Członek życzy sobie zapewnienia zgodności z takim ustawodawstwem bez uszczerbku dla jakichkolwiek działań podjętych zgodnie z prawem ani dla pełnej swobody podjęcia ostatecznej decyzji przez każdego z Członków. Członek, do którego wniosek został skierowany, rozważy go w sposób pełny i życzliwy oraz stworzy odpowiednie możliwości dla konsultacji z Członkiem, który o nie wnioskuje, oraz będzie współpracować przez dostarczanie ogólnie dostępnych, jawnych informacji związanych z daną sprawą oraz innych informacji dostępnych Członkowi, w sposób zgodny z prawem krajowym oraz pod warunkiem zawarcia wzajemnie zadowolających porozumień dotyczących ochrony poufności przez Członka wnioskującego o konsultacje.
4. Członek, w stosunku do którego obywateli lub podmiotów mających na jego terytorium stałą siedzibę toczy się postępowanie w innym kraju będącym Członkiem, a dotyczące domniemanego naruszenia ustaw i przepisów tego Członka w zakresie spraw będących przedmiotem niniejszej Sekcji, będzie miał, na wniosek, możliwość konsultacji z tym drugim Członkiem na takich samych warunkach, jakie przewidziano w ust. 3.

CZĘŚĆ III

Dochodzenie i egzekwowanie praw własności intelektualnej

SEKCJA 1: Zobowiązania ogólne

Artykuł 41

1. Członkowie zapewnią dostępność procedur w zakresie dochodzenia i egzekwowania praw, określonych w niniejszej Części, na podstawie ich prawa krajowego tak, aby umożliwić skuteczne działanie przeciwko każdemu naruszeniu praw własności intelektualnej, objętych niniejszym Porozumieniem, włącznie z doraźnymi środkami dla zapobiegania naruszeniom i środkami zaradczymi dla odstraszenia od następnych naruszeń. Procedury te będą stosowane w taki sposób, aby uniknąć tworzenia barier dla handlu prowadzonego zgodnie z prawem oraz aby stworzyć zabezpieczenia przed ich nadużyciem.

2. Procedury dotyczące dochodzenia i egzekwowania praw własności intelektualnej będą słuszne i sprawiedliwe. Nie będą niepotrzebnie skomplikowane ani kosztowne, ani nie będą ustanawiały nierozsądnych terminów, ani powodowały nieuzasadnionych opóźnień.

3. Zaleca się, aby decyzje co do istoty sprawy sporządzane były w formie pisemnej i zawierały uzasadnienia. Będą one udostępniane bez zbędnej zwłoki przynajmniej stronom postępowania. Decyzje co do istoty sprawy będą oparte jedynie na dowodach, co do których strony miały możliwość się ustosunkować.

4. Strony postępowania będą miały możliwość poddania rewizji przez organ sądowy ostatecznych decyzji administracyjnych, a także przynajmniej prawnych aspektów wstępnych orzeczeń sądowych dotyczących przedmiotu sprawy w zależności od systemu prawnego Członka w odniesieniu do ważności sprawy. Jednakże nie będzie obowiązku zapewnienia możliwości poddania rewizji wyroków uniewinniających, wydanych w sprawach kryminalnych.

5. Rozumie się, że niniejsza Część nie tworzy żadnych zobowiązań do stworzenia sądowego systemu dochodzenia i egzekwowania praw własności intelektualnej odmiennego od ogólnego systemu dochodzenia i egzekwowania praw i nie narusza także możliwości dochodzenia i egzekwowania przez Członków swych praw w ogóle. Żadne z postanowień niniejszej Części nie tworzy zobowiązania, co do rozdziału środków pomiędzy dochodzenie i egzekwowanie praw własności intelektualnej i dochodzenie i egzekwowanie prawa w ogóle.

SEKCJA 2: Procedury cywilne i administracyjne oraz środki zaradcze

Artykuł 42

Procedury oparte na zasadzie słuszności i sprawiedliwości

Członkowie zapewnią posiadaczom praw¹¹ dostęp do cywilnych procedur sądowych dotyczących dochodzenia i egzekwowania praw własności intelektualnej objętych zakresem niniejszego Porozumienia. Pozwani będą mieć prawo do pisemnego powiadomienia, a powiadomienie będzie dokonane terminowo i będzie zawierało wystarczające szczegóły, włącznie ze wskazaniem podstawy roszczeń. Strony będą mogły być reprezentowane przez niezależnego adwokata, zaś procedury nie narzucą nadmiernie ciężkich wymogów, co do obowiązkowego osobistego stawiennictwa. Wszystkie strony uczestniczące w takich postępowaniach będą uprawnione do uzasadniania swych roszczeń i przedstawiania wszystkich właściwych dowodów. Procedura zapewni środki dla ustalenia i ochrony informacji poufnych, chyba że będzie to sprzeczne z istniejącymi wymogami konstytucyjnymi.

Artykuł 43 Dowody

1. Jeżeli strona przedstawiła rozsądnie dostępny dowód wystarczający do poparcia jej roszczeń i wskazała dowód odpowiedni dla uzasadnienia jej roszczeń, który znajduje się w posiadaniu strony przeciwnej, organy sądowe będą miały prawo nakazać tej stronie okazanie tego dowodu, pod warunkiem że w stosownych przypadkach zostaną stworzone warunki zapewniające ochronę informacji poufnej.

2. W przypadkach, w których strona uczestnicząca w postępowaniu rozmyślnie i bez uzasadnionych powodów odmawia dostępu do niezbędnych informacji lub w inny sposób uchyla się od dostarczenia w rozsądnym terminie niezbędnych informacji, lub poważnie utrudnia postępowanie w sprawie dotyczącej dochodzenia praw, Członek może upoważnić organy sądowe do dokonania wstępnych i ostatecznych ustaleń, pozytywnych lub negatywnych, na podstawie dostarczonych im informacji, włącznie z zażaleniem lub twierdzeniem przedstawionym przez stronę, dla której odmowa dostępu do informacji miała negatywne skutki, z zastrzeżeniem zapewnienia stronom możliwości wysłuchania ich stanowisk co do zarzutów lub dowodów.

Artykuł 44 Zabezpieczenie roszczeń

1. Organy sądowe będą miały prawo nakazać stronie, aby zaprzestała naruszania praw, m.in. w tym celu, aby zapobiec wprowadzaniu do obrotu handlowego na obszarze ich jurysdykcji towarów importowanych, które powodują naruszenie praw własności intelektualnej, niezwłocznie po dokonaniu odprawy celnej takich towarów. Członkowie nie

---

¹¹Dla celów niniejszej Części pojęcie "posiadacz praw" obejmuje zreszczenia i stowarzyszenia mające zdolność prawną do dochodzenia takich praw.

są zobowiązani do przyznania takiego prawa w stosunku do chronionego przedmiotu, nabytego lub zamówionego przez osobę, która nie wiedziała lub nie miała wystarczających podstaw do tego, by wiedzieć, że obrót takim przedmiotem może spowodować naruszenie praw własności intelektualnej.

2. Niezależnie od innych postanowień niniejszej Części oraz z zastrzeżeniem, że przestrzegane będą postanowienia Części II w sposób wyraźny regulujące używanie przez rządy lub osoby trzecie upoważnione przez rząd, ale bez zgody posiadacza praw, Członkowie mogą ograniczyć dostępne do zastosowania przeciw takim praktykom środki zaradcze do wypłaty wynagrodzenia, zgodnie z punktem (h) Artykułu 31. W innych przypadkach będą stosowane środki zaradcze przewidziane w niniejszej Części lub też, jeżeli środki takie są niezgodne z prawem Członka, wydawane będą deklaratoryjne orzeczenia sądowe oraz przyznawane będzie stosowne odszkodowanie.

Artykuł 45 *Odszkodowania*

1. Organy sądowe będą miały prawo nakazać sprawcy naruszenia, aby zapłacił posiadaczowi praw odszkodowanie, odpowiednie dla wynagrodzenia szkody, jakiej uprawniony doznał z powodu naruszenia jego praw własności intelektualnej przez sprawcę naruszenia, który wiedział lub miał wystarczające podstawy, by wiedzieć, że zajmuje się działalnością stanowiącą naruszenie praw.

2. Organy sądowe będą miały także prawo nakazać sprawcy naruszenia, aby zwrócił posiadaczowi praw koszty, które mogą zawierać stosowne honoraria adwokackie. W uzasadnionych przypadkach Członkowie mogą upoważnić organy sądowe do wydania nakazu zwrotu zysków albo zapłaty z góry ustalonego odszkodowania, nawet jeśli osoba dokonująca naruszenia nie wiedziała lub nie miała wystarczających podstaw, by wiedzieć, że zajmuje się działalnością powodującą naruszenie.

Artykuł 46 *Inne środki zaradcze*

W celu stworzenia skutecznego systemu zapobiegania naruszeniom, organy sądowe będą miały prawo nakazania, aby towary, które uznają za stanowiące naruszenie, zostały usunięte, bez jakiegokolwiek odszkodowania, z obrotu handlowego w taki sposób, aby uniknąć jakiegokolwiek szkody dla posiadacza praw lub, chyba że jest to sprzeczne z istniejącymi wymogami konstytucyjnymi, aby zostały zniszczone. Organy sądowe będą miały także prawo nakazać, aby materiały i narzędzia, których głównym przeznaczeniem było wytwarzanie towarów naruszających prawa, zostały usunięte bez jakiegokolwiek odszkodowania z obrotu handlowego, aby zminimalizować ryzyko dalszych naruszeń. Przy rozpatrywaniu takich wniosków zostanie wzięta pod uwagę potrzeba zachowania proporcji pomiędzy wagą naruszenia i podjętymi środkami zaradczymi, a także interesy stron trzecich. W stosunku do towarów oznaczonych podrobionym znakiem towarowym zwykłe

usunięcie znaku towarowego umieszczonego na nich bezprawnie nie będzie wystarczające, poza wyjątkowymi przypadkami, do tego aby zezwolić na dopuszczenie takich towarów do obrotu handlowego.

Artykuł 47
Prawo do informacji

Członkowie mogą postanowić, że organy sądowe będą miały prawo, jeżeli nie będzie to w dysproporcji do wagi naruszenia, nakazać sprawcy naruszenia, aby poinformował posiadacza praw o tożsamości osób trzecich związanych z produkcją i rozpowszechnianiem towarów lub usług stanowiących naruszenie oraz o ich kanałach dystrybucji.

Artykuł 48
Wynagrodzenie szkody pozwanemu

1. Organy sądowe będą miały prawo nakazać stronie, na żądanie której zostały zastosowane środki zaradcze i która nadużyła procedur egzekucyjnych, aby zapewniła stronie, wobec której niesłusznie zastosowano zakaz lub ograniczenie, odpowiednią rekompensatę za straty poniesione w wyniku takiego nadużycia. Organy sądowe będą także miały prawo nakazać stronie skarżącej, aby zwróciła pozwanemu poniesione przez niego wydatki, które mogą obejmować honorarium adwokackie.

2. Przy wykonywaniu prawa dotyczącego ochrony lub dochodzenia i egzekwowania praw własności intelektualnej Członkowie wyłączą zarówno organy publiczne, jak i urzędników ze stosowania, jedynie wobec nich odpowiednich środków zaradczych, jeżeli podejmowane w trakcie wykonywania takiego prawa działania są dokonywane lub zamierzone w dobrej wierze.

Artykuł 49
Procedury administracyjne

W zakresie, w jakim środki prawa cywilnego mogą być stosowane jako rezultat procedur administracyjnych dotyczących istoty sprawy, procedury te będą zgodne z zasadami odpowiadającymi co do swej istoty tym, jakie są ustanowione w niniejszej Sekcji.

SEKCJA 3: Środki tymczasowe

Artykuł 50

1. Organy sądowe będą miały prawo zastosować szybkie i skuteczne środki tymczasowe:

- (a) aby zapobiec zaistnieniu przypadków naruszania jakiegokolwiek prawa własności intelektualnej, a w szczególności, aby zapobiec wprowadzeniu do obrotu handlowego na obszarze ich jurysdykcji towarów włączając w to dobra importowane bezpośrednio po odprawie celnej;
- (b) dla zabezpieczenia odpowiednich dowodów w związku z domniemanym naruszeniem.

2. Organy sądowe będą miały prawo zastosować środki tymczasowe bez wysłuchania drugiej strony, jeżeli to właściwe, w szczególności, gdy jakakolwiek zwłoka może spowodować dla posiadacza praw szkodę nie do naprawienia lub gdy istnieje widoczne ryzyko, że dowody zostaną zniszczone.

3. Organy sądowe będą miały prawo domagania się od wnioskodawcy, aby dostarczył jakikolwiek rozsądnie dostępny dowód, aby przekonać się w wystarczającym stopniu, że wnioskodawca jest posiadaczem praw i że prawo wnioskodawcy zostało naruszone lub że naruszenie takie zagraża, a także, aby wniósł kaucję lub dokonał innego równoważnego zabezpieczenia wystarczającego dla ochrony pozwanego i zapobieżenia nadużyciu.

4. Jeżeli środki tymczasowe zostały zastosowane bez wysłuchania drugiej strony, strony dotknięte nimi będą o tym powiadomione, nie później jednak niż niezwłocznie po zastosowaniu tych środków. Rewizja obejmująca prawo strony do przedstawienia jej stanowiska będzie dokonana na żądanie pozwanego w celu podjęcia decyzji w rozsądnym okresie po powiadomieniu o podjęciu środków odnośnie do tego, czy stosowane środki powinny być zmodyfikowane, uchylone, czy utrzymane.

5. Organy, które mają zastosować środki tymczasowe, mogą domagać się od wnioskodawcy dostarczenia innych informacji, niezbędnych do identyfikacji towarów objętych tymi środkami.

6. Bez naruszenia ust. 4, środki tymczasowe podjęte na podstawie ust. 1 i 2 zostaną, na żądanie pozwanego, uchylone lub ich skuteczność w inny sposób powstrzymana, jeżeli postępowanie prowadzące do decyzji w przedmiocie sprawy nie zostanie podjęte w rozsądnym terminie określonym przez organy sądowe wprowadzające takie środki, jeżeli prawo Członka na to zezwala lub, w przypadku braku określenia takiego terminu, w terminie nie dłuższym niż 20 dni roboczych lub 31 dni kalendarzowych, zależnie od tego, który z nich jest dłuższy.

7. Jeżeli środki tymczasowe zostaną uchylone lub ustaną na skutek działania lub zaniechania wnioskodawcy lub gdy następnie ustalono, że nie było naruszenia lub zagrożenia naruszeniem prawa własności intelektualnej, organy sądowe będą miały prawo nakazać wnioskodawcy, na wniosek pozwanego, aby zapłacił pozwanemu odpowiednie odszkodowanie z tytułu jakiegokolwiek szkody spowodowanej przez środki tymczasowe.

8. W zakresie, w jakim środki tymczasowe mogą być zastosowane w wyniku postępowania administracyjnego, postępowanie to będzie zgodne z zasadami równoważnymi co do swej istoty z ustanowionymi w niniejszej Sekcji.

SEKCJA 4: Wymagania specjalne odnoszące się do środków stosowanych przy kontroli granicznej¹²

Artykuł 51

Wstrzymanie wydania przez władze celne

Członkowie zastosują, zgodnie z poniższymi postanowieniami, procedury¹³ dające możliwość posiadaczowi praw, który ma uzasadnione podstawy, aby przypuszczać, że może mieć miejsce import towarów oznaczonych podrabianym znakiem towarowym lub pirackich towarów naruszających prawa autorskie¹⁴, złożenia pisemnego wniosku do odpowiednich organów administracyjnych lub sądowych o wstrzymanie przez władze celne wydania takich towarów do wolnego obrotu. Członkowie mogą umożliwić złożenie takiego wniosku w stosunku do towarów, z którymi związane są inne naruszenia praw własności intelektualnej, pod warunkiem zachowania zgodności z wymaganiami niniejszej Sekcji. Członkowie mogą także ustanowić odpowiednie procedury dotyczące wstrzymania wydania przez władze celne towarów naruszających takie prawa, a przeznaczonych na eksport ze swych terytoriów.

---

¹²Jeżeli Członek zniósł praktycznie całą kontrolę ruchu towarów przez jego granicę z innym Członkiem, z którym tworzy część unii celnej, nie będzie miał obowiązku stosowania postanowień niniejszej Sekcji na tej granicy.

¹³Rozumie się, że nie będzie obowiązku stosowania takich procedur do importu towarów umieszczonych na rynku innego kraju przez lub za zgodą posiadacza praw lub do towarów w tranzycie.

¹⁴Dla celów niniejszego Porozumienia:

- (a) "towary oznaczone podrabianym znakiem towarowym" będą rozumiane jako towary, włącznie z opakowaniem, noszące bez upoważnienia znak towarowy, który jest identyczny ze znakiem towarowym ważnie zarejestrowanym dla takich towarów lub który nie może być odróżniony w swym zasadniczym wyglądzie od takiego znaku towarowego i który przez to narusza prawa właściciela znaku towarowego, o którym mowa, na podstawie prawa kraju importującego;
- (b) "pirackie towary naruszające prawa autorskie" będą rozumiane jako towary, które są kopiami wykonanymi bez zgody posiadacza praw lub osoby należycie upoważnionej przez niego w kraju, w którym je wyprodukowano i które są wykonane bezpośrednio lub pośrednio z takiego przedmiotu, że wykonanie kopii stanowiłoby naruszenie praw autorskich lub prawa pokrewnego według prawa kraju importującego.

Artykuł 52 *Wniosek*

Każdy posiadacz praw wszczynający postępowanie na podstawie Artykułu 51 będzie miał obowiązek dostarczyć odpowiedni dowód, zadowalający kompetentne władze, że według prawa kraju importującego istnieje uprawdopodobnione domniemanie, że nastąpiło naruszenie jego prawa własności intelektualnej, oraz dostarczyć wystarczająco szczegółowy opis towarów dla ich łatwego rozpoznania przez władze celne. Kompetentne władze powiadomią w rozsądnym terminie wnioskodawcę, czy uwzględniły wniosek, oraz przez jaki okres władze celne będą podejmowały działania, jeżeli okres ten został przez kompetentne władze określony.

Artykuł 53 *Kaucja lub równoważne zabezpieczenie*

1. Kompetentne władze będą miały prawo domagać się od wnioskodawcy wniesienia kaucji lub dokonania równoważnego zabezpieczenia, wystarczającego dla ochrony pozwanego i odpowiednich władz, a także dla zapobieżenia nadużyciu. Taka kaucja lub równoważne zabezpieczenie nie mogą nadmiernie zniechęcać do korzystania z takich procedur.

2. Jeżeli zgodnie z wnioskiem złożonym na podstawie niniejszej Sekcji wydanie do wolnego obrotu towarów zawierających wzory przemysłowe, patenty, wzory masek lub nie ujawnioną informację zostało wstrzymane przez władze celne na podstawie decyzji innej niż wydana przez organy sądowe lub przez inny niezależny organ, a okres przewidziany w Artykule 55 upłynął bez udzielenia, przez właściwe upoważniony organ, tymczasowego zwolnienia, a także pod warunkiem, że wszystkie inne wymogi dla importu zostały spełnione, właściciel, importer lub odbiorca takich towarów będzie uprawniony do uzyskania ich wydania po złożeniu kaucji w wysokości wystarczającej do ochrony posiadacza praw przed jakimkolwiek naruszeniem. Wpłacanie takiej kaucji nie przeszkodzi zastosowaniu jakiegokolwiek innego środka zapobiegawczego dostępnego posiadaczowi praw, co należy rozumieć w ten sposób, że kaucja zostanie wydana, jeżeli posiadacz praw nie skorzysta z przysługującego mu prawa do podjęcia działań w rozsądnym czasie.

Artykuł 54 *Zawiadomienie o wstrzymaniu*

Importer i wnioskodawca będą niezwłocznie powiadomieni o wstrzymaniu wydania towarów na podstawie Artykułu 51.

Artykuł 55 *Okres wstrzymania*

Jeżeli w okresie nie przekraczającym 10 dni roboczych od doręczenia wnioskodawcy zawiadomienia o dokonaniu wstrzymania władze celne nie zostały powiadomione, że wszczęte zostało, przez stronę inną niż pozwany, postępowanie prowadzące

do wydania decyzji w przedmiocie sprawy lub że należycie upoważniony organ podjął środki tymczasowe przedłużające wstrzymanie wydania towarów, towary te zostaną wydane pod warunkiem, że wszystkie inne warunki dla importu lub eksportu zostały spełnione. W stosownych przypadkach termin ten może być przedłużony o następne 10 dni roboczych. Jeżeli wszczęte zostało postępowanie prowadzące do wydania decyzji w przedmiocie sprawy, na żądanie pozwanego nastąpi rewizja obejmująca prawo stron do przedstawienia swoich stanowisk w celu zadecydowania w rozsądnym terminie, czy środki zapobiegawcze zostaną zmodyfikowane, uchylone, czy utrzymane. Niezależnie od powyższych postanowień, jeżeli wstrzymanie wydania towarów jest dokonane lub kontynuowane na podstawie tymczasowego środka zastosowanego przez sąd, będą miały zastosowanie postanowienia ust. 6 Artykułu 50.

Artykuł 56

Wynagrodzenie szkody importerowi i właścicielowi towarów

Właściwe organy będą miały prawo nakazać wnioskodawcy, aby zapłacił importerowi, odbiorcy i właścicielowi towarów odpowiednie odszkodowanie za szkody spowodowane im przez niesłuszne zatrzymanie towarów lub przez zatrzymanie towarów wydanych na podstawie Artykułu 55.

Artykuł 57

Prawo do inspekcji i informacji

Bez uszczerbku dla ochrony informacji poufnej, Członkowie upoważnią kompetentne organy do zapewnienia posiadaczowi praw wystarczającej możliwości do przeprowadzenia inspekcji każdego towaru zatrzymanego przez władze celne, w celu uzasadnienia roszczeń posiadacza praw. Kompetentne organy będą także upoważnione do zapewnienia importerowi równoważnego prawa do inspekcji każdego takiego towaru. Jeżeli w przedmiocie sprawy dokonano pozytywnych ustaleń, Członkowie mogą upoważnić kompetentne organy do poinformowania posiadacza praw o nazwach i adresach nadawcy, importera i odbiorcy, a także o ilości towarów będących przedmiotem sprawy.

Artykuł 58

Działanie z urzędu

Jeżeli Członkowie wymagają, by kompetentne organy z własnej inicjatywy podejmowały działania polegające na wstrzymaniu wydania towarów, w stosunku do których uzyskały dowód oparty na uprawdopodobnionym domniemaniu, że prawo własności intelektualnej zostało naruszone, wówczas:

- (a) kompetentne organy mogą w każdej chwili zwrócić się do posiadacza praw o udzielenie każdej informacji, która może im pomóc w wykonaniu ich uprawnień;
- (b) importer i posiadacz praw będą niezwłocznie powiadomieni o wstrzymaniu. Jeżeli importer wniósł do kompetentnego organu odwołanie od decyzji o wstrzymaniu, wstrzymanie będzie podlegać odpowiednio warunkom ustalonym w Artykule 55;
- (c) Członkowie wyłącza organy publiczne i urzędników z odpowiedzialności za stosowanie odpowiednich środków zaradczych tylko, jeżeli podejmowane działania dokonywane są lub zamierzone w dobrej wierze.

Artykuł 59 *Środki zaradcze*

Bez uszczerbku dla prawa do podejmowania innych działań dostępnych posiadaczowi praw oraz z zastrzeżeniem prawa pozwanego do domagania się dokonania rewizji przez organy sądowe, kompetentne władze będą miały prawo nakazać zniszczenie lub inne rozporządzenie towarami stanowiącymi naruszenie zgodnie z zasadami ustalonymi w Artykule 46. Odnosnie do towarów oznaczonych podrabianym znakiem towarowym, władze nie zezwolą na reeksport w niezmienionym stanie towarów stanowiących naruszenie lub poddadzą je odmiennej procedurze celnej, chyba że zaistnieją wyjątkowe okoliczności.

Artykuł 60 *Import de minimis*

Członkowie mogą wyłączyć ze stosowania powyższych przepisów małe ilości towarów o charakterze niehandlowym, przewożone w bagażu osobistym podróżnego lub przesyłane w małych partiach.

SEKCJA 5: Procedury karne

Artykuł 61

Członkowie ustanowią procedury karne i kary, które będą stosowane przynajmniej w przypadkach umyślnego podrabiania znaku towarowego lub piractwa praw autorskich, dokonanego na skalę handlową. Dostępne środki zaradcze będą obejmowały uwięzienie albo kary pieniężne wystarczające dla odstraszenia zgodnie z wymiarem kar stosowanych za przestępstwa o odpowiadającym im ciężarze. W stosownych przypadkach, dostępne środki zaradcze będą obejmowały także konfiskatę, przepadek i zniszczenie towarów stanowiących naruszenie oraz wszelkich materiałów i narzędzi, które były głównie stosowane dla popełnienia przestępstwa. Członkowie mogą ustanowić procedury karne

i kary, które będą stosowane w innych przypadkach naruszania praw własności intelektualnej, w szczególności jeżeli naruszenia dokonywane są umyślnie i na skalę handlową.

CZĘŚĆ IV

Nabycie i utrzymanie w mocy praw własności intelektualnej oraz procedury sporne w zakresie tych spraw

Artykuł 62

1. Członkowie mogą wymagać, jako warunku nabycia lub utrzymania w mocy praw własności intelektualnej przewidzianych przepisami Sekcji 2 - 6 Części II niniejszego Porozumienia, zastosowania się do rozsądnych procedur i formalności. Takie procedury i formalności będą zgodne z postanowieniami niniejszego Porozumienia.
2. Jeżeli nabycie prawa własności intelektualnej uwarunkowane jest udzieleniem lub zarejestrowaniem prawa, Członkowie zapewnią, aby procedury w sprawie udzielenia lub rejestracji, z zastrzeżeniem ich zgodności z podstawowymi warunkami nabycia praw, umożliwiły udzielenie lub rejestrację takiego prawa w rozsądnym terminie tak, aby uniknąć nieuzasadnionego skrócenia okresu ochrony.
3. Artykuł 4 Konwencji paryskiej (1967) będzie stosowany odpowiednio do znaków usługowych.
4. Procedury związane z nabyciem lub utrzymaniem w mocy praw własności intelektualnej oraz, jeżeli prawo Członka takie procedury przewiduje, związane z administracyjnym unieważnieniem, oraz procedury sporne takie, jak postępowanie sprzeciwowe, o uchylenie lub o unieważnienie będą podlegały ogólnym zasadom ustanowionym w ust. 2 i 3 Artykułu 41.
5. Ostateczne decyzje administracyjne w każdym postępowaniu prowadzonym na podstawie ust. 4 będą podlegały rewizji przez organ sądowy lub quasi-sądowy. Jednakże nie będzie obowiązku stworzenia możliwości takiej rewizji decyzji, w przypadkach nieskutecznego sprzeciwu lub administracyjnego unieważnienia, pod warunkiem że podstawy takich postępowań mogą być przedmiotem postępowania w sprawie unieważnienia.

CZĘŚĆ V

Zapobieganie sporom i rozstrzyganie sporów

Artykuł 63 *Przejrzystość*

1. Ustawy i przepisy oraz ostateczne decyzje sądowe i zarządzenia administracyjne ogólnego zastosowania, wprowadzone przez Członka w przedmiocie niniejszego Porozumienia (dostępność, zakres, nabycie, dochodzenie i zapobieganie nadużyciu praw własności intelektualnej) będą publikowane lub, jeżeli taka publikacja nie jest praktykowana, będą ogólnie dostępne w języku krajowym w taki sposób, aby rządy i posiadacze praw byli w stanie zapoznać się z nimi. Porozumienia dotyczące przedmiotu niniejszego Porozumienia, które pozostają w mocy pomiędzy rządem lub agendą rządową Członka a rządem lub agendą rządową innego Członka zostaną również opublikowane.
2. Członkowie poinformują Radę TRIPS o ustawach i przepisach, o których mowa w ust. 1, aby dopomóc Radzie w dokonaniu przez nią przeglądu funkcjonowania niniejszego Porozumienia. Rada podejmie starania, aby ograniczyć ciężar, jaki Członkowie ponoszą wykonując to zobowiązanie, i może zdecydować o odstąpieniu od obowiązku informowania o takich ustawach i przepisach bezpośrednio samą Radę, jeżeli konsultacje z WIPO w sprawie ustanowienia wspólnego rejestru zawierającego te ustawy i przepisy zakończą się pomyślnie. W związku z tym Rada rozważy także jakiegokolwiek wymagane działanie dotyczące dostarczenia informacji w związku ze zobowiązaniami określonymi niniejszym Porozumieniem, a wynikające z postanowień Artykułu 6ter Konwencji paryskiej (1967).
3. Każdy Członek będzie gotów dostarczyć, w odpowiedzi na pisemny wniosek innego Członka, informacji w rodzaju omówionym w ust. 1. Członek, który ma powody, by sądzić, że konkretna decyzja sądowa lub zarządzenie administracyjne lub porozumienie dwustronne w obszarze praw własności intelektualnej narusza jego prawa wynikające z niniejszego Porozumienia, może także wnioskować na piśmie, aby umożliwiono mu dostęp lub udzielono w sposób wystarczająco szczegółowy informacji o takich konkretnych decyzjach sądowych lub zarządzeniach administracyjnych lub porozumieniach dwustronnych.
4. Żadne z postanowień ust. 1, 2 i 3 nie będzie wymagało od Członków ujawnienia poufnych informacji, które mogłyby hamować wykonywanie prawa, lub w inny sposób byłoby sprzeczne z interesem publicznym lub też mogłyby wyrządzić szkodę uzasadnionym interesom handlowym poszczególnych przedsiębiorstw publicznych lub prywatnych.

Artykuł 64
Rozstrzygnięcie sporów

1. Postanowienia Artykułów XXII i XXIII GATT 1994 oraz Uzgodnienia w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzygnięcie sporów, będą miały zastosowanie do konsultacji i rozstrzygnięcia sporów z zakresu niniejszego Porozumienia, z wyjątkiem tych szczegółowo określonych w niniejszym Porozumieniu.
2. Punkty 1(b) i 1(c) Artykułu XXIII GATT 1994 nie będą miały zastosowania do rozstrzygnięcia sporów na podstawie niniejszego Porozumienia przez okres pięciu lat od wejścia w życie Porozumienia WTO.
3. W okresie, o którym mowa w ust. 2, Rada TRIPS zbada zakres i warunki dopuszczalności zażaleń typu określonego w ust. 1(b) i 1(c) Artykułu XXIII dokonywanych zgodnie z niniejszym Porozumieniem oraz przedłoży Konferencji Ministerialnej zalecenia do zatwierdzenia. Jakakolwiek decyzja Konferencji Ministerialnej o zatwierdzeniu takich zaleceń lub przedłużeniu okresu wskazanego w ust. 2, będzie podejmowana jedynie w drodze consensusu, a zatwierdzone zalecenia będą skuteczne w stosunku do wszystkich członków bez dalszego formalnego postępowania w sprawie zatwierdzenia.

CZĘŚĆ VI
Postanowienia przejściowe

Artykuł 65
Postanowienia przejściowe

1. Z zastrzeżeniem postanowień ust. 2, 3 i 4 żaden Członek nie będzie zobowiązany do stosowania postanowień niniejszego Porozumienia przed upływem ogólnego okresu jednego roku następującego po dacie wejścia w życie Porozumienia WTO.
2. Członek - kraj rozwijający się uprawniony jest do odroczenia o następny okres czterech lat daty zastosowania, jak to określono w ust. 1, postanowień niniejszego Porozumienia, innych niż zawarte w Artykułach 3, 4 i 5.
3. Jakikolwiek inny Członek, będący w okresie transformacji z systemu gospodarki centralnie planowanej do systemu gospodarki rynkowej opartej na wolnej przedsiębiorczości i który podejmuje reformy strukturalne swego systemu własności intelektualnej i stoi wobec szczególnych problemów w zakresie przygotowania i wdrażania ustawodawstwa z dziedziny własności intelektualnej, może także skorzystać z okresu odroczenia przewidzianego w ust. 2.
4. W zakresie, w jakim Członek - kraj rozwijający się jest zobowiązany niniejszym Porozumieniem do rozciągnięcia ochrony patentowej produktu na dziedziny techniki, które nie podlegały ochronie na jego terytorium w dniu wprowadzenia niniejszego Porozumienia

przez tego Członka, jak to określono w ust. 2, może odroczyć zastosowanie Sekcji 5 Części II niniejszego Porozumienia w takich dziedzinach o dodatkowy okres pięciu lat.

5. Członek korzystający z okresu przejściowego na podstawie przepisów ust. 1, 2, 3 lub 4 zapewni, że jakiegokolwiek zmiany w jego krajowych ustawach, przepisach wykonawczych i praktyce dokonane w tym okresie nie spowodują obniżenia poziomu zgodności z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

Artykuł 66

Członkowie - kraje najmniej rozwinięte

1. Mając na uwadze szczególne potrzeby i wymagania, ograniczenia gospodarcze, administracyjne i finansowe, a także potrzebę elastyczności w zakresie tworzenia trwałej bazy technicznej, od Członków - krajów najmniej rozwiniętych nie będzie się wymagać stosowania postanowień niniejszego Porozumienia innych niż zawarte w Artykułach 3, 4 i 5 przez okres 10 lat od daty wprowadzenia w myśl ust. 1 Artykułu 65. Rada TRIPS zgodzi się na przedłużenie tego okresu na podstawie dobrze umotywowanego wniosku Członka - kraju najmniej rozwiniętego.

2. Członkowie - kraje rozwinięte stworzą zachęty dla przedsiębiorstw i instytucji na ich terytoriach w celu popierania i rozwijania transferu technologii do Członków - krajów najmniej rozwiniętych dla umożliwienia im stworzenia solidnej i trwałej bazy technicznej.

Artykuł 67

Współpraca techniczna

W celu ułatwienia wprowadzania w życie niniejszego Porozumienia Członkowie - kraje rozwinięte nawiążą, na wniosek oraz na wzajemnie uzgodnionych warunkach i w uzgodniony sposób, współpracę techniczną i finansową, korzystną dla Członków - krajów rozwijających się i najmniej rozwiniętych. Taka współpraca będzie obejmowała pomoc w przygotowaniu ustaw i przepisów dotyczących ochrony i dochodzenia praw własności intelektualnej oraz zapobiegania ich nadużywaniu, będzie także obejmowała pomoc w zakresie tworzenia lub wzmocnienia krajowych urzędów i agend odpowiednich dla tych spraw, łącznie ze szkoleniem personelu.

CZĘŚĆ VII

Postanowienia instytucjonalne; Postanowienia końcowe

Artykuł 68
Rada Handlowych Aspektów
Praw Własności Intelektualnej

Rada TRIPS będzie obserwować działanie niniejszego Porozumienia, a w szczególności wywiązywanie się Członków z zobowiązań z niego wynikających, a także stworzy Członkom możliwość konsultowania spraw związanych z handlowymi aspektami praw własności intelektualnej. Będzie ona wypełniała inne obowiązki, jakie zostaną jej powierzone przez Członków, a w szczególności będzie służyć pomocą, o jaką będzie proszona przez Członków w zakresie procedur rozstrzygania sporów. Wypełniając swe funkcje Rada TRIPS może przeprowadzać konsultacje i prosić o informacje z każdego źródła, jakie uzna za odpowiednie. Rada będzie starała się, w drodze konsultacji z WIPO, dokonać, w ciągu jednego roku od swego pierwszego spotkania, odpowiednich uzgodnień odnośnie do współpracy z organami tej Organizacji.

Artykuł 69
Współpraca międzynarodowa

Członkowie zgadzają się współpracować ze sobą w celu wyeliminowania międzynarodowego handlu towarami, które naruszają prawa własności intelektualnej. W tym celu utworzą oni i zgłoszą, w drodze notyfikacji, punkty kontaktowe w swoich krajowych organach administracji i będą gotowi dokonywać wymiany informacji o handlu towarami stanowiącymi naruszenie. Członkowie będą w szczególności popierać wymianę informacji i współpracę pomiędzy władzami celnymi w związku z handlem towarami oznaczonymi podrabianym znakiem towarowym oraz pirackimi towarami chronionymi prawem autorskim.

Artykuł 70
Ochrona istniejących przedmiotów własności
intelektualnej

1. Niniejsze Porozumienie nie stwarza zobowiązań w stosunku do działań, które miały miejsce przed datą wprowadzenia Porozumienia przez Członka, którego dotyczyły.
2. Jeżeli w niniejszym Porozumieniu nie postanowiono inaczej, niniejsze Porozumienie stwarza zobowiązania w stosunku do wszystkich przedmiotów istniejących w dniu wprowadzenia niniejszego Porozumienia przez Członka, którego dotyczą i na terytorium którego są chronione w tej dacie lub które spełniają bądź spełnią w najbliższym czasie kryteria ochrony zgodnie z warunkami niniejszego Porozumienia. W odniesieniu do postanowień niniejszego ust. oraz ust. 3 i 4, zobowiązania w zakresie prawa autorskiego w stosunku do istniejących prac będą określane wyłącznie na podstawie Artykułu 18 Konwencji berneńskiej (1971), a w stosunku do praw producentów nagrań i wykonawców z istniejących nagrań - wyłącznie na podstawie Artykułu 18 Konwencji berneńskiej (1971), stosowanego na podstawie przepisów ust. 6 Artykułu 14 niniejszego Porozumienia.
3. Nie będzie istniało zobowiązanie do przywrócenia ochrony przedmiotom własności intelektualnej, które w dniu wprowadzenia niniejszego Porozumienia przez Członka, którego dotyczą, stały się dobrem powszechnym.

4. W odniesieniu do wszelkich działań podejmowanych w stosunku do określonych egzemplarzy przedmiotów zawierających przedmiot ochrony, które w świetle uregulowań legislacyjnych zgodnych z niniejszym Porozumieniem staną się naruszeniami, a które były rozpoczęte lub w związku z którymi dokonano znacznych inwestycji przed datą przyjęcia Porozumienia WTO przez Członka, każdy Członek może wprowadzić ograniczenie środków zaradczych dostępnych posiadaczowi praw w stosunku do kontynuowania takich działań po dacie wprowadzenia Porozumienia przez Członka. Jednakże w takich przypadkach Członek zapewni przynajmniej zapłatę słusznego wynagrodzenia.

5. Członek nie jest zobowiązany do zastosowania postanowień Artykułu 11 i ust. 4 Artykułu 14 w stosunku do oryginałów lub kopii zakupionych przed datą wprowadzenia niniejszego Porozumienia przez Członka.

6. Członkowie nie będą zobowiązani stosować przepisów Artykułu 31 ani wymogu z ust. 1 Artykułu 27 stanowiących, że korzystanie z praw patentowych nie będzie podlegało dyskryminacji, ze względu na dziedzinę techniki, do używania bez upoważnienia posiadacza praw, jeżeli upoważnienie do takiego używania zostało udzielone przez rząd przed datą, kiedy niniejsze Porozumienie stało się znane.

7. W przypadku praw własności intelektualnej, których ochrona uwarunkowana jest rejestracją, zgłoszenia w celu uzyskania ochrony, będące w toku rozpatrywania w dniu wprowadzenia przez danego Członka niniejszego Porozumienia, będą mogły być uzupełnione w celu uzyskania poszerzonej ochrony, przewidzianej postanowieniami niniejszego Porozumienia. Takie zmiany nie będą obejmowały elementów nowości.

8. Jeżeli Członek nie umożliwi uzyskiwania, od dnia wejścia w życie Porozumienia WTO, ochrony patentowej dla farmaceutyków i produktów chemicznych dla rolnictwa w zakresie określonym jego zobowiązaniami wynikającymi Artykułu 27, wówczas Członek ten:

- (a) niezależnie od postanowień Części VI zapewni od daty wejścia w życie Porozumienia WTO środki, za pomocą których zgłoszenia w sprawie uzyskania patentów na takie wynalazki mogą być dokonywane;
- (b) zastosuje w stosunku do takich zgłoszeń, od daty wprowadzenia niniejszego Porozumienia, kryteria zdolności patentowej ustalone w niniejszym Porozumieniu tak, jak gdyby te kryteria były stosowane w dacie dokonania zgłoszenia na terytorium tego Członka lub, jeżeli można skorzystać z pierwszeństwa i pierwszeństwo jest zastrzeżone, w dacie pierwszeństwa zgłoszenia; oraz
- (c) zapewni ochronę patentową zgodnie z niniejszym Porozumieniem od udzielenia patentu i na pozostały okres ważności patentu, liczony od daty dokonania zgłoszenia, zgodnie z Artykułem 33 niniejszego Porozumienia, dla tych zgłoszeń, które spełniają kryteria ochrony omówione w punkcie (b).

- (b) uniemożliwić podjęcie przez któregokolwiek Członka takich działań, jakie uważa on za niezbędne dla ochrony jego podstawowych interesów bezpieczeństwa
- (i) odnoszących się do materiałów rozszczepialnych lub materiałów, z których są one uzyskiwane;
  - (ii) odnoszących się do przewozu broni, amunicji i sprzętu bojowego, a także do przewozu innych towarów i materiałów dostarczanych bezpośrednio lub pośrednio dla celów zaopatrzenia zakładów wojskowych;
  - (iii) podjętych w czasie wojny lub innego zagrożenia w stosunkach międzynarodowych; lub
- (c) uniemożliwić podjęcie przez któregokolwiek Członka jakiegokolwiek działania dla wykonania jego zobowiązań wynikających z Karty Narodów Zjednoczonych, mającego na celu utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

9. Jeżeli przedmiotem zgłoszenia patentowego w kraju będącym Członkiem, na podstawie ust. 8(a) jest produkt, wyłączne prawa marketingu przyznane, niezależnie od postanowień Części VI powyżej, na okres pięciu lat od uzyskania zgody na wprowadzenie na rynek w tym kraju będącym Członkiem lub do czasu udzielenia patentu na produkt bądź odmowy jego udzielenia w kraju będącym Członkiem, zależnie od tego, który okres jest krótszy, pod warunkiem że po wejściu w życie Porozumienia WTO zgłoszenie patentowe zostało dokonane i patent został udzielony dla tego produktu w innym kraju będącym Członkiem i zgoda na wprowadzenie na rynek została uzyskana w takim innym kraju będącym Członkiem.

Artykuł 71 Przegląd i zmiana

1. Rada TRIPS dokona oceny stosowania niniejszego Porozumienia po upływie okresu przejściowego, o którym mowa w ust. 2 Artykułu 65. Uwzględniając doświadczenia uzyskane z jego stosowania, Rada dokona jego przeglądu po dwóch latach od tej daty, a później w identycznych odstępach czasu. Rada może także dokonywać przeglądów w związku z nowymi wydarzeniami, które mogłyby uzasadniać dokonanie zmian lub uzupełnień niniejszego Porozumienia.

2. Zmiany służące jedynie celowi dostosowania do wyższych poziomów ochrony praw własności intelektualnej, uzyskanych i pozostających w mocy na podstawie innych porozumień wielostronnych i przyjęte na podstawie tych porozumień przez wszystkich Członków WTO, mogą być przedstawione Konferencji Ministerialnej celem podjęcia działań zgodnie z ust. 6 Artykułu X Porozumienia WTO, na podstawie osiągniętych drogą konsensusu propozycji Rady TRIPS.

Artykuł 72 Zastrzeżenia

Nie można dokonać zastrzeżeń w stosunku do jakichkolwiek postanowień niniejszego Porozumienia bez zgody innych Członków.

Artykuł 73 Wyjątki spowodowane względami bezpieczeństwa

Żadne z postanowień niniejszego Porozumienia nie będzie tak interpretowane, aby:

- (a) wymagać od któregośkolwiek Członka dostarczenia informacji, których ujawnienie będzie uważał za sprzeczne z jego podstawowymi interesami bezpieczeństwa; lub

ANNEX 1C
AGREEMENT ON TRADE-RELATED ASPECTS OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

- PART I** GENERAL PROVISIONS AND BASIC PRINCIPLES
- PART II** STANDARDS CONCERNING THE AVAILABILITY, SCOPE AND USE OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS
1. Copyright and Related Rights
  2. Trademarks
  3. Geographical Indications
  4. Industrial Designs
  5. Patents
  6. Layout-Designs (Topographies) of Integrated Circuits
  7. Protection of Undisclosed Information
  8. Control of Anti-Competitive Practices in Contractual Licences
- PART III** ENFORCEMENT OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS
1. General Obligations
  2. Civil and Administrative Procedures and Remedies
  3. Provisional Measures
  4. Special Requirements Related to Border Measures
  5. Criminal Procedures
- PART IV** ACQUISITION AND MAINTENANCE OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS AND RELATED *INTER PARTES* PROCEDURES
- PART V** DISPUTE PREVENTION AND SETTLEMENT
- PART VI** TRANSITIONAL ARRANGEMENTS
- PART VII** INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS; FINAL PROVISIONS

ANNEX 1C**AGREEMENT ON TRADE-RELATED ASPECTS OF INTELLECTUAL
PROPERTY RIGHTS**

Members,

Desiring to reduce distortions and impediments to international trade, and taking into account the need to promote effective and adequate protection of intellectual property rights, and to ensure that measures and procedures to enforce intellectual property rights do not themselves become barriers to legitimate trade;

Recognizing, to this end, the need for new rules and disciplines concerning:

- (a) the applicability of the basic principles of GATT 1994 and of relevant international intellectual property agreements or conventions;
- (b) the provision of adequate standards and principles concerning the availability, scope and use of trade-related intellectual property rights;
- (c) the provision of effective and appropriate means for the enforcement of trade-related intellectual property rights, taking into account differences in national legal systems;
- (d) the provision of effective and expeditious procedures for the multilateral prevention and settlement of disputes between governments: and
- (e) transitional arrangements aiming at the fullest participation in the results of the negotiations;

Recognizing the need for a multilateral framework of principles, rules and disciplines dealing with international trade in counterfeit goods;

Recognizing that intellectual property rights are private rights;

Recognizing the underlying public policy objectives of national systems for the protection of intellectual property, including developmental and technological objectives;

Recognizing also the special needs of the least-developed country Members in respect of maximum flexibility in the domestic implementation of laws and regulations in order to enable them to create a sound and viable technological base;

Emphasizing the importance of reducing tensions by reaching strengthened commitments to resolve disputes on trade-related intellectual property issues through multilateral procedures;

Desiring to establish a mutually supportive relationship between the WTO and the World Intellectual Property Organization (referred to in this Agreement as "WIPO") as well as other relevant international organizations;

Hereby agree as follows:

PART I**GENERAL PROVISIONS AND BASIC PRINCIPLES*****Article 1******Nature and Scope of Obligations***

1. Members shall give effect to the provisions of this Agreement. Members may, but shall not be obliged to, implement in their law more extensive protection than is required by this Agreement, provided that such protection does not contravene the provisions of this Agreement. Members shall be free to determine the appropriate method of implementing the provisions of this Agreement within their own legal system and practice.
2. For the purposes of this Agreement, the term "intellectual property" refers to all categories of intellectual property that are the subject of Sections 1 through 7 of Part II.

3. Members shall accord the treatment provided for in this Agreement to the nationals of other Members.¹ In respect of the relevant intellectual property right, the nationals of other Members shall be understood as those natural or legal persons that would meet the criteria for eligibility for protection provided for in the Paris Convention (1967), the Berne Convention (1971), the Rome Convention and the Treaty on Intellectual Property in Respect of Integrated Circuits, were all Members of the WTO members of those Conventions.² Any Member availing itself of the possibilities provided in paragraph 3 of Article 5 or paragraph 2 of Article 6 of the Rome Convention shall make a notification as foreseen in those provisions to the Council for Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (the "Council for TRIPS").

Article 2

Intellectual Property Conventions

1. In respect of Parts II, III and IV of this Agreement, Members shall comply with Articles 1 through 12, and Article 19, of the Paris Convention (1967).
2. Nothing in Parts I to IV of this Agreement shall derogate from existing obligations that Members may have to each other under the Paris Convention, the Berne Convention, the Rome Convention and the Treaty on Intellectual Property in Respect of Integrated Circuits.

Article 3

National Treatment

1. Each Member shall accord to the nationals of other Members treatment no less favourable than that it accords to its own nationals with regard to the protection³ of intellectual property, subject to the exceptions already provided in, respectively, the Paris Convention (1967), the Berne Convention (1971), the Rome Convention or the Treaty on Intellectual Property in Respect of Integrated Circuits. In respect of performers, producers of phonograms and broadcasting organizations, this obligation only applies in respect of the rights provided under this Agreement. Any Member availing itself of the possibilities provided in Article 6 of the Berne Convention (1971) or paragraph 1(b) of Article 16 of the Rome Convention shall make a notification as foreseen in those provisions to the Council for TRIPS.
2. Members may avail themselves of the exceptions permitted under paragraph 1 in relation to judicial and administrative procedures, including the designation of an address for service or the appointment of an agent within the jurisdiction of a Member, only where such exceptions are necessary to secure compliance with laws and regulations which are not inconsistent with the provisions of this Agreement and where such practices are not applied in a manner which would constitute a disguised restriction on trade.

Article 4

Most-Favoured-Nation Treatment

With regard to the protection of intellectual property, any advantage, favour, privilege or immunity granted by a Member to the nationals of any other country shall be accorded immediately and unconditionally to the nationals of all other Members. Exempted from this obligation are any advantage, favour, privilege or immunity accorded by a Member:

- (a) deriving from international agreements on judicial assistance or law enforcement of a general nature and not particularly confined to the protection of intellectual property;
- (b) granted in accordance with the provisions of the Berne Convention (1971) or the Rome Convention authorizing that the treatment accorded be a function not of national treatment but of the treatment accorded in another country;

---

¹When "nationals" are referred to in this Agreement, they shall be deemed, in the case of a separate customs territory Member of the WTO, to mean persons, natural or legal, who are domiciled or who have a real and effective industrial or commercial establishment in that customs territory.

²In this Agreement, "Paris Convention" refers to the Paris Convention for the Protection of Industrial Property; "Paris Convention (1967)" refers to the Stockholm Act of this Convention of 14 July 1967. "Berne Convention" refers to the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works; "Berne Convention (1971)" refers to the Paris Act of this Convention of 24 July 1971. "Rome Convention" refers to the International Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations, adopted at Rome on 26 October 1961. "Treaty on Intellectual Property in Respect of Integrated Circuits" (IPIC Treaty) refers to the Treaty on Intellectual Property in Respect of Integrated Circuits, adopted at Washington on 26 May 1989. "WTO Agreement" refers to the Agreement Establishing the WTO.

³For the purposes of Articles 3 and 4, "protection" shall include matters affecting the availability, acquisition, scope, maintenance and enforcement of intellectual property rights as well as those matters affecting the use of intellectual property rights specifically addressed in this Agreement.

- (c) in respect of the rights of performers, producers of phonograms and broadcasting organizations not provided under this Agreement;
- (d) deriving from international agreements related to the protection of intellectual property which entered into force prior to the entry into force of the WTO Agreement, provided that such agreements are notified to the Council for TRIPS and do not constitute an arbitrary or unjustifiable discrimination against nationals of other Members.

Article 5

Multilateral Agreements on Acquisition or Maintenance of Protection

The obligations under Articles 3 and 4 do not apply to procedures provided in multilateral agreements concluded under the auspices of WIPO relating to the acquisition or maintenance of intellectual property rights.

Article 6

Exhaustion

For the purposes of dispute settlement under this Agreement, subject to the provisions of Articles 3 and 4 nothing in this Agreement shall be used to address the issue of the exhaustion of intellectual property rights.

Article 7

Objectives

The protection and enforcement of intellectual property rights should contribute to the promotion of technological innovation and to the transfer and dissemination of technology, to the mutual advantage of producers and users of technological knowledge and in a manner conducive to social and economic welfare, and to a balance of rights and obligations.

Article 8

Principles

1. Members may, in formulating or amending their laws and regulations, adopt measures necessary to protect public health and nutrition, and to promote the public interest in sectors of vital importance to their socio-economic and technological development, provided that such measures are consistent with the provisions of this Agreement.

2. Appropriate measures, provided that they are consistent with the provisions of this Agreement, may be needed to prevent the abuse of intellectual property rights by right holders or the resort to practices which unreasonably restrain trade or adversely affect the international transfer of technology.

PART II

STANDARDS CONCERNING THE AVAILABILITY, SCOPE AND USE OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

Section 1: Copyright and Related Rights

Article 9

Relation to the Berne Convention

1. Members shall comply with Articles 1 through 21 of the Berne Convention (1971) and the Appendix thereto. However, Members shall not have rights or obligations under this Agreement in respect of the rights conferred under Article 6*bis* of that Convention or of the rights derived therefrom.

2. Copyright protection shall extend to expressions and not to ideas, procedures, methods of operation or mathematical concepts as such.

Article 10

Computer Programs and Compilations of Data

1. Computer programs, whether in source or object code, shall be protected as literary works under the Berne Convention (1971).
2. Compilations of data or other material, whether in machine readable or other form, which by reason of the selection or arrangement of their contents constitute intellectual creations shall be protected as such. Such protection, which shall not extend to the data or material itself, shall be without prejudice to any copyright subsisting in the data or material itself.

Article 11

Rental Rights

In respect of at least computer programs and cinematographic works, a Member shall provide authors and their successors in title the right to authorize or to prohibit the commercial rental to the public of originals or copies of their copyright works. A Member shall be excepted from this obligation in respect of cinematographic works unless such rental has led to widespread copying of such works which is materially impairing the exclusive right of reproduction conferred in that Member on authors and their successors in title. In respect of computer programs, this obligation does not apply to rentals where the program itself is not the essential object of the rental.

Article 12

Term of Protection

Whenever the term of protection of a work, other than a photographic work or a work of applied art, is calculated on a basis other than the life of a natural person, such term shall be no less than 50 years from the end of the calendar year of authorized publication, or, failing such authorized publication within 50 years from the making of the work, 50 years from the end of the calendar year of making.

Article 13

Limitations and Exceptions

Members shall confine limitations or exceptions to exclusive rights to certain special cases which do not conflict with a normal exploitation of the work and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the right holder.

Article 14

Protection of Performers, Producers of Phonograms (Sound Recordings) and Broadcasting Organizations

1. In respect of a fixation of their performance on a phonogram, performers shall have the possibility of preventing the following acts when undertaken without their authorization: the fixation of their unfixed performance and the reproduction of such fixation. Performers shall also have the possibility of preventing the following acts when undertaken without their authorization: the broadcasting by wireless means and the communication to the public of their live performance.
2. Producers of phonograms shall enjoy the right to authorize or prohibit the direct or indirect reproduction of their phonograms.
3. Broadcasting organizations shall have the right to prohibit the following acts when undertaken without their authorization: the fixation, the reproduction of fixations, and the rebroadcasting by wireless means of broadcasts, as well as the communication to the public of television broadcasts of the same. Where Members do not grant such rights to broadcasting organizations, they shall provide owners of copyright in the subject matter of broadcasts with the possibility of preventing the above acts, subject to the provisions of the Berne Convention (1971).
4. The provisions of Article 11 in respect of computer programs shall apply *mutatis mutandis* to producers of phonograms and any other right holders in phonograms as determined in a Member's law. If on 15 April 1994 a Member has in force a system of equitable remuneration of right holders in respect of the rental of phonograms, it may maintain such system provided that the commercial rental of phonograms is not giving rise to the material impairment of the exclusive rights of reproduction of right holders.
5. The term of the protection available under this Agreement to performers and producers of phonograms shall last at least until the end of a period of 50 years computed from the end of the calendar year in which the fixation was made

or the performance took place. The term of protection granted pursuant to paragraph 3 shall last for at least 20 years from the end of the calendar year in which the broadcast took place.

6. Any Member may, in relation to the rights conferred under paragraphs 1, 2 and 3, provide for conditions, limitations, exceptions and reservations to the extent permitted by the Rome Convention. However, the provisions of Article 18 of the Berne Convention (1971) shall also apply, *mutatis mutandis*, to the rights of performers and producers of phonograms in phonograms.

Section 2: Trademarks

Article 15

Protectable Subject Matter

1. Any sign, or any combination of signs, capable of distinguishing the goods or services of one undertaking from those of other undertakings, shall be capable of constituting a trademark. Such signs, in particular words including personal names, letters, numerals, figurative elements and combinations of colours as well as any combination of such signs, shall be eligible for registration as trademarks. Where signs are not inherently capable of distinguishing the relevant goods or services, Members may make registrability depend on distinctiveness acquired through use. Members may require, as a condition of registration, that signs be visually perceptible.

2. Paragraph 1 shall not be understood to prevent a Member from denying registration of a trademark on other grounds, provided that they do not derogate from the provisions of the Paris Convention (1967).

3. Members may make registrability depend on use. However, actual use of a trademark shall not be a condition for filing an application for registration. An application shall not be refused solely on the ground that intended use has not taken place before the expiry of a period of three years from the date of application.

4. The nature of the goods or services to which a trademark is to be applied shall in no case form an obstacle to registration of the trademark.

5. Members shall publish each trademark either before it is registered or promptly after it is registered and shall afford a reasonable opportunity for petitions to cancel the registration. In addition, Members may afford an opportunity for the registration of a trademark to be opposed.

Article 16

Rights Conferred

1. The owner of a registered trademark shall have the exclusive right to prevent all third parties not having the owner's consent from using in the course of trade identical or similar signs for goods or services which are identical or similar to those in respect of which the trademark is registered where such use would result in a likelihood of confusion. In case of the use of an identical sign for identical goods or services, a likelihood of confusion shall be presumed. The rights described above shall not prejudice any existing prior rights, nor shall they affect the possibility of Members making rights available on the basis of use.

2. Article 6bis of the Paris Convention (1967) shall apply, *mutatis mutandis*, to services. In determining whether a trademark is well known, Members shall take account of the knowledge of the trademark in the relevant sector of the public, including knowledge in the Member concerned which has been obtained as a result of the promotion of the trademark.

3. Article 6bis of the Paris Convention (1967) shall apply, *mutatis mutandis*, to goods or services which are not similar to those in respect of which a trademark is registered, provided that use of that trademark in relation to those goods or services would indicate a connection between those goods or services and the owner of the registered trademark and provided that the interests of the owner of the registered trademark are likely to be damaged by such use.

Article 17

Exceptions

Members may provide limited exceptions to the rights conferred by a trademark, such as fair use of descriptive terms, provided that such exceptions take account of the legitimate interests of the owner of the trademark and of third parties.

Article 18

Term of Protection

Initial registration, and each renewal of registration, of a trademark shall be for a term of no less than seven years. The registration of a trademark shall be renewable indefinitely.

Article 19

Requirement of Use

1. If use is required to maintain a registration, the registration may be cancelled only after an uninterrupted period of at least three years of non-use, unless valid reasons based on the existence of obstacles to such use are shown by the trademark owner. Circumstances arising independently of the will of the owner of the trademark which constitute an obstacle to the use of the trademark, such as import restrictions on or other government requirements for goods or services protected by the trademark, shall be recognized as valid reasons for non-use.

2. When subject to the control of its owner, use of a trademark by another person shall be recognized as use of the trademark for the purpose of maintaining the registration.

Article 20

Other Requirements

The use of a trademark in the course of trade shall not be unjustifiably encumbered by special requirements, such as use with another trademark, use in a special form or use in a manner detrimental to its capability to distinguish the goods or services of one undertaking from those of other undertakings. This will not preclude a requirement prescribing the use of the trademark identifying the undertaking producing the goods or services along with, but without linking it to, the trademark distinguishing the specific goods or services in question of that undertaking.

Article 21

Licensing and Assignment

Members may determine conditions on the licensing and assignment of trademarks, it being understood that the compulsory licensing of trademarks shall not be permitted and that the owner of a registered trademark shall have the right to assign the trademark with or without the transfer of the business to which the trademark belongs.

Section 3: Geographical Indications

Article 22

Protection of Geographical Indications

1. Geographical indications are, for the purposes of this Agreement, indications which identify a good as originating in the territory of a Member, or a region or locality in that territory, where a given quality, reputation or other characteristic of the good is essentially attributable to its geographical origin.

2. In respect of geographical indications, Members shall provide the legal means for interested parties to prevent:

- (a) the use of any means in the designation or presentation of a good that indicates or suggests that the good in question originates in a geographical area other than the true place of origin in a manner which misleads the public as to the geographical origin of the good;
- (b) any use which constitutes an act of unfair competition within the meaning of Article 10bis of the Paris Convention (1967).

3. A Member shall, *ex officio* if its legislation so permits or at the request of an interested party, refuse or invalidate the registration of a trademark which contains or consists of a geographical indication with respect to goods not originating in the territory indicated, if use of the indication in the trademark for such goods in that Member is of such a nature as to mislead the public as to the true place of origin.

4. The protection under paragraphs 1, 2 and 3 shall be applicable against a geographical indication which, although literally true as to the territory, region or locality in which the goods originate, falsely represents to the public that the goods originate in another territory.

Article 23

Additional Protection for Geographical Indications for Wines and Spirits

1. Each Member shall provide the legal means for interested parties to prevent use of a geographical indication identifying wines for wines not originating in the place indicated by the geographical indication in question or identifying spirits for spirits not originating in the place indicated by the geographical indication in question, even where the true origin of the goods is indicated or the geographical indication is used in translation or accompanied by expressions such as "kind", "type", "style", "imitation" or the like.*
2. The registration of a trademark for wines which contains or consists of a geographical indication identifying wines or for spirits which contains or consists of a geographical indication identifying spirits shall be refused or invalidated, *ex officio* if a Member's legislation so permits or at the request of an interested party, with respect to such wines or spirits not having this origin.
3. In the case of homonymous geographical indications for wines, protection shall be accorded to each indication, subject to the provisions of paragraph 4 of Article 22. Each Member shall determine the practical conditions under which the homonymous indications in question will be differentiated from each other, taking into account the need to ensure equitable treatment of the producers concerned and that consumers are not misled.
4. In order to facilitate the protection of geographical indications for wines, negotiations shall be undertaken in the Council for TRIPS concerning the establishment of a multilateral system of notification and registration of geographical indications for wines eligible for protection in those Members participating in the system.

Article 24

International Negotiations: Exceptions

1. Members agree to enter into negotiations aimed at increasing the protection of individual geographical indications under Article 23. The provisions of paragraphs 4 through 8 below shall not be used by a Member to refuse to conduct negotiations or to conclude bilateral or multilateral agreements. In the context of such negotiations, Members shall be willing to consider the continued applicability of these provisions to individual geographical indications whose use was the subject of such negotiations.
2. The Council for TRIPS shall keep under review the application of the provisions of this Section: the first such review shall take place within two years of the entry into force of the WTO Agreement. Any matter affecting the compliance with the obligations under these provisions may be drawn to the attention of the Council, which, at the request of a Member, shall consult with any Member or Members in respect of such matter in respect of which it has not been possible to find a satisfactory solution through bilateral or plurilateral consultations between the Members concerned. The Council shall take such action as may be agreed to facilitate the operation and further the objectives of this Section.
3. In implementing this Section, a Member shall not diminish the protection of geographical indications that existed in that Member immediately prior to the date of entry into force of the WTO Agreement.
4. Nothing in this Section shall require a Member to prevent continued and similar use of a particular geographical indication of another Member identifying wines or spirits in connection with goods or services by any of its nationals or domiciliaries who have used that geographical indication in a continuous manner with regard to the same or related goods or services in the territory of that Member either (a) for at least 10 years preceding 15 April 1994 or (b) in good faith preceding that date.
5. Where a trademark has been applied for or registered in good faith, or where rights to a trademark have been acquired through use in good faith either:
  - (a) before the date of application of these provisions in that Member as defined in Part VI: or
  - (b) before the geographical indication is protected in its country of origin;

measures adopted to implement this Section shall not prejudice eligibility for or the validity of the registration of a trademark, or the right to use a trademark, on the basis that such a trademark is identical with, or similar to, a geographical indication.

---

*Notwithstanding the first sentence of Article 42, Members may, with respect to these obligations, instead provide for enforcement by administrative action.

6. Nothing in this Section shall require a Member to apply its provisions in respect of a geographical indication of any other Member with respect to goods or services for which the relevant indication is identical with the term customary in common language as the common name for such goods or services in the territory of that Member. Nothing in this Section shall require a Member to apply its provisions in respect of a geographical indication of any other Member with respect to products of the vine for which the relevant indication is identical with the customary name of a grape variety existing in the territory of that Member as of the date of entry into force of the WTO Agreement.

7. A Member may provide that any request made under this Section in connection with the use or registration of a trademark must be presented within five years after the adverse use of the protected indication has become generally known in that Member or after the date of registration of the trademark in that Member provided that the trademark has been published by that date, if such date is earlier than the date on which the adverse use became generally known in that Member, provided that the geographical indication is not used or registered in bad faith.

8. The provisions of this Section shall in no way prejudice the right of any person to use, in the course of trade, that person's name or the name of that person's predecessor in business, except where such name is used in such a manner as to mislead the public.

9. There shall be no obligation under this Agreement to protect geographical indications which are not or cease to be protected in their country of origin, or which have fallen into disuse in that country.

Section 4: Industrial Designs

Article 25

Requirements for Protection

1. Members shall provide for the protection of independently created industrial designs that are new or original. Members may provide that designs are not new or original if they do not significantly differ from known designs or combinations of known design features. Members may provide that such protection shall not extend to designs dictated essentially by technical or functional considerations.

2. Each Member shall ensure that requirements for securing protection for textile designs, in particular in regard to any cost, examination or publication, do not unreasonably impair the opportunity to seek and obtain such protection. Members shall be free to meet this obligation through industrial design law or through copyright law.

Article 26

Protection

1. The owner of a protected industrial design shall have the right to prevent third parties not having the owner's consent from making, selling or importing articles bearing or embodying a design which is a copy, or substantially a copy, of the protected design, when such acts are undertaken for commercial purposes.

2. Members may provide limited exceptions to the protection of industrial designs, provided that such exceptions do not unreasonably conflict with the normal exploitation of protected industrial designs and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the owner of the protected design, taking account of the legitimate interests of third parties.

3. The duration of protection available shall amount to at least 10 years.

Section 5: Patents

Article 27

Patentable Subject Matter

1. Subject to the provisions of paragraphs 2 and 3, patents shall be available for any inventions, whether products or processes, in all fields of technology, provided that they are new, involve an inventive step and are capable of industrial application.⁵ Subject to paragraph 4 of Article 65, paragraph 8 of Article 70 and paragraph 3 of this Article, patents shall be available and patent rights enjoyable without discrimination as to the place of invention, the field of technology and whether products are imported or locally produced.

---

⁵For the purposes of this Article, the terms "inventive step" and "capable of industrial application" may be deemed by a Member to be synonymous with the terms "non-obvious" and "useful" respectively.

2. Members may exclude from patentability inventions, the prevention within their territory of the commercial exploitation of which is necessary to protect *ordre public* or morality, including to protect human, animal or plant life or health or to avoid serious prejudice to the environment, provided that such exclusion is not made merely because the exploitation is prohibited by their law.

3. Members may also exclude from patentability:

- (a) diagnostic, therapeutic and surgical methods for the treatment of humans or animals;
- (b) plants and animals other than micro-organisms, and essentially biological processes for the production of plants or animals other than non-biological and microbiological processes. However, Members shall provide for the protection of plant varieties either by patents or by an effective *sui generis* system or by any combination thereof. The provisions of this subparagraph shall be reviewed four years after the date of entry into force of the WTO Agreement.

Article 28

Rights Conferred

1. A patent shall confer on its owner the following exclusive rights:

- (a) where the subject matter of a patent is a product, to prevent third parties not having the owner's consent from the acts of: making, using, offering for sale, selling, or importing⁶ for these purposes that product;
- (b) where the subject matter of a patent is a process, to prevent third parties not having the owner's consent from the act of using the process, and from the acts of: using, offering for sale, selling, or importing for these purposes at least the product obtained directly by that process.

2. Patent owners shall also have the right to assign, or transfer by succession, the patent and to conclude licensing contracts.

Article 29

Conditions on Patent Applicants

1. Members shall require that an applicant for a patent shall disclose the invention in a manner sufficiently clear and complete for the invention to be carried out by a person skilled in the art and may require the applicant to indicate the best mode for carrying out the invention known to the inventor at the filing date or, where priority is claimed, at the priority date of the application.

2. Members may require an applicant for a patent to provide information concerning the applicant's corresponding foreign applications and grants.

Article 30

Exceptions to Rights Conferred

Members may provide limited exceptions to the exclusive rights conferred by a patent, provided that such exceptions do not unreasonably conflict with a normal exploitation of the patent and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the patent owner, taking account of the legitimate interests of third parties.

Article 31

Other Use Without Authorization of the Right Holder

Where the law of a Member allows for other use⁷ of the subject matter of a patent without the authorization of the right holder, including use by the government or third parties authorized by the government, the following provisions shall be respected:

- (a) authorization of such use shall be considered on its individual merits;

---

⁶This right, like all other rights conferred under this Agreement in respect of the use, sale, importation or other distribution of goods, is subject to the provisions of Article 6.

⁷"Other use" refers to use other than that allowed under Article 30.

- (b) such use may only be permitted if, prior to such use, the proposed user has made efforts to obtain authorization from the right holder on reasonable commercial terms and conditions and that such efforts have not been successful within a reasonable period of time. This requirement may be waived by a Member in the case of a national emergency or other circumstances of extreme urgency or in cases of public non-commercial use. In situations of national emergency or other circumstances of extreme urgency, the right holder shall, nevertheless, be notified as soon as reasonably practicable. In the case of public non-commercial use, where the government or contractor, without making a patent search, knows or has demonstrable grounds to know that a valid patent is or will be used by or for the government, the right holder shall be informed promptly;
- (c) the scope and duration of such use shall be limited to the purpose for which it was authorized, and in the case of semi-conductor technology shall only be for public non-commercial use or to remedy a practice determined after judicial or administrative process to be anti-competitive;
- (d) such use shall be non-exclusive;
- (e) such use shall be non-assignable, except with that part of the enterprise or goodwill which enjoys such use;
- (f) any such use shall be authorized predominantly for the supply of the domestic market of the Member authorizing such use;
- (g) authorization for such use shall be liable, subject to adequate protection of the legitimate interests of the persons so authorized, to be terminated if and when the circumstances which led to it cease to exist and are unlikely to recur. The competent authority shall have the authority to review, upon motivated request, the continued existence of these circumstances;
- (h) the right holder shall be paid adequate remuneration in the circumstances of each case, taking into account the economic value of the authorization;
- (i) the legal validity of any decision relating to the authorization of such use shall be subject to judicial review or other independent review by a distinct higher authority in that Member;
- (j) any decision relating to the remuneration provided in respect of such use shall be subject to judicial review or other independent review by a distinct higher authority in that Member;
- (k) Members are not obliged to apply the conditions set forth in subparagraphs (b) and (f) where such use is permitted to remedy a practice determined after judicial or administrative process to be anti-competitive. The need to correct anti-competitive practices may be taken into account in determining the amount of remuneration in such cases. Competent authorities shall have the authority to refuse termination of authorization if and when the conditions which led to such authorization are likely to recur;
- (l) where such use is authorized to permit the exploitation of a patent ("the second patent") which cannot be exploited without infringing another patent ("the first patent"), the following additional conditions shall apply:
  - (i) the invention claimed in the second patent shall involve an important technical advance of considerable economic significance in relation to the invention claimed in the first patent;
  - (ii) the owner of the first patent shall be entitled to a cross-licence on reasonable terms to use the invention claimed in the second patent; and
  - (iii) the use authorized in respect of the first patent shall be non-assignable except with the assignment of the second patent.

Article 32

Revocation/Forfeiture

An opportunity for judicial review of any decision to revoke or forfeit a patent shall be available.

Article 33

Term of Protection

The term of protection available shall not end before the expiration of a period of twenty years counted from the filing date.⁸

Article 34

Process Patents: Burden of Proof

1. For the purposes of civil proceedings in respect of the infringement of the rights of the owner referred to in paragraph 1(b) of Article 28, if the subject matter of a patent is a process for obtaining a product, the judicial authorities shall have the authority to order the defendant to prove that the process to obtain an identical product is different from the patented process. Therefore, Members shall provide, in at least one of the following circumstances, that any identical product when produced without the consent of the patent owner shall, in the absence of proof to the contrary, be deemed to have been obtained by the patented process:

- (a) if the product obtained by the patented process is new;
- (b) if there is a substantial likelihood that the identical product was made by the process and the owner of the patent has been unable through reasonable efforts to determine the process actually used.

2. Any Member shall be free to provide that the burden of proof indicated in paragraph 1 shall be on the alleged infringer only if the condition referred to in subparagraph (a) is fulfilled or only if the condition referred to in subparagraph (b) is fulfilled.

3. In the adduction of proof to the contrary, the legitimate interests of defendants in protecting their manufacturing and business secrets shall be taken into account.

Section 6: Layout-designs (Topographies) of Integrated Circuits

Article 35

Relation to the IPIC Treaty

Members agree to provide protection to the layout-designs (topographies) of integrated circuits (referred to in this Agreement as "layout-designs") in accordance with Articles 2 through 7 (other than paragraph 3 of Article 6), Article 12 and paragraph 3 of Article 16 of the Treaty on Intellectual Property in Respect of Integrated Circuits and, in addition, to comply with the following provisions.

Article 36

Scope of the Protection

Subject to the provisions of paragraph 1 of Article 37, Members shall consider unlawful the following acts if performed without the authorization of the right holder:⁹ importing, selling, or otherwise distributing for commercial purposes a protected layout-design, an integrated circuit in which a protected layout-design is incorporated, or an article incorporating such an integrated circuit only in so far as it continues to contain an unlawfully reproduced layout-design.

Article 37

Acts Not Requiring the Authorization of the Right Holder

1. Notwithstanding Article 36, no Member shall consider unlawful the performance of any of the acts referred to in that Article in respect of an integrated circuit incorporating an unlawfully reproduced layout-design or any article incorporating such an integrated circuit where the person performing or ordering such acts did not know and had no reasonable ground to know, when acquiring the integrated circuit or article incorporating such an integrated circuit, that it incorporated an unlawfully reproduced layout-design. Members shall provide that, after the time that such person has received sufficient notice that the layout-design was unlawfully reproduced, that person may perform any of the acts with respect to the stock

---

⁸It is understood that those Members which do not have a system of original grant may provide that the term of protection shall be computed from the filing date in the system of original grant.

⁹The term "right holder" in this Section shall be understood as having the same meaning as the term "holder of the right" in the IPIC Treaty.

on hand or ordered before such time, but shall be liable to pay to the right holder a sum equivalent to a reasonable royalty such as would be payable under a freely negotiated licence in respect of such a layout-design.

2. The conditions set out in subparagraphs (a) through (k) of Article 31 shall apply *mutatis mutandis* in the event of any non-voluntary licensing of a layout-design or of its use by or for the government without the authorization of the right holder.

Article 38

Term of Protection

1. In Members requiring registration as a condition of protection, the term of protection of layout-designs shall not end before the expiration of a period of 10 years counted from the date of filing an application for registration or from the first commercial exploitation wherever in the world it occurs.
2. In Members not requiring registration as a condition for protection, layout-designs shall be protected for a term of no less than 10 years from the date of the first commercial exploitation wherever in the world it occurs.
3. Notwithstanding paragraphs 1 and 2, a Member may provide that protection shall lapse 15 years after the creation of the layout-design.

Section 7: Protection of Undisclosed Information

Article 39

1. In the course of ensuring effective protection against unfair competition as provided in Article 10*bis* of the Paris Convention (1967), Members shall protect undisclosed information in accordance with paragraph 2 and data submitted to governments or governmental agencies in accordance with paragraph 3.
2. Natural and legal persons shall have the possibility of preventing information lawfully within their control from being disclosed to, acquired by, or used by others without their consent in a manner contrary to honest commercial practices¹⁰ so long as such information:
  - (a) is secret in the sense that it is not, as a body or in the precise configuration and assembly of its components, generally known among or readily accessible to persons within the circles that normally deal with the kind of information in question;
  - (b) has commercial value because it is secret; and
  - (c) has been subject to reasonable steps under the circumstances, by the person lawfully in control of the information, to keep it secret.
3. Members, when requiring, as a condition of approving the marketing of pharmaceutical or of agricultural chemical products which utilize new chemical entities, the submission of undisclosed test or other data, the origination of which involves a considerable effort, shall protect such data against unfair commercial use. In addition, Members shall protect such data against disclosure, except where necessary to protect the public, or unless steps are taken to ensure that the data are protected against unfair commercial use.

Section 8: Control of Anti-competitive Practices in Contractual Licences

Article 40

1. Members agree that some licensing practices or conditions pertaining to intellectual property rights which restrain competition may have adverse effects on trade and may impede the transfer and dissemination of technology.
2. Nothing in this Agreement shall prevent Members from specifying in their legislation licensing practices or conditions that may in particular cases constitute an abuse of intellectual property rights having an adverse effect on competition in the relevant market. As provided above, a Member may adopt, consistently with the other provisions of this Agreement, appropriate measures to prevent or control such practices, which may include for example exclusive grantback

---

¹⁰For the purpose of this provision, "a manner contrary to honest commercial practices" shall mean at least practices such as breach of contract, breach of confidence and inducement to breach, and includes the acquisition of undisclosed information by third parties who knew, or were grossly negligent in failing to know, that such practices were involved in the acquisition.

conditions, conditions preventing challenges to validity and coercive package licensing, in the light of the relevant laws and regulations of that Member.

3. Each Member shall enter, upon request, into consultations with any other Member which has cause to believe that an intellectual property right owner that is a national or domiciliary of the Member to which the request for consultations has been addressed is undertaking practices in violation of the requesting Member's laws and regulations on the subject matter of this Section, and which wishes to secure compliance with such legislation, without prejudice to any action under the law and to the full freedom of an ultimate decision of either Member. The Member addressed shall accord full and sympathetic consideration to, and shall afford adequate opportunity for, consultations with the requesting Member, and shall cooperate through supply of publicly available non-confidential information of relevance to the matter in question and of other information available to the Member, subject to domestic law and to the conclusion of mutually satisfactory agreements concerning the safeguarding of its confidentiality by the requesting Member.

4. A Member whose nationals or domiciliaries are subject to proceedings in another Member concerning alleged violation of that other Member's laws and regulations on the subject matter of this Section shall, upon request, be granted an opportunity for consultations by the other Member under the same conditions as those foreseen in paragraph 3.

PART III

ENFORCEMENT OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

Section 1: General Obligations

Article 41

1. Members shall ensure that enforcement procedures as specified in this Part are available under their law so as to permit effective action against any act of infringement of intellectual property rights covered by this Agreement, including expeditious remedies to prevent infringements and remedies which constitute a deterrent to further infringements. These procedures shall be applied in such a manner as to avoid the creation of barriers to legitimate trade and to provide for safeguards against their abuse.

2. Procedures concerning the enforcement of intellectual property rights shall be fair and equitable. They shall not be unnecessarily complicated or costly, or entail unreasonable time-limits or unwarranted delays.

3. Decisions on the merits of a case shall preferably be in writing and reasoned. They shall be made available at least to the parties to the proceeding without undue delay. Decisions on the merits of a case shall be based only on evidence in respect of which parties were offered the opportunity to be heard.

4. Parties to a proceeding shall have an opportunity for review by a judicial authority of final administrative decisions and, subject to jurisdictional provisions in a Member's law concerning the importance of a case, of at least the legal aspects of initial judicial decisions on the merits of a case. However, there shall be no obligation to provide an opportunity for review of acquittals in criminal cases.

5. It is understood that this Part does not create any obligation to put in place a judicial system for the enforcement of intellectual property rights distinct from that for the enforcement of law in general, nor does it affect the capacity of Members to enforce their law in general. Nothing in this Part creates any obligation with respect to the distribution of resources as between enforcement of intellectual property rights and the enforcement of law in general.

Section 2: Civil and Administrative Procedures and Remedies

Article 42

Fair and Equitable Procedures

Members shall make available to right holders¹¹ civil judicial procedures concerning the enforcement of any intellectual property right covered by this Agreement. Defendants shall have the right to written notice which is timely and contains sufficient detail, including the basis of the claims. Parties shall be allowed to be represented by independent legal counsel, and procedures shall not impose overly burdensome requirements concerning mandatory personal appearances. All parties to such procedures shall be duly entitled to substantiate their claims and to present all relevant evidence. The procedure shall provide a means to identify and protect confidential information, unless this would be contrary to existing constitutional requirements.

Article 43

Evidence

1. The judicial authorities shall have the authority, where a party has presented reasonably available evidence sufficient to support its claims and has specified evidence relevant to substantiation of its claims which lies in the control of the opposing party, to order that this evidence be produced by the opposing party, subject in appropriate cases to conditions which ensure the protection of confidential information.

2. In cases in which a party to a proceeding voluntarily and without good reason refuses access to, or otherwise does not provide necessary information within a reasonable period, or significantly impedes a procedure relating to an enforcement action, a Member may accord judicial authorities the authority to make preliminary and final determinations, affirmative or negative, on the basis of the information presented to them, including the complaint or the allegation presented by the party adversely affected by the denial of access to information, subject to providing the parties an opportunity to be heard on the allegations or evidence.

Article 44

Injunctions

1. The judicial authorities shall have the authority to order a party to desist from an infringement, *inter alia* to prevent the entry into the channels of commerce in their jurisdiction of imported goods that involve the infringement of an intellectual property right, immediately after customs clearance of such goods. Members are not obliged to accord such authority in respect of protected subject matter acquired or ordered by a person prior to knowing or having reasonable grounds to know that dealing in such subject matter would entail the infringement of an intellectual property right.

2. Notwithstanding the other provisions of this Part and provided that the provisions of Part II specifically addressing use by governments, or by third parties authorized by a government, without the authorization of the right holder are complied with, Members may limit the remedies available against such use to payment of remuneration in accordance with subparagraph (h) of Article 31. In other cases, the remedies under this Part shall apply or, where these remedies are inconsistent with a Member's law, declaratory judgments and adequate compensation shall be available.

Article 45

Damages

1. The judicial authorities shall have the authority to order the infringer to pay the right holder damages adequate to compensate for the injury the right holder has suffered because of an infringement of that person's intellectual property right by an infringer who knowingly, or with reasonable grounds to know, engaged in infringing activity.

2. The judicial authorities shall also have the authority to order the infringer to pay the right holder expenses, which may include appropriate attorney's fees. In appropriate cases, Members may authorize the judicial authorities to order recovery of profits and/or payment of pre-established damages even where the infringer did not knowingly, or with reasonable grounds to know, engage in infringing activity.

---

¹¹For the purpose of this Part, the term "right holder" includes federations and associations having legal standing to assert such rights.

Article 46

Other Remedies

In order to create an effective deterrent to infringement, the judicial authorities shall have the authority to order that goods that they have found to be infringing be, without compensation of any sort, disposed of outside the channels of commerce in such a manner as to avoid any harm caused to the right holder, or, unless this would be contrary to existing constitutional requirements, destroyed. The judicial authorities shall also have the authority to order that materials and implements the predominant use of which has been in the creation of the infringing goods be, without compensation of any sort, disposed of outside the channels of commerce in such a manner as to minimize the risks of further infringements. In considering such requests, the need for proportionality between the seriousness of the infringement and the remedies ordered as well as the interests of third parties shall be taken into account. In regard to counterfeit trademark goods, the simple removal of the trademark unlawfully affixed shall not be sufficient, other than in exceptional cases, to permit release of the goods into the channels of commerce.

Article 47

Right of Information

Members may provide that the judicial authorities shall have the authority, unless this would be out of proportion to the seriousness of the infringement, to order the infringer to inform the right holder of the identity of third persons involved in the production and distribution of the infringing goods or services and of their channels of distribution.

Article 48

Indemnification of the Defendant

1. The judicial authorities shall have the authority to order a party at whose request measures were taken and who has abused enforcement procedures to provide to a party wrongfully enjoined or restrained adequate compensation for the injury suffered because of such abuse. The judicial authorities shall also have the authority to order the applicant to pay the defendant expenses, which may include appropriate attorney's fees.

2. In respect of the administration of any law pertaining to the protection or enforcement of intellectual property rights, Members shall only exempt both public authorities and officials from liability to appropriate remedial measures where actions are taken or intended in good faith in the course of the administration of that law.

Article 49

Administrative Procedures

To the extent that any civil remedy can be ordered as a result of administrative procedures on the merits of a case, such procedures shall conform to principles equivalent in substance to those set forth in this Section.

Section 3: Provisional Measures

Article 50

1. The judicial authorities shall have the authority to order prompt and effective provisional measures:
  - (a) to prevent an infringement of any intellectual property right from occurring, and in particular to prevent the entry into the channels of commerce in their jurisdiction of goods, including imported goods immediately after customs clearance;
  - (b) to preserve relevant evidence in regard to the alleged infringement.
2. The judicial authorities shall have the authority to adopt provisional measures *inaudita altera parte* where appropriate, in particular where any delay is likely to cause irreparable harm to the right holder, or where there is a demonstrable risk of evidence being destroyed.
3. The judicial authorities shall have the authority to require the applicant to provide any reasonably available evidence in order to satisfy themselves with a sufficient degree of certainty that the applicant is the right holder and that the applicant's right is being infringed or that such infringement is imminent, and to order the applicant to provide a security or equivalent assurance sufficient to protect the defendant and to prevent abuse.

4. Where provisional measures have been adopted *inaudita altera parte*, the parties affected shall be given notice, without delay after the execution of the measures at the latest. A review, including a right to be heard, shall take place upon request of the defendant with a view to deciding, within a reasonable period after the notification of the measures, whether these measures shall be modified, revoked or confirmed.

5. The applicant may be required to supply other information necessary for the identification of the goods concerned by the authority that will execute the provisional measures.

6. Without prejudice to paragraph 4, provisional measures taken on the basis of paragraphs 1 and 2 shall, upon request by the defendant, be revoked or otherwise cease to have effect, if proceedings leading to a decision on the merits of the case are not initiated within a reasonable period, to be determined by the judicial authority ordering the measures where a Member's law so permits or, in the absence of such a determination, not to exceed 20 working days or 31 calendar days, whichever is the longer.

7. Where the provisional measures are revoked or where they lapse due to any act or omission by the applicant, or where it is subsequently found that there has been no infringement or threat of infringement of an intellectual property right, the judicial authorities shall have the authority to order the applicant, upon request of the defendant, to provide the defendant appropriate compensation for any injury caused by these measures.

8. To the extent that any provisional measure can be ordered as a result of administrative procedures, such procedures shall conform to principles equivalent in substance to those set forth in this Section.

Section 4: Special Requirements Related to Border Measures¹²

Article 51

Suspension of Release by Customs Authorities

Members shall, in conformity with the provisions set out below, adopt procedures¹³ to enable a right holder, who has valid grounds for suspecting that the importation of counterfeit trademark or pirated copyright goods¹⁴ may take place, to lodge an application in writing with competent authorities, administrative or judicial, for the suspension by the customs authorities of the release into free circulation of such goods. Members may enable such an application to be made in respect of goods which involve other infringements of intellectual property rights, provided that the requirements of this Section are met. Members may also provide for corresponding procedures concerning the suspension by the customs authorities of the release of infringing goods destined for exportation from their territories.

Article 52

Application

Any right holder initiating the procedures under Article 51 shall be required to provide adequate evidence to satisfy the competent authorities that, under the laws of the country of importation, there is *prima facie* an infringement of the right holder's intellectual property right and to supply a sufficiently detailed description of the goods to make them readily recognizable by the customs authorities. The competent authorities shall inform the applicant within a reasonable period whether they have accepted the application and, where determined by the competent authorities, the period for which the customs authorities will take action.

---

¹²Where a Member has dismantled substantially all controls over movement of goods across its border with another Member with which it forms part of a customs union, it shall not be required to apply the provisions of this Section at that border.

¹³It is understood that there shall be no obligation to apply such procedures to imports of goods put on the market in another country by or with the consent of the right holder, or to goods in transit.

¹⁴For the purposes of this Agreement:

- (a) "counterfeit trademark goods" shall mean any goods, including packaging, bearing without authorization a trademark which is identical to the trademark validly registered in respect of such goods, or which cannot be distinguished in its essential aspects from such a trademark, and which thereby infringes the rights of the owner of the trademark in question under the law of the country of importation;
- (b) "pirated copyright goods" shall mean any goods which are copies made without the consent of the right holder or person duly authorized by the right holder in the country of production and which are made directly or indirectly from an article where the making of that copy would have constituted an infringement of a copyright or a related right under the law of the country of importation.

Article 53

Security or Equivalent Assurance

1. The competent authorities shall have the authority to require an applicant to provide a security or equivalent assurance sufficient to protect the defendant and the competent authorities and to prevent abuse. Such security or equivalent assurance shall not unreasonably deter recourse to these procedures.
2. Where pursuant to an application under this Section the release of goods involving industrial designs, patents, layout-designs or undisclosed information into free circulation has been suspended by customs authorities on the basis of a decision other than by a judicial or other independent authority, and the period provided for in Article 55 has expired without the granting of provisional relief by the duly empowered authority, and provided that all other conditions for importation have been complied with, the owner, importer, or consignee of such goods shall be entitled to their release on the posting of a security in an amount sufficient to protect the right holder for any infringement. Payment of such security shall not prejudice any other remedy available to the right holder, it being understood that the security shall be released if the right holder fails to pursue the right of action within a reasonable period of time.

Article 54

Notice of Suspension

The importer and the applicant shall be promptly notified of the suspension of the release of goods according to Article 51.

Article 55

Duration of Suspension

If, within a period not exceeding 10 working days after the applicant has been served notice of the suspension, the customs authorities have not been informed that proceedings leading to a decision on the merits of the case have been initiated by a party other than the defendant, or that the duly empowered authority has taken provisional measures prolonging the suspension of the release of the goods, the goods shall be released, provided that all other conditions for importation or exportation have been complied with: in appropriate cases, this time-limit may be extended by another 10 working days. If proceedings leading to a decision on the merits of the case have been initiated, a review, including a right to be heard, shall take place upon request of the defendant with a view to deciding, within a reasonable period, whether these measures shall be modified, revoked or confirmed. Notwithstanding the above, where the suspension of the release of goods is carried out or continued in accordance with a provisional judicial measure, the provisions of paragraph 6 of Article 50 shall apply.

Article 56

Indemnification of the Importer and of the Owner of the Goods

Relevant authorities shall have the authority to order the applicant to pay the importer, the consignee and the owner of the goods appropriate compensation for any injury caused to them through the wrongful detention of goods or through the detention of goods released pursuant to Article 55.

Article 57

Right of Inspection and Information

Without prejudice to the protection of confidential information, Members shall provide the competent authorities the authority to give the right holder sufficient opportunity to have any goods detained by the customs authorities inspected in order to substantiate the right holder's claims. The competent authorities shall also have authority to give the importer an equivalent opportunity to have any such goods inspected. Where a positive determination has been made on the merits of a case, Members may provide the competent authorities the authority to inform the right holder of the names and addresses of the consignor, the importer and the consignee and of the quantity of the goods in question.

Article 58*Ex Officio Action*

Where Members require competent authorities to act upon their own initiative and to suspend the release of goods in respect of which they have acquired *prima facie* evidence that an intellectual property right is being infringed:

- (a) the competent authorities may at any time seek from the right holder any information that may assist them to exercise these powers;
- (b) the importer and the right holder shall be promptly notified of the suspension. Where the importer has lodged an appeal against the suspension with the competent authorities, the suspension shall be subject to the conditions, *mutatis mutandis*, set out at Article 55;
- (c) Members shall only exempt both public authorities and officials from liability to appropriate remedial measures where actions are taken or intended in good faith.

Article 59*Remedies*

Without prejudice to other rights of action open to the right holder and subject to the right of the defendant to seek review by a judicial authority, competent authorities shall have the authority to order the destruction or disposal of infringing goods in accordance with the principles set out in Article 46. In regard to counterfeit trademark goods, the authorities shall not allow the re-exportation of the infringing goods in an unaltered state or subject them to a different customs procedure, other than in exceptional circumstances.

Article 60*De Minimis Imports*

Members may exclude from the application of the above provisions small quantities of goods of a non-commercial nature contained in travellers' personal luggage or sent in small consignments.

Section 5: Criminal Procedures**Article 61**

Members shall provide for criminal procedures and penalties to be applied at least in cases of wilful trademark counterfeiting or copyright piracy on a commercial scale. Remedies available shall include imprisonment and/or monetary fines sufficient to provide a deterrent, consistently with the level of penalties applied for crimes of a corresponding gravity. In appropriate cases, remedies available shall also include the seizure, forfeiture and destruction of the infringing goods and of any materials and implements the predominant use of which has been in the commission of the offence. Members may provide for criminal procedures and penalties to be applied in other cases of infringement of intellectual property rights, in particular where they are committed wilfully and on a commercial scale.

PART IV**ACQUISITION AND MAINTENANCE OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS AND RELATED
INTER PARTES PROCEDURES****Article 62**

1. Members may require, as a condition of the acquisition or maintenance of the intellectual property rights provided for under Sections 2 through 6 of Part II, compliance with reasonable procedures and formalities. Such procedures and formalities shall be consistent with the provisions of this Agreement.
2. Where the acquisition of an intellectual property right is subject to the right being granted or registered, Members shall ensure that the procedures for grant or registration, subject to compliance with the substantive conditions for acquisition of the right, permit the granting or registration of the right within a reasonable period of time so as to avoid unwarranted curtailment of the period of protection.
3. Article 4 of the Paris Convention (1967) shall apply *mutatis mutandis* to service marks.

4. Procedures concerning the acquisition or maintenance of intellectual property rights and, where a Member's law provides for such procedures, administrative revocation and *inter partes* procedures such as opposition, revocation and cancellation, shall be governed by the general principles set out in paragraphs 2 and 3 of Article 41.
5. Final administrative decisions in any of the procedures referred to under paragraph 4 shall be subject to review by a judicial or quasi-judicial authority. However, there shall be no obligation to provide an opportunity for such review of decisions in cases of unsuccessful opposition or administrative revocation, provided that the grounds for such procedures can be the subject of invalidation procedures.

PART V

DISPUTE PREVENTION AND SETTLEMENT

Article 63

Transparency

1. Laws and regulations, and final judicial decisions and administrative rulings of general application, made effective by a Member pertaining to the subject matter of this Agreement (the availability, scope, acquisition, enforcement and prevention of the abuse of intellectual property rights) shall be published, or where such publication is not practicable made publicly available, in a national language, in such a manner as to enable governments and right holders to become acquainted with them. Agreements concerning the subject matter of this Agreement which are in force between the government or a governmental agency of a Member and the government or a governmental agency of another Member shall also be published.
2. Members shall notify the laws and regulations referred to in paragraph 1 to the Council for TRIPS in order to assist that Council in its review of the operation of this Agreement. The Council shall attempt to minimize the burden on Members in carrying out this obligation and may decide to waive the obligation to notify such laws and regulations directly to the Council if consultations with WIPO on the establishment of a common register containing these laws and regulations are successful. The Council shall also consider in this connection any action required regarding notifications pursuant to the obligations under this Agreement stemming from the provisions of Article 6ter of the Paris Convention (1967).
3. Each Member shall be prepared to supply, in response to a written request from another Member, information of the sort referred to in paragraph 1. A Member, having reason to believe that a specific judicial decision or administrative ruling or bilateral agreement in the area of intellectual property rights affects its rights under this Agreement, may also request in writing to be given access to or be informed in sufficient detail of such specific judicial decisions or administrative rulings or bilateral agreements.
4. Nothing in paragraphs 1, 2 and 3 shall require Members to disclose confidential information which would impede law enforcement or otherwise be contrary to the public interest or would prejudice the legitimate commercial interests of particular enterprises, public or private.

Article 64

Dispute Settlement

1. The provisions of Articles XXII and XXIII of GATT 1994 as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding shall apply to consultations and the settlement of disputes under this Agreement except as otherwise specifically provided herein.
2. Subparagraphs 1(b) and 1(c) of Article XXIII of GATT 1994 shall not apply to the settlement of disputes under this Agreement for a period of five years from the date of entry into force of the WTO Agreement.
3. During the time period referred to in paragraph 2, the Council for TRIPS shall examine the scope and modalities for complaints of the type provided for under subparagraphs 1(b) and 1(c) of Article XXIII of GATT 1994 made pursuant to this Agreement, and submit its recommendations to the Ministerial Conference for approval. Any decision of the Ministerial Conference to approve such recommendations or to extend the period in paragraph 2 shall be made only by consensus, and approved recommendations shall be effective for all Members without further formal acceptance process.

PART VI
TRANSITIONAL ARRANGEMENTS

Article 65

Transitional Arrangements

1. Subject to the provisions of paragraphs 2, 3 and 4, no Member shall be obliged to apply the provisions of this Agreement before the expiry of a general period of one year following the date of entry into force of the WTO Agreement.
2. A developing country Member is entitled to delay for a further period of four years the date of application, as defined in paragraph 1, of the provisions of this Agreement other than Articles 3, 4 and 5.
3. Any other Member which is in the process of transformation from a centrally-planned into a market, free-enterprise economy and which is undertaking structural reform of its intellectual property system and facing special problems in the preparation and implementation of intellectual property laws and regulations, may also benefit from a period of delay as foreseen in paragraph 2.
4. To the extent that a developing country Member is obliged by this Agreement to extend product patent protection to areas of technology not so protectable in its territory on the general date of application of this Agreement for that Member, as defined in paragraph 2, it may delay the application of the provisions on product patents of Section 5 of Part II to such areas of technology for an additional period of five years.
5. A Member availing itself of a transitional period under paragraphs 1, 2, 3 or 4 shall ensure that any changes in its laws, regulations and practice made during that period do not result in a lesser degree of consistency with the provisions of this Agreement.

Article 66

Least-Developed Country Members

1. In view of the special needs and requirements of least-developed country Members, their economic, financial and administrative constraints, and their need for flexibility to create a viable technological base, such Members shall not be required to apply the provisions of this Agreement, other than Articles 3, 4 and 5, for a period of 10 years from the date of application as defined under paragraph 1 of Article 65. The Council for TRIPS shall, upon duly motivated request by a least-developed country Member, accord extensions of this period.
2. Developed country Members shall provide incentives to enterprises and institutions in their territories for the purpose of promoting and encouraging technology transfer to least-developed country Members in order to enable them to create a sound and viable technological base.

Article 67

Technical Cooperation

In order to facilitate the implementation of this Agreement, developed country Members shall provide, on request and on mutually agreed terms and conditions, technical and financial cooperation in favour of developing and least-developed country Members. Such cooperation shall include assistance in the preparation of laws and regulations on the protection and enforcement of intellectual property rights as well as on the prevention of their abuse, and shall include support regarding the establishment or reinforcement of domestic offices and agencies relevant to these matters, including the training of personnel.

PART VII
INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS: FINAL PROVISIONS

Article 68

Council for Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights

The Council for TRIPS shall monitor the operation of this Agreement and, in particular, Members' compliance with their obligations hereunder, and shall afford Members the opportunity of consulting on matters relating to the trade-related aspects of intellectual property rights. It shall carry out such other responsibilities as assigned to it by the Members, and it shall, in particular, provide any assistance requested by them in the context of dispute settlement procedures. In carrying out its functions, the Council for TRIPS may consult with and seek information from any source it deems

appropriate. In consultation with WIPO, the Council shall seek to establish, within one year of its first meeting, appropriate arrangements for cooperation with bodies of that Organization.

Article 69

International Cooperation

Members agree to cooperate with each other with a view to eliminating international trade in goods infringing intellectual property rights. For this purpose, they shall establish and notify contact points in their administrations and be ready to exchange information on trade in infringing goods. They shall, in particular, promote the exchange of information and cooperation between customs authorities with regard to trade in counterfeit trademark goods and pirated copyright goods.

Article 70

Protection of Existing Subject Matter

1. This Agreement does not give rise to obligations in respect of acts which occurred before the date of application of the Agreement for the Member in question.
2. Except as otherwise provided for in this Agreement, this Agreement gives rise to obligations in respect of all subject matter existing at the date of application of this Agreement for the Member in question, and which is protected in that Member on the said date, or which meets or comes subsequently to meet the criteria for protection under the terms of this Agreement. In respect of this paragraph and paragraphs 3 and 4, copyright obligations with respect to existing works shall be solely determined under Article 18 of the Berne Convention (1971), and obligations with respect to the rights of producers of phonograms and performers in existing phonograms shall be determined solely under Article 18 of the Berne Convention (1971) as made applicable under paragraph 6 of Article 14 of this Agreement.
3. There shall be no obligation to restore protection to subject matter which on the date of application of this Agreement for the Member in question has fallen into the public domain.
4. In respect of any acts in respect of specific objects embodying protected subject matter which become infringing under the terms of legislation in conformity with this Agreement, and which were commenced, or in respect of which a significant investment was made, before the date of acceptance of the WTO Agreement by that Member, any Member may provide for a limitation of the remedies available to the right holder as to the continued performance of such acts after the date of application of this Agreement for that Member. In such cases the Member shall, however, at least provide for the payment of equitable remuneration.
5. A Member is not obliged to apply the provisions of Article 11 and of paragraph 4 of Article 14 with respect to originals or copies purchased prior to the date of application of this Agreement for that Member.
6. Members shall not be required to apply Article 31, or the requirement in paragraph 1 of Article 27 that patent rights shall be enjoyable without discrimination as to the field of technology, to use without the authorization of the right holder where authorization for such use was granted by the government before the date this Agreement became known.
7. In the case of intellectual property rights for which protection is conditional upon registration, applications for protection which are pending on the date of application of this Agreement for the Member in question shall be permitted to be amended to claim any enhanced protection provided under the provisions of this Agreement. Such amendments shall not include new matter.
8. Where a Member does not make available as of the date of entry into force of the WTO Agreement patent protection for pharmaceutical and agricultural chemical products commensurate with its obligations under Article 27, that Member shall:
  - (a) notwithstanding the provisions of Part VI, provide as from the date of entry into force of the WTO Agreement a means by which applications for patents for such inventions can be filed;
  - (b) apply to these applications, as of the date of application of this Agreement, the criteria for patentability as laid down in this Agreement as if those criteria were being applied on the date of filing in that Member or, where priority is available and claimed, the priority date of the application; and
  - (c) provide patent protection in accordance with this Agreement as from the grant of the patent and for the remainder of the patent term, counted from the filing date in accordance with Article 33 of this

Agreement, for those of these applications that meet the criteria for protection referred to in subparagraph (b).

9. Where a product is the subject of a patent application in a Member in accordance with paragraph 8(a), exclusive marketing rights shall be granted, notwithstanding the provisions of Part VI, for a period of five years after obtaining marketing approval in that Member or until a product patent is granted or rejected in that Member, whichever period is shorter, provided that, subsequent to the entry into force of the WTO Agreement, a patent application has been filed and a patent granted for that product in another Member and marketing approval obtained in such other Member.

Article 71

Review and Amendment

1. The Council for TRIPS shall review the implementation of this Agreement after the expiration of the transitional period referred to in paragraph 2 of Article 65. The Council shall, having regard to the experience gained in its implementation, review it two years after that date, and at identical intervals thereafter. The Council may also undertake reviews in the light of any relevant new developments which might warrant modification or amendment of this Agreement.

2. Amendments merely serving the purpose of adjusting to higher levels of protection of intellectual property rights achieved, and in force, in other multilateral agreements and accepted under those agreements by all Members of the WTO may be referred to the Ministerial Conference for action in accordance with paragraph 6 of Article X of the WTO Agreement on the basis of a consensus proposal from the Council for TRIPS.

Article 72

Reservations

Reservations may not be entered in respect of any of the provisions of this Agreement without the consent of the other Members.

Article 73

Security Exceptions

Nothing in this Agreement shall be construed:

- (a) to require a Member to furnish any information the disclosure of which it considers contrary to its essential security interests; or
- (b) to prevent a Member from taking any action which it considers necessary for the protection of its essential security interests;
  - (i) relating to fissionable materials or the materials from which they are derived;
  - (ii) relating to the traffic in arms, ammunition and implements of war and to such traffic in other goods and materials as is carried on directly or indirectly for the purpose of supplying a military establishment;
  - (iii) taken in time of war or other emergency in international relations; or
- (c) to prevent a Member from taking any action in pursuance of its obligations under the United Nations Charter for the maintenance of international peace and security.

POROZUMIENIE W SPRAWIE REGUŁ POCHODZENIA

Członkowie,

Biorąc pod uwagę, że 20 września 1986 roku Ministrowie uzgodnili, iż Runda Urugwajska wielostronnych negocjacji handlowych będzie miała na celu "doprowadzić do dalszej liberalizacji i rozszerzenia światowego handlu", "wzmocnić rolę GATT" oraz "zwiększyć zdolność systemu GATT do reagowania na zmieniające się międzynarodowe środowisko ekonomiczne";

Pragnąc popierać cele GATT 1994;

Uznając, iż jasne i możliwe do przewidzenia reguły pochodzenia oraz ich stosowanie ułatwiają przepływ strumienia handlu międzynarodowego;

Pragnąc zapewnić, aby reguły pochodzenia jako takie nie stanowiły zbędnych barier handlowych;

Pragnąc zapewnić, aby reguły pochodzenia nie niweczyły lub też nie naruszały praw Członków wynikających z GATT 1994;

Uznając za pożądane zapewnienie przejrzystości ustaw, przepisów oraz praktyk odnoszących się do reguł pochodzenia;

Pragnąc zapewnić, aby reguły pochodzenia były ustalane i stosowane w sposób bezstronny, przejrzysty, przewidywalny, spójny oraz neutralny;

Uznając istnienie mechanizmu konsultacji oraz procedur szybkiego, efektywnego i sprawiedliwego rozwiązywania sporów wynikających z niniejszego Porozumienia;

Pragnąc zharmonizować oraz uczynić jasnymi reguły pochodzenia;

Uzgadniają niniejszym co, następuje:

CZĘŚĆ I

DEFINICJE I ZAKRES

Artykuł 1

Reguły pochodzenia

1. Dla celów Części od I do IV niniejszego Porozumienia reguły pochodzenia definiuje się jako te ustawy, przepisy i ustalenia administracyjne ogólnego zastosowania, które stosowane są przez jakiegokolwiek Członka w celu określenia kraju pochodzenia towarów, pod warunkiem że reguły pochodzenia nie odnoszą się do

umownych lub autonomicznych systemów handlowych, które przyznają preferencje taryfowe wykraczające poza zakres stosowania ust. 1 Artykułu I GATT 1994.

2. Reguły pochodzenia, o których mowa w ust. 1, będą obejmować wszystkie reguły pochodzenia stosowane w niepreferencyjnych instrumentach polityki handlowej, takich jak: klauzula najwyższego uprzywilejowania wynikająca z Artykułów I, II, III, XI i XIII GATT 1994; cła antydumpingowe i wyrównawcze na podstawie Artykułu VI GATT 1994; środki ochronne na podstawie Artykułu XIX GATT 1994; wymogi oznaczania pochodzenia wynikające z Artykułu IX GATT 1994 oraz jakiegokolwiek dyskryminacyjne ograniczenia ilościowe lub kontyngenty taryfowe. Obejmą one także reguły pochodzenia stosowane dla zakupów rządowych oraz statystyk handlowych¹.

CZĘŚĆ II

DYSCYPLINY RZĄDZĄCE STOSOWANIEM REGUŁ POCHODZENIA

Artykuł 2

Dyscypliny podczas okresu przejściowego

Do momentu zakończenia programu prac nad harmonizacją reguł pochodzenia, o którym mowa w Części IV, Członkowie zapewnią, aby:

- (a) przy podejmowaniu ustaleń administracyjnych ogólnego zastosowania zawarte w nich wymogi, które należy spełnić, były jasno określone. W szczególności:
  - (i) w przypadkach, w których stosuje się kryterium zmiany klasyfikacji taryfowej, taka reguła pochodzenia oraz jakikolwiek wyjątek od tej reguły muszą w jasny sposób określać podpozycje lub pozycje nomenklatury taryfowej, do których dana reguła nawiązuje;
  - (ii) w przypadkach, w których stosuje się kryterium udziału procentowego *ad valorem*, sposób obliczenia tego procentu także będzie wskazany w regułach pochodzenia;
  - (iii) w przypadkach, w których przewiduje się kryterium procesu wytwarzania lub przetworzenia, proces nadający towarowi status towaru pochodzącego powinien być dokładnie określony;

---

¹Rozumie się, że postanowienie to nie narusza ustaleń dokonanych w celu zdefiniowania "przemysłu krajowego" i "podobnych produktów przemysłu krajowego" lub podobnych określeń gdziekolwiek są one stosowane.

- (b) niezależnie od środka lub instrumentu polityki handlowej, z którymi są powiązane, ich reguły pochodzenia nie były bezpośrednio lub pośrednio stosowane jako instrumenty realizacji celów handlowych;
- (c) reguły pochodzenia jako takie nie powodowały skutków o charakterze ograniczającym, wypaczającym lub zakłócającym handel międzynarodowy. Nie będą one stawiały nadmiernie surowych wymogów lub wymagały spełnienia warunków nie związanych z wytwarzaniem lub przetworzeniem jako warunków wstępnych dla określenia kraju pochodzenia. Jednakże koszty nie związane bezpośrednio z wytwarzaniem lub przetworzeniem mogą zostać uwzględnione w celach stosowania kryterium udziału procentowego *ad valorem* zgodnego z podpunktem (a) powyżej;
- (d) reguły pochodzenia, które stosują wobec importu i eksportu nie były bardziej surowe, aniżeli reguły pochodzenia stosowane przez nich w celu określenia, czy dany towar jest pochodzenia krajowego oraz, aby nie wprowadzały dyskryminacji pomiędzy innymi Członkami, niezależnie od przynależności producentów danego towaru²;
- (e) ich reguły pochodzenia były stosowane w sposób spójny, jednolity, bezstronny oraz racjonalny;
- (f) ich reguły pochodzenia opierały się na kryteriach pozytywnych. Reguły pochodzenia, określające to, co nie stanowi o pochodzeniu (kryteria negatywne), są dopuszczalne bądź jako część objaśnienia kryterium pozytywnego bądź też w indywidualnych przypadkach, w których pozytywne określenie pochodzenia nie jest konieczne;
- (g) ich ustawy, przepisy, decyzje sądowe oraz zarządzenia administracyjne ogólnego zastosowania odnoszące się do reguł pochodzenia były publikowane tak, jak gdyby podlegały oraz odpowiadały postanowieniom ust. 1 Artykułu X GATT 1994;
- (h) udzielane przez nich na wniosek eksportera, importera lub jakiegokolwiek innej osoby mającej dający się uzasadnić powód, ustalenia pochodzenia były wydawane możliwie w najkrótszym terminie, jednakże nie później, niż w przeciągu 150 dni³ od złożenia wniosku o takie ustalenie pod warunkiem, że przedłożone zostały wszystkie niezbędne elementy. Wnioski o takie ustalenia będą przyjmowane przed rozpoczęciem handlu

---

²W odniesieniu do reguł pochodzenia mających zastosowanie przy zakupach publicznych, postanowienie niniejsze nie nakłada dodatkowych zobowiązań w stosunku do tych, które zostały już przyjęte przez Członków w ramach GATT 1994.

³W stosunku do wniosków przedłożonych w ciągu pierwszego roku od chwili wejścia w życie Porozumienia WTO od Członków będzie wymagane wydawanie takich ocen jedynie w możliwie najkrótszym terminie

odnośnym towarem, a także mogą być przyjmowane w dowolnym późniejszym czasie. Ustalenia takie będą ważne przez trzy lata pod warunkiem, że fakty i warunki, łącznie z regułami pochodzenia, zgodnie z którymi zostały wydane, będą porównywalne. Pod warunkiem że zainteresowane strony zostaną poinformowane z wyprzedzeniem, ustalenia takie przestaną być ważne, gdy podjęta zostanie decyzja sprzeczna z ustaleniem w trakcie przeglądu, o którym mowa w podpunkcie (j). Takie ustalenie będzie dostępne publicznie pod warunkiem spełnienia postanowień podpunktu (k);

- (i) podczas wprowadzania zmian do stosowanych przez nich reguł pochodzenia lub wprowadzania nowych reguł pochodzenia nie będą stosować takich zmian retrokатыwnie jak to zdefiniowano i bez naruszania ich ustaw lub przepisów;
- (j) jakiegokolwiek postępowanie administracyjne, jakie podejmują w związku z ustalaniem pochodzenia, mogło być szybko poddane przeglądowi sądowemu lub przez trybunały arbitrażowe lub administracyjne bądź w drodze procedur niezależnych od władz ustalających pochodzenie, który może doprowadzić do modyfikacji lub zmiany ustalenia;
- (k) wszystkie informacje z natury swej poufne lub też dostarczane jako poufne w celu zastosowania reguł pochodzenia były traktowane jako ściśle poufne przez odnośne władze, które nie ujawnią ich bez wyraźnego pozwolenia osoby lub rządu dostarczającego taką informację, z wyjątkiem sytuacji, w których może być wymagane ich ujawnienie dla celów postępowania sądowego.

Artykuł 3

Dyscypliny po okresie przejściowym

Biorąc pod uwagę cel, który wszyscy Członkowie pragną osiągnąć w wyniku programu prac harmonizacyjnych, o którym mowa w Części IV, czyli ustanowienie zharmonizowanych reguł pochodzenia, Członkowie zapewnią po wprowadzaniu w życie rezultatów programu prac harmonizacyjnych, aby:

- (a) reguły pochodzenia stosowane były w sposób jednakowy dla wszystkich celów zgodnie z Artykułem 1;
- (b) na podstawie stosowanych przez nich reguł pochodzenia krajem, określanym jako źródło pochodzenia danego towaru był albo kraj, w którym towar ten został całkowicie uzyskany, albo też, kiedy więcej niż jeden kraj jest zaangażowany w produkcję tego towaru, kraj, w którym dokonano jego ostatniego istotnego przetworzenia;

- (c) reguły pochodzenia stosowane przez nich do importu i eksportu nie były bardziej surowe, aniżeli reguły pochodzenia stosowane przez nich w celu określenia, czy dany towar jest pochodzenia krajowego, oraz aby nie wprowadzały dyskryminacji między innymi Członkami niezależnie od przynależności producentów danego towaru;
- (d) ich reguły pochodzenia były stosowane w sposób spójny, jednolity, bezstronny oraz racjonalny;
- (e) ich ustawy, przepisy, decyzje sądowe oraz zarządzenia administracyjne ogólnego zastosowania odnoszące się do reguł pochodzenia były publikowane tak, jak gdyby podlegały oraz odpowiadały postanowieniom ust. 1 Artykułu X GATT 1994;
- (f) udzielane przez nich, na wniosek eksportera, importera lub jakiegokolwiek innej osoby mającej dający się uzasadnić powód, ustalenia pochodzenia były wydawane możliwie w jak najkrótszym terminie, jednakże nie później niż w ciągu 150 dni od złożenia wniosku o takie ustalenie, pod warunkiem że przedłożone zostały wszystkie niezbędne elementy. Wnioski o takie ustalenia będą przyjmowane przed rozpoczęciem handlu odnośnym towarem, a także mogą być przyjmowane w dowolnym późniejszym czasie. Ustalenia takie będą ważne przez trzy lata pod warunkiem, że fakty i warunki, łącznie z regułami pochodzenia, zgodnie z którymi zostały wydane, będą porównywalne. Pod warunkiem że zainteresowane strony zostaną poinformowane z wyprzedzeniem, ustalenia takie przestaną być ważne, gdy podjęta zostanie decyzja sprzeczna z ustaleniem w trakcie przeglądu, o którym mowa w podpunkcie (h). Takie ustalenie będzie dostępne publicznie pod warunkiem spełnienia postanowień podpunktu (i);
- (g) podczas wprowadzania zmian do stosowanych przez nich reguł pochodzenia lub wprowadzania nowych reguł pochodzenia nie będą stosować takich zmian retroaktywnie, jak to zdefiniowano i bez naruszania ich ustaw i przepisów;
- (h) jakakolwiek postępowanie administracyjne, jakie podejmują w związku z ustaleniem pochodzenia mogło być szybko poddane przeglądowi sądowemu lub przez trybunały arbitrażowe lub administracyjne bądź w drodze procedur niezależnych od władz ustalających pochodzenia, który może doprowadzić do modyfikacji lub zmiany ustalenia;
- (i) wszystkie informacje z natury swej poufne lub też dostarczane jako poufne w celu zastosowania reguł pochodzenia były traktowane jako ściśle poufne przez odnośne władze, które nie ujawnią ich bez wyraźnego pozwolenia osoby lub rządu dostarczającego taką informację, z wyjątkiem sytuacji, w których może być wymagane ich ujawnienie dla celów postępowania sądowego.

CZĘŚĆ III

POSTANOWIENIA PROCEDURALNE DOTYCZĄCE NOTYFIKACJI, PRZEGLĄDU, KONSULTACJI ORAZ ROZSTRZYGANIA SPORÓW

Artykuł 4

Institucje

1. Niniejszym ustanawia się Komitet Reguł Pochodzenia (zwany w niniejszym Porozumieniu "Komitetem") złożony z przedstawicieli każdego z Członków. Komitet dokona wyboru swojego Przewodniczącego i będzie zbierać się w razie konieczności, jednakże nie rzadziej niż raz w roku, w celu stworzenia Członkom możliwości przeprowadzenia konsultacji w sprawach odnoszących się do funkcjonowania postanowień Części I, II, III i IV lub do wsparcia celów wymienionych w tych Częściach, a także w celu wykonania zadań nałożonych nań na podstawie niniejszego Porozumienia przez Radę Handlu Towarami. Tam, gdzie jest to właściwe, Komitet będzie zasięgać informacji i rady od Komitetu Technicznego, o którym mowa w ust. 2, w kwestiach związanych z niniejszym Porozumieniem. Komitet może również zażądać od Komitetu Technicznego przeprowadzenia takich prac, jakie uzna za stosowne dla wsparcia wyżej wymienionych celów niniejszego Porozumienia. Sekretariat WTO będzie działał jako Sekretariat Komitetu.

2. Ustanowiony zostanie Komitet Techniczny do spraw Reguł Pochodzenia (zwany w niniejszym Porozumieniu "Komitetem Technicznym") pod auspicjami Rady Współpracy Celnej (CCC), zgodnie z postanowieniami Załącznika I. Komitet Techniczny będzie wykonywać zadania techniczne, przewidzianą w Części IV i zalecaną w Załączniku I. Tam, gdzie jest to właściwe, Komitet Techniczny będzie zasięgać informacji i rady od Komitetu w kwestiach związanych z niniejszym Porozumieniem. Komitet Techniczny może również zażądać od Komitetu przeprowadzenia takich prac, jakie uzna za stosowne dla wsparcia wyżej wymienionych celów niniejszego Porozumienia. Sekretariat CCC będzie działał jako sekretariat Komitetu Technicznego.

Artykuł 5

Informacja i procedury dotyczące modyfikacji oraz wprowadzania w życie nowych reguł pochodzenia

1. Każdy Członek w ciągu 90 dni od momentu wejścia w życie dla niego Porozumienia WTO dostarczy do Sekretariatu WTO swoje reguły pochodzenia, decyzje sądowe oraz zarządzenia administracyjne ogólnego zastosowania odnoszące się do reguł pochodzenia, obowiązujące w tym dniu. Jeżeli wskutek przeoczenia jakaś reguła pochodzenia nie zostanie dostarczona, dany Członek dostarczy ją niezwłocznie po tym, jak ten fakt stanie się znany. Wykazy informacji otrzymanych i dostępnych w Sekretariacie będą rozsyłane Członkom przez Sekretariat.

2. W trakcie okresu, o którym mowa w Artykule 2, Członkowie, którzy będą wprowadzać modyfikacje inne niż modyfikacje *de minimis* w swoich regułach pochodzenia lub też będą wprowadzać nowe reguły pochodzenia zawierające, dla celów niniejszego Artykułu, jakąkolwiek regułę pochodzenia, o której mowa w ust. 1, a która nie została dostarczona do Sekretariatu, opublikują obwieszczenie o tym najpóźniej na 60 dni przed wejściem w życie zmodyfikowanej lub nowej reguły pochodzenia w sposób umożliwiający zainteresowanym stronom zapoznanie się z zamiarem zmodyfikowania lub wprowadzenia nowej reguły pochodzenia, chyba że wyjątkowe okoliczności zaistniały lub grożą zaistnieniem dla Członka. W takich wyjątkowych przypadkach Członek opublikuje zmodyfikowaną lub nową regułę w możliwie najkrótszym terminie.

Artykuł 6

Przegląd

1. Komitet co roku będzie poddawał przeglądowi realizację i funkcjonowanie Części II i Części III niniejszego Porozumienia biorąc pod uwagę jego cele. Komitet będzie co roku powiadamiać Radę Handlu Towarami o wydarzeniach w trakcie okresu objętego takimi przeglądami.
2. Komitet będzie dokonywać przeglądu postanowień Części I, II i III oraz proponować poprawki niezbędne dla odzwierciedlenia rezultatów programu prac harmonizacyjnych.
3. Komitet, we współpracy z Komitetem Technicznym, ustanowi mechanizm proponowania i rozpatrywania poprawek do rezultatów programu prac harmonizacyjnych biorąc pod uwagę cele i zasady ustanowione w Artykule 9. Może to obejmować przypadki, w których reguły powinny stać się bardziej skuteczne lub będą wymagały aktualizacji w celu uwzględnienia nowych procesów produkcyjnych wywołanych jakimikolwiek zmianami technologicznymi.

Artykuł 7

Konsultacje

Do niniejszego Porozumienia mają zastosowanie postanowienia Artykułu XXII GATT 1994 w wersji opracowanej i stosowanej w Uzgodnieniu w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzygnięcie sporów.

Artykuł 8

Rozstrzygnięcie sporów

Do niniejszego Porozumienia mają zastosowanie postanowienia Artykułu XXIII GATT 1994 w wersji opracowanej i stosowanej w Uzgodnieniu w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzyganie sporów.

CZĘŚĆ IV

HARMONIZACJA REGUŁ POCHODZENIA

Artykuł 9

Cele i zasady

1. W celu harmonizacji reguł pochodzenia oraz, m.in., zapewnienia większej pewności w prowadzeniu handlu światowego, Konferencja Ministerialna podejmie we współdziałaniu z CCC program prac, o którym mowa poniżej, na następujących zasadach:

- (a) reguły pochodzenia powinny być stosowane w sposób jednakowy dla wszystkich celów zgodnie z ustaleniami Artykułu 1;
- (b) reguły pochodzenia powinny określać, iż krajem określonym jako kraj pochodzenia danego towaru będzie kraj, w którym towar ten został całkowicie uzyskany lub też w przypadku, kiedy więcej niż jeden kraj jest zaangażowany w produkcję tego towaru, kraj, w którym dokonano jego ostatniego istotnego przetworzenia;
- (c) reguły pochodzenia powinny być obiektywne, zrozumiałe i przewidywalne;
- (d) niezależnie od środka lub instrumentu, z którym wiążą się reguły pochodzenia, nie będą one bezpośrednio lub pośrednio stosowane jako instrumenty osiągania celów handlowych. Nie powinny one powodować skutków o charakterze ograniczającym, wypaczającym lub zakłócającym handel międzynarodowy. Nie powinny stawiać nadmiernie surowych wymogów lub wymagać spełnienia warunków nie związanych z produkcją lub przetwarzaniem jako warunków niezbędnych dla określenia kraju pochodzenia. Jednakże koszty nie związane bezpośrednio z produkcją lub przetwarzaniem mogą zostać uwzględnione w celach zastosowania kryterium udziału procentowego *ad valorem*;
- (e) reguły pochodzenia powinny być stosowane w sposób konsekwentny, jednolity, bezstronny oraz rozsądny;
- (f) reguły pochodzenia powinny być spójne;

- (g) reguły pochodzenia powinny opierać się na kryterium pozytywnym. Kryteria negatywne mogą być stosowane w celu wyjaśnienia kryterium pozytywnego.

Program prac

2. (a) Program prac rozpocznie się w możliwie najkrótszym terminie od wejścia w życie Porozumienia WTO i zostanie zakończony w ciągu trzech lat od jego rozpoczęcia.
- (b) Komitet oraz Komitet Techniczny, o których mowa w Artykule 4, będą organami właściwymi dla prowadzenia tych prac.
- (c) W celu dostarczenia przez CCC szczegółowych informacji Komitet wystąpi do Komitetu Technicznego, aby ten przedstawił swoje interpretacje i opinie wynikające z prac, o których mowa poniżej w oparciu o zasady wymienione w ust. 1. W celu zapewnienia terminowego zakończenia programu prac nad harmonizacją reguł pochodzenia prace takie będą prowadzone na bazie grup towarowych tak, jak są one przedstawione w poszczególnych działach lub sekcjach nomenklatury zharmonizowanego systemu (HS).

(i) *Całkowite uzyskanie oraz minimalne operacje lub procesy*

Komitet Techniczny opracuje zharmonizowane definicje:

- towarów, które mają być uznawane za całkowicie uzyskane w jednym kraju. Prace w tym zakresie powinny być w miarę możliwości jak najbardziej szczegółowe;
- minimalnych operacji lub procesów, które same w sobie nie nadają danemu towarowi statusu towaru pochodzącego.

Wyniki tych prac zostaną przedstawione Komitetowi w ciągu trzech miesięcy od momentu otrzymania od Komitetu stosownego wniosku.

(ii) *Istotne przetworzenie - zmiana klasyfikacji taryfowej*

- Przy opracowywaniu reguł pochodzenia dla poszczególnych towarów lub grup towarowych Komitet Techniczny rozpatrzy i wypracuje, na bazie kryterium istotnego przetworzenia, sposób zastosowania zasady zmiany podpozycji lub pozycji taryfowej oraz, w razie konieczności, zasadę minimalnej zmiany w nomenklaturze, która będzie spełniać to kryterium.
- Komitet Techniczny dokona podziału powyższej pracy stosując kryterium produktu, biorąc pod uwagę rozdziały i sekcje nomenklatury HS, tak aby dostarczać Komitetowi wyniki swojej

pracy przynajmniej raz na kwartał. Komitet Techniczny zakończy wyżej wymienione prace w przeciągu roku i trzech miesięcy od momentu otrzymania stosownego wniosku Komitetu.

(iii) *Istotne przetworzenie - kryteria dodatkowe*

Po zakończeniu prac, o których mowa w podpunkcie (ii), dla każdej grupy produktów lub indywidualnej kategorii produktów, dla których wyłączne zastosowanie nomenklatury HS nie pozwala na sformułowanie zasady istotnego przetworzenia, Komitet Techniczny:

- rozpatrzy i wypracuje, na bazie kryterium istotnego przetworzenia, zastosowanie, w sposób uzupełniający lub wyłączny, innych wymogów, włączając w to kryterium udziału procentowego *ad valorem*⁴, albo kryterium wytworzenia lub przetworzenia⁵, przy opracowywaniu reguł pochodzenia dla poszczególnych produktów lub grup produktów;
- może przedstawić wyjaśnienia dla swoich propozycji,
- dokona podziału powyższej pracy stosując kryterium produktu biorąc pod uwagę działy i sekcje nomenklatury HS tak, aby dostarczać Komitetowi wyniki swojej pracy przynajmniej raz na kwartał. Komitet Techniczny zakończy wyżej wymienione prace w ciągu dwóch lat i trzech miesięcy od momentu otrzymania stosownego wniosku Komitetu.

Rola Komitetu

3. Na bazie zasad wymienionych w ust. 1:

- (a) Komitet będzie okresowo rozpatrywał interpretacje i opinie Komitetu Technicznego zgodnie z ramami czasowymi, o których mowa w podpunktach (i), (ii) i (iii) ust. 2(c), w celu akceptacji tych interpretacji i opinii. Komitet może wnioskować, aby Komitet Techniczny dokonał poprawek lub szerzej opracował wyniki swoich prac albo wypracował nowe podejście. W celu zapewnienia pomocy Komitetowi Technicznemu Komitet powinien przedstawić przyczyny złożenia takiego wniosku o przeprowadzenie dodatkowej pracy oraz, tam gdzie jest to właściwe, zasugerować alternatywne podejście;

---

⁴Jeżeli będzie stosowane kryterium udziału procentowego *ad valorem*, metoda obliczania tego udziału będzie wskazana w regułach pochodzenia.

⁵Jeżeli będzie stosowane kryterium wytworzenia lub przetworzenia, działania nadające danemu towarowi status towaru pochodzącego będą dokładnie określone.

- (b) po zakończeniu wszystkich prac wymienionych w podpunktach (i), (ii) i (iii) ust. 2(c), Komitet rozpatrzy ich wyniki pod kątem ich ogólnej spójności.

Rezultaty programu prac harmonizacyjnych i dalsze prace

4. Konferencja Ministerialna opracuje wyniki prac harmonizacyjnych w formie załącznika, który będzie stanowić integralną część niniejszego Porozumienia⁶. Konferencja Ministerialna określi ramy czasowe dla wejścia w życie tego załącznika.

---

⁶Równocześnie rozpatrzone zostaną ustalenia dotyczące rozstrzygnięcia sporów związanych z klasyfikacją celną.

ZAŁĄCZNIK I

KOMITET TECHNICZNY REGUŁ POCHODZENIA

Zadania

1. Zadania bieżące Komitetu Technicznego będą obejmować:
  - (a) analizę, na wniosek któregośkolwiek członka Komitetu Technicznego, specyficznych problemów technicznych wynikających z bieżącego stosowania reguł pochodzenia przez Członków oraz doradcze opiniowanie odpowiednich rozwiązań opartych na przedstawionych faktach;
  - (b) dostarczanie informacji oraz doradztwo w jakichkolwiek sprawach dotyczących określenia pochodzenia towarów na wniosek któregośkolwiek z Członków lub Komitetu;
  - (c) przygotowywanie oraz dystrybucja okresowych raportów dotyczących technicznych aspektów funkcjonowania i statusu niniejszego Porozumienia; oraz
  - (d) coroczne przeglądy technicznych aspektów realizacji i funkcjonowania Części II i III.
2. Komitet Techniczny będzie wypełniać inne zadania, o wykonanie których może do niego wystąpić Komitet.
3. Komitet Techniczny będzie dążyć do zakończenia swoich prac dotyczących konkretnych spraw, w szczególności takich, które zlecił mu Członkowie lub Komitet, w możliwie krótkim czasie.

Zasady reprezentacji

4. Każdy Członek ma prawo być reprezentowany w Komitecie Technicznym. Każdy z Członków może mianować jednego delegata oraz jednego lub więcej zastępców jako swoich przedstawicieli w Komitecie Technicznym. Taki Członek reprezentowany w ten sposób w Komitecie Technicznym będzie zwany dalej "członkiem" Komitetu Technicznego. Na posiedzeniach Komitetu Technicznego przedstawiciele członków Komitetu Technicznego mogą wspierać doradcy. Sekretariat WTO może również uczestniczyć w takich posiedzeniach w charakterze obserwatora.
5. Członkowie CCC nie będący Członkami WTO mogą być reprezentowani na spotkaniach Komitetu Technicznego przez jednego delegata oraz jednego lub więcej zastępców. Przedstawiciele ci będą uczestniczyli w spotkaniach Komitetu technicznego w charakterze obserwatorów.

6. Sekretarz Generalny CCC (zwany w niniejszym Załączniku Sekretarzem Generalnym) może, pod warunkiem zgody Przewodniczącego Komitetu Technicznego, zaprosić na posiedzenia Komitetu Technicznego w charakterze obserwatorów przedstawicieli rządów, które nie są ani Członkami WTO ani też członkami CCC, a także przedstawicieli międzynarodowych organizacji rządowych i handlowych.

7. Nominacje delegatów, zastępców oraz doradców na posiedzenia Komitetu Technicznego będą przekazywane Sekretarzowi Generalnemu.

Posiedzenia

8. Komitet Techniczny będzie się zbierać w razie konieczności, jednakże nie rzadziej niż raz w roku.

Procedura

9. Komitet Techniczny wybierze swojego Przewodniczącego oraz uchwali swoją procedurę.

ZAŁĄCZNIK II

WSPÓLNA DEKLARACJA W SPRAWIE PREFERENCYJNYCH REGUŁ
POCHODZENIA

1. Przyznając, iż niektórzy Członkowie stosują preferencyjne reguły pochodzenia, różne od niepreferencyjnych reguł pochodzenia, Członkowie niniejszym *uzgadniają*, co następuje.
2. Dla celów niniejszej Wspólnej Deklaracji preferencyjne reguły pochodzenia oznaczają ustawy, przepisy i ustalenia administracyjne ogólnego zastosowania stosowane przez któregokolwiek z Członków w celu określenia, czy towary kwalifikują się do preferencyjnego traktowania wynikającego z umownych lub autonomicznych systemów handlowych prowadzących do przyznania preferencji taryfowych wykraczających poza zakres stosowania ust. 1 Artykułu I GATT 1994.
3. Członkowie *zgadzają się* zapewnić, aby:
  - (a) przy wydawaniu ustaleń administracyjnych ogólnego zastosowania zawarte w nich wymogi, które należy spełnić, były jasno określone. W szczególności:
    - (i) w przypadkach, w których stosuje się kryterium zmiany klasyfikacji taryfowej, taka preferencyjna reguła pochodzenia oraz jakkolwiek wyjątek od niej muszą w jasny sposób określać podpozycje lub pozycje nomenklatury taryfowej, do których dana reguła nawiązuje;
    - (ii) w przypadkach, w których stosuje się kryterium udziału procentowego *ad valorem*, sposób obliczenia tego udziału także będzie wskazany w preferencyjnych regułach pochodzenia;
    - (iii) w przypadkach, w których przewiduje się kryterium procesu wytwarzania lub przetworzenia, proces nadający status preferencyjnego pochodzenia powinien być dokładnie określony;
  - (b) stosowane przez nich preferencyjne reguły pochodzenia opierały się na kryteriach pozytywnych. Preferencyjne reguły pochodzenia, określające to, co nie stanowi o preferencyjnym pochodzeniu (kryteria negatywne), są dopuszczalne bądź jako część objaśnienia kryterium pozytywnego, bądź też w indywidualnych przypadkach, w których pozytywne określenie preferencyjnego pochodzenia nie jest konieczne;
  - (c) ich ustawy, przepisy, decyzje sądowe oraz zarządzenia administracyjne ogólnego zastosowania odnoszące się do preferencyjnych reguł pochodzenia były publikowane tak, jak gdyby podlegały oraz odpowiadały postanowieniom ust. 1 Artykułu X GATT 1994;

- (d) udzielane przez nich, na wniosek eksportera, importera lub jakiegokolwiek innej osoby mającej dający się uzasadnić powód, ustalenia preferencyjnego pochodzenia były wydawane możliwie w najkrótszym terminie, jednakże nie później, niż w ciągu 150 dni⁷ od daty złożenia wniosku o takie ustalenie, pod warunkiem że przedłożone zostały wszystkie niezbędne elementy. Wnioski o takie ustalenie będą przyjmowane przed rozpoczęciem handlu odnośnym towarem, a także mogą być przyjmowane w dowolnym późniejszym czasie. Ustalenia takie będą ważne przez trzy lata pod warunkiem, że fakty i warunki, łącznie z preferencyjnymi regułami pochodzenia, zgodnie z którymi zostały wydane, będą porównywalne. Pod warunkiem że zainteresowane strony zostaną poinformowane z wyprzedzeniem, ustalenia takie przestaną być ważne, gdy podjęta zostanie decyzja sprzeczna z ustaleniem w trakcie przeglądu, o którym mowa w podpunkcie (f). Takie ustalenie będzie dostępne publicznie pod warunkiem spełnienia postanowień podpunktu (g);
- (e) podczas wprowadzania zmian do stosowanych przez nich preferencyjnych reguł pochodzenia lub wprowadzania nowych preferencyjnych reguł pochodzenia nie będą oni stosować tych zmian retroaktywnie, jak to zdefiniowano, i bez naruszania ich ustaw lub przepisów;
- (f) jakiegokolwiek postępowanie administracyjne, jakie podejmują w związku z ustaleniem preferencyjnego pochodzenia mogło być szybko poddane przeglądowi sądowemu lub przez trybunały arbitrażowe lub administracyjne, bądź w drodze procedur niezależnych od władz ustalających pochodzenie, który może doprowadzić do modyfikacji lub zmiany ustalenia;
- (g) wszystkie informacje z natury swej poufne lub też dostarczane jako poufne w celu zastosowania preferencyjnych reguł pochodzenia były traktowane jako ściśle poufne przez odnośne władze, które nie ujawnią ich bez wyraźnego pozwolenia osoby lub rządu dostarczającego taką informację, z wyjątkiem sytuacji, w których może być wymagane ich ujawnienie dla celów postępowania sądowego.

4. Członkowie *uzgadniają*, iż będą dostarczać niezwłocznie do Sekretariatu swoje preferencyjne reguły pochodzenia, włączając w to wykaz preferencyjnych porozumień na podstawie których są one stosowane, decyzje sądowe oraz zarządzenia administracyjne ogólnego zastosowania odnoszące się do ich preferencyjnych reguł pochodzenia obowiązujących w dniu wejścia w życie Porozumienia WTO. Ponadto Członkowie zgadzają się dostarczyć w możliwie najkrótszym terminie do Sekretariatu wszelkie zmiany w swoich preferencyjnych regułach pochodzenia lub nowe

---

⁷W stosunku do wniosków przedłożonych w ciągu pierwszego roku od daty wejścia w życie Porozumienia WTO od Członków wymagane będzie wydawanie takich świadectw jedynie w możliwie jak najkrótszym terminie.

preferencyjne reguły pochodzenia. Wykazy otrzymanych i dostępnych w Sekretariacie informacji będą rozesłane Członkom przez Sekretariat.

AGREEMENT ON RULES OF ORIGIN

Members,

Noting that Ministers on 20 September 1986 agreed that the Uruguay Round of Multilateral Trade Negotiations shall aim to "bring about further liberalization and expansion of world trade", "strengthen the role of GATT" and "increase the responsiveness of the GATT system to the evolving international economic environment";

Desiring to further the objectives of GATT 1994;

Recognizing that clear and predictable rules of origin and their application facilitate the flow of international trade;

Desiring to ensure that rules of origin themselves do not create unnecessary obstacles to trade;

Desiring to ensure that rules of origin do not nullify or impair the rights of Members under GATT 1994;

Recognizing that it is desirable to provide transparency of laws, regulations, and practices regarding rules of origin;

Desiring to ensure that rules of origin are prepared and applied in an impartial, transparent, predictable, consistent and neutral manner;

Recognizing the availability of a consultation mechanism and procedures for the speedy, effective and equitable resolution of disputes arising under this Agreement;

Desiring to harmonize and clarify rules of origin;

Hereby *agree* as follows:

PART I

DEFINITIONS AND COVERAGE

Article 1

Rules of Origin

1. For the purposes of Parts I to IV of this Agreement, rules of origin shall be defined as those laws, regulations and administrative determinations of general application applied by any Member to determine the country of origin of goods provided such rules of origin are not related to contractual or autonomous trade regimes leading to the granting of tariff preferences going beyond the application of paragraph 1 of Article I of GATT 1994.
2. Rules of origin referred to in paragraph 1 shall include all rules of origin used in non-preferential commercial policy instruments, such as in the application of: most-favoured-nation treatment under Articles I, II, III, XI and XIII of GATT 1994; anti-dumping and countervailing duties under Article VI of GATT 1994; safeguard measures under Article XIX of GATT 1994; origin marking requirements under Article IX of GATT 1994; and any discriminatory quantitative restrictions or tariff quotas. They shall also include rules of origin used for government procurement and trade statistics.¹

---

¹ It is understood that this provision is without prejudice to those determinations made for purposes of defining "domestic industry" or "like products of domestic industry" or similar terms wherever they apply.

PART II

DISCIPLINES TO GOVERN THE APPLICATION OF RULES OF ORIGIN

*Article 2**Disciplines During the Transition Period*

Until the work programme for the harmonization of rules of origin set out in Part IV is completed, Members shall ensure that:

- (a) when they issue administrative determinations of general application, the requirements to be fulfilled are clearly defined. In particular:
  - (i) in cases where the criterion of change of tariff classification is applied, such a rule of origin, and any exceptions to the rule, must clearly specify the subheadings or headings within the tariff nomenclature that are addressed by the rule;
  - (ii) in cases where the ad valorem percentage criterion is applied, the method for calculating this percentage shall also be indicated in the rules of origin;
  - (iii) in cases where the criterion of manufacturing or processing operation is prescribed, the operation that confers origin on the good concerned shall be precisely specified;
- (b) notwithstanding the measure or instrument of commercial policy to which they are linked, their rules of origin are not used as instruments to pursue trade objectives directly or indirectly;
- (c) rules of origin shall not themselves create restrictive, distorting, or disruptive effects on international trade. They shall not pose unduly strict requirements or require the fulfilment of a certain condition not related to manufacturing or processing, as a prerequisite for the determination of the country of origin. However, costs not directly related to manufacturing or processing may be included for the purposes of the application of an ad valorem percentage criterion consistent with subparagraph (a);
- (d) the rules of origin that they apply to imports and exports are not more stringent than the rules of origin they apply to determine whether or not a good is domestic and shall not discriminate between other Members, irrespective of the affiliation of the manufacturers of the good concerned²;
- (e) their rules of origin are administered in a consistent, uniform, impartial and reasonable manner;
- (f) their rules of origin are based on a positive standard. Rules of origin that state what does not confer origin (negative standard) are permissible as part of a clarification of a positive standard or in individual cases where a positive determination of origin is not necessary;
- (g) their laws, regulations, judicial decisions and administrative rulings of general application relating to rules of origin are published as if they were subject to, and in accordance with, the provisions of paragraph 1 of Article X of GATT 1994;
- (h) upon the request of an exporter, importer or any person with a justifiable cause, assessments of the origin they would accord to a good are issued as soon as possible but no later than 150 days³ after a request for such an assessment provided that all necessary elements have been submitted. Requests for such assessments shall be accepted before trade in the good concerned begins and may be accepted at any later point in time. Such assessments shall remain valid for three years provided that the facts and conditions, including the rules of origin, under which they have been made remain comparable. Provided that the parties concerned are informed in advance, such assessments will no longer be valid when a decision contrary to the assessment is made in a review as referred to in subparagraph (j). Such assessments shall be made publicly available subject to the provisions of subparagraph (k);
- (i) when introducing changes to their rules of origin or new rules of origin, they shall not apply such changes retroactively as defined in, and without prejudice to, their laws or regulations;

---

² With respect to rules of origin applied for the purposes of government procurement, this provision shall not create obligations additional to those already assumed by Members under GATT 1994.

³ In respect of requests made during the first year from the date of entry into force of the WTO Agreement, Members shall only be required to issue these assessments as soon as possible.

- (j) any administrative action which they take in relation to the determination of origin is reviewable promptly by judicial, arbitral or administrative tribunals or procedures, independent of the authority issuing the determination, which can effect the modification or reversal of the determination;
- (k) all information that is by nature confidential or that is provided on a confidential basis for the purpose of the application of rules of origin is treated as strictly confidential by the authorities concerned, which shall not disclose it without the specific permission of the person or government providing such information, except to the extent that it may be required to be disclosed in the context of judicial proceedings.

Article 3

Disciplines after the Transition Period

Taking into account the aim of all Members to achieve, as a result of the harmonization work programme set out in Part IV, the establishment of harmonized rules of origin, Members shall ensure, upon the implementation of the results of the harmonization work programme, that:

- (a) they apply rules of origin equally for all purposes as set out in Article 1;
- (b) under their rules of origin, the country to be determined as the origin of a particular good is either the country where the good has been wholly obtained or, when more than one country is concerned in the production of the good, the country where the last substantial transformation has been carried out;
- (c) the rules of origin that they apply to imports and exports are not more stringent than the rules of origin they apply to determine whether or not a good is domestic and shall not discriminate between other Members, irrespective of the affiliation of the manufacturers of the good concerned;
- (d) the rules of origin are administered in a consistent, uniform, impartial and reasonable manner;
- (e) their laws, regulations, judicial decisions and administrative rulings of general application relating to rules of origin are published as if they were subject to, and in accordance with, the provisions of paragraph 1 of Article X of GATT 1994;
- (f) upon the request of an exporter, importer or any person with a justifiable cause, assessments of the origin they would accord to a good are issued as soon as possible but no later than 150 days after a request for such an assessment provided that all necessary elements have been submitted. Requests for such assessments shall be accepted before trade in the good concerned begins and may be accepted at any later point in time. Such assessments shall remain valid for three years provided that the facts and conditions, including the rules of origin, under which they have been made remain comparable. Provided that the parties concerned are informed in advance, such assessments will no longer be valid when a decision contrary to the assessment is made in a review as referred to in subparagraph (h). Such assessments shall be made publicly available subject to the provisions of subparagraph (i);
- (g) when introducing changes to their rules of origin or new rules of origin, they shall not apply such changes retroactively as defined in, and without prejudice to, their laws or regulations;
- (h) any administrative action which they take in relation to the determination of origin is reviewable promptly by judicial, arbitral or administrative tribunals or procedures, independent of the authority issuing the determination, which can effect the modification or reversal of the determination;
- (i) all information which is by nature confidential or which is provided on a confidential basis for the purpose of the application of rules of origin is treated as strictly confidential by the authorities concerned, which shall not disclose it without the specific permission of the person or government providing such information, except to the extent that it may be required to be disclosed in the context of judicial proceedings.

PART III
**PROCEDURAL ARRANGEMENTS ON NOTIFICATION, REVIEW, CONSULTATION AND
DISPUTE SETTLEMENT**

Article 4

Institutions

1. There is hereby established a Committee on Rules of Origin (referred to in this Agreement as "the Committee") composed of the representatives from each of the Members. The Committee shall elect its own Chairman and shall meet as necessary, but not less than once a year, for the purpose of affording Members the opportunity to consult on matters relating to the operation of Parts I, II, III and IV or the furtherance of the objectives set out in these Parts and to carry out such other responsibilities assigned to it under this Agreement or by the Council for Trade in Goods. Where appropriate, the Committee shall request information and advice from the Technical Committee referred to in paragraph 2 on matters related to this Agreement. The Committee may also request such other work from the Technical Committee as it considers appropriate for the furtherance of the above-mentioned objectives of this Agreement. The WTO Secretariat shall act as the secretariat to the Committee.
2. There shall be established a Technical Committee on Rules of Origin (referred to in this Agreement as "the Technical Committee") under the auspices of the Customs Co-operation Council (CCC) as set out in Annex I. The Technical Committee shall carry out the technical work called for in Part IV and prescribed in Annex I. Where appropriate, the Technical Committee shall request information and advice from the Committee on matters related to this Agreement. The Technical Committee may also request such other work from the Committee as it considers appropriate for the furtherance of the above-mentioned objectives of the Agreement. The CCC Secretariat shall act as the secretariat to the Technical Committee.

Article 5

*Information and Procedures for Modification
and Introduction of New Rules of Origin*

1. Each Member shall provide to the Secretariat, within 90 days after the date of entry into force of the WTO Agreement for it, its rules of origin, judicial decisions, and administrative rulings of general application relating to rules of origin in effect on that date. If by inadvertence a rule of origin has not been provided, the Member concerned shall provide it immediately after this fact becomes known. Lists of information received and available with the Secretariat shall be circulated to the Members by the Secretariat.
2. During the period referred to in Article 2, Members introducing modifications, other than *de minimis* modifications, to their rules of origin or introducing new rules of origin, which, for the purpose of this Article, shall include any rule of origin referred to in paragraph 1 and not provided to the Secretariat, shall publish a notice to that effect at least 60 days before the entry into force of the modified or new rule in such a manner as to enable interested parties to become acquainted with the intention to modify a rule of origin or to introduce a new rule of origin, unless exceptional circumstances arise or threaten to arise for a Member. In these exceptional cases, the Member shall publish the modified or new rule as soon as possible.

Article 6

Review

1. The Committee shall review annually the implementation and operation of Parts II and III of this Agreement having regard to its objectives. The Committee shall annually inform the Council for Trade in Goods of developments during the period covered by such reviews.
2. The Committee shall review the provisions of Parts I, II and III and propose amendments as necessary to reflect the results of the harmonization work programme.
3. The Committee, in cooperation with the Technical Committee, shall set up a mechanism to consider and propose amendments to the results of the harmonization work programme, taking into account the objectives and principles set out in Article 9. This may include instances where the rules need to be made more operational or need to be updated to take into account new production processes as affected by any technological change.

Article 7

Consultation

The provisions of Article XXII of GATT 1994, as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding, are applicable to this Agreement.

Article 8

Dispute Settlement

The provisions of Article XXIII of GATT 1994, as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding, are applicable to this Agreement.

PART IV

HARMONIZATION OF RULES OF ORIGIN

Article 9

Objectives and Principles

1. With the objectives of harmonizing rules of origin and, *inter alia*, providing more certainty in the conduct of world trade, the Ministerial Conference shall undertake the work programme set out below in conjunction with the CCC, on the basis of the following principles:

- (a) rules of origin should be applied equally for all purposes as set out in Article 1;
- (b) rules of origin should provide for the country to be determined as the origin of a particular good to be either the country where the good has been wholly obtained or, when more than one country is concerned in the production of the good, the country where the last substantial transformation has been carried out;
- (c) rules of origin should be objective, understandable and predictable;
- (d) notwithstanding the measure or instrument to which they may be linked, rules of origin should not be used as instruments to pursue trade objectives directly or indirectly. They should not themselves create restrictive, distorting or disruptive effects on international trade. They should not pose unduly strict requirements or require the fulfilment of a certain condition not relating to manufacturing or processing as a prerequisite for the determination of the country of origin. However, costs not directly related to manufacturing or processing may be included for purposes of the application of an ad valorem percentage criterion;
- (e) rules of origin should be administrable in a consistent, uniform, impartial and reasonable manner;
- (f) rules of origin should be coherent;
- (g) rules of origin should be based on a positive standard. Negative standards may be used to clarify a positive standard.

Work Programme

2.
  - (a) The work programme shall be initiated as soon after the entry into force of the WTO Agreement as possible and will be completed within three years of initiation.
  - (b) The Committee and the Technical Committee provided for in Article 4 shall be the appropriate bodies to conduct this work.
  - (c) To provide for detailed input by the CCC, the Committee shall request the Technical Committee to provide its interpretations and opinions resulting from the work described below on the basis of the principles listed in paragraph 1. To ensure timely completion of the work programme for harmonization, such work shall be conducted on a product sector basis, as represented by various chapters or sections of the Harmonized System (HS) nomenclature.

(i) Wholly Obtained and Minimal Operations or Processes

The Technical Committee shall develop harmonized definitions of:

- the goods that are to be considered as being wholly obtained in one country. This work shall be as detailed as possible;
- minimal operations or processes that do not by themselves confer origin to a good.

The results of this work shall be submitted to the Committee within three months of receipt of the request from the Committee.

(ii) *Substantial Transformation - Change in Tariff Classification*

- The Technical Committee shall consider and elaborate upon, on the basis of the criterion of substantial transformation, the use of change in tariff subheading or heading when developing rules of origin for particular products or a product sector and, if appropriate, the minimum change within the nomenclature that meets this criterion.
- The Technical Committee shall divide the above work on a product basis taking into account the chapters or sections of the HS nomenclature, so as to submit results of its work to the Committee at least on a quarterly basis. The Technical Committee shall complete the above work within one year and three months from receipt of the request of the Committee.

(iii) *Substantial Transformation - Supplementary Criteria*

Upon completion of the work under subparagraph (ii) for each product sector or individual product category where the exclusive use of the HS nomenclature does not allow for the expression of substantial transformation, the Technical Committee:

- shall consider and elaborate upon, on the basis of the criterion of substantial transformation, the use, in a supplementary or exclusive manner, of other requirements, including ad valorem percentages⁴ and/or manufacturing or processing operations⁵, when developing rules of origin for particular products or a product sector;
- may provide explanations for its proposals;
- shall divide the above work on a product basis taking into account the chapters or sections of the HS nomenclature, so as to submit results of its work to the Committee at least on a quarterly basis. The Technical Committee shall complete the above work within two years and three months of receipt of the request from the Committee.

Role of the Committee

3. On the basis of the principles listed in paragraph 1:

- (a) the Committee shall consider the interpretations and opinions of the Technical Committee periodically in accordance with the time-frames provided in subparagraphs (i), (ii) and (iii) of paragraph 2(c) with a view to endorsing such interpretations and opinions. The Committee may request the Technical Committee to refine or elaborate its work and/or to develop new approaches. To assist the Technical Committee, the Committee should provide its reasons for requests for additional work and, as appropriate, suggest alternative approaches;
- (b) upon completion of all the work identified in subparagraphs (i), (ii) and (iii) of paragraph 2(c), the Committee shall consider the results in terms of their overall coherence.

Results of the Harmonization Work Programme and Subsequent Work

4. The Ministerial Conference shall establish the results of the harmonization work programme in an annex as an integral part of this Agreement.⁶ The Ministerial Conference shall establish a time-frame for the entry into force of this annex.

ANNEX I

TECHNICAL COMMITTEE ON RULES OF ORIGIN

Responsibilities

1. The ongoing responsibilities of the Technical Committee shall include the following:

---

⁴ If the ad valorem criterion is prescribed, the method for calculating this percentage shall also be indicated in the rules of origin.

⁵ If the criterion of manufacturing or processing operation is prescribed, the operation that confers origin on the product concerned shall be precisely specified.

⁶ At the same time, consideration shall be given to arrangements concerning the settlement of disputes relating to customs classification.

- (a) at the request of any member of the Technical Committee, to examine specific technical problems arising in the day-to-day administration of the rules of origin of Members and to give advisory opinions on appropriate solutions based upon the facts presented;
  - (b) to furnish information and advice on any matters concerning the origin determination of goods as may be requested by any Member or the Committee;
  - (c) to prepare and circulate periodic reports on the technical aspects of the operation and status of this Agreement; and
  - (d) to review annually the technical aspects of the implementation and operation of Parts II and III.
2. The Technical Committee shall exercise such other responsibilities as the Committee may request of it.
  3. The Technical Committee shall attempt to conclude its work on specific matters, especially those referred to it by Members or the Committee, in a reasonably short period of time.

Representation

4. Each Member shall have the right to be represented on the Technical Committee. Each Member may nominate one delegate and one or more alternates to be its representatives on the Technical Committee. Such a Member so represented on the Technical Committee is hereinafter referred to as a "member" of the Technical Committee. Representatives of members of the Technical Committee may be assisted by advisers at meetings of the Technical Committee. The WTO Secretariat may also attend such meetings with observer status.
5. Members of the CCC which are not Members of the WTO may be represented at meetings of the Technical Committee by one delegate and one or more alternates. Such representatives shall attend meetings of the Technical Committee as observers.
6. Subject to the approval of the Chairman of the Technical Committee, the Secretary-General of the CCC (referred to in this Annex as "the Secretary-General") may invite representatives of governments which are neither Members of the WTO nor members of the CCC and representatives of international governmental and trade organizations to attend meetings of the Technical Committee as observers.
7. Nominations of delegates, alternates and advisers to meetings of the Technical Committee shall be made to the Secretary-General.

Meetings

8. The Technical Committee shall meet as necessary, but not less than once a year.

Procedures

9. The Technical Committee shall elect its own Chairman and shall establish its own procedures.

ANNEX II

COMMON DECLARATION WITH REGARD TO PREFERENTIAL RULES OF ORIGIN

1. Recognizing that some Members apply preferential rules of origin, distinct from non-preferential rules of origin, the Members hereby *agree* as follows.
2. For the purposes of this Common Declaration, preferential rules of origin shall be defined as those laws, regulations and administrative determinations of general application applied by any Member to determine whether goods qualify for preferential treatment under contractual or autonomous trade regimes leading to the granting of tariff preferences going beyond the application of paragraph 1 of Article I of GATT 1994.
3. The Members *agree* to ensure that:
  - (a) when they issue administrative determinations of general application, the requirements to be fulfilled are clearly defined. In particular:
    - (i) in cases where the criterion of change of tariff classification is applied, such a preferential rule of origin, and any exceptions to the rule, must clearly specify the subheadings or headings within the tariff nomenclature that are addressed by the rule;
    - (ii) in cases where the ad valorem percentage criterion is applied, the method for calculating this percentage shall also be indicated in the preferential rules of origin;

- (iii) in cases where the criterion of manufacturing or processing operation is prescribed, the operation that confers preferential origin shall be precisely specified;
- (b) their preferential rules of origin are based on a positive standard. Preferential rules of origin that state what does not confer preferential origin (negative standard) are permissible as part of a clarification of a positive standard or in individual cases where a positive determination of preferential origin is not necessary;
- (c) their laws, regulations, judicial decisions and administrative rulings of general application relating to preferential rules of origin are published as if they were subject to, and in accordance with, the provisions of paragraph 1 of Article X of GATT 1994;
- (d) upon request of an exporter, importer or any person with a justifiable cause, assessments of the preferential origin they would accord to a good are issued as soon as possible but no later than 150 days⁷ after a request for such an assessment provided that all necessary elements have been submitted. Requests for such assessments shall be accepted before trade in the good concerned begins and may be accepted at any later point in time. Such assessments shall remain valid for three years provided that the facts and conditions, including the preferential rules of origin, under which they have been made remain comparable. Provided that the parties concerned are informed in advance, such assessments will no longer be valid when a decision contrary to the assessment is made in a review as referred to in subparagraph (f). Such assessments shall be made publicly available subject to the provisions of subparagraph (g);
- (e) when introducing changes to their preferential rules of origin or new preferential rules of origin, they shall not apply such changes retroactively as defined in, and without prejudice to, their laws or regulations;
- (f) any administrative action which they take in relation to the determination of preferential origin is reviewable promptly by judicial, arbitral or administrative tribunals or procedures, independent of the authority issuing the determination, which can effect the modification or reversal of the determination;
- (g) all information that is by nature confidential or that is provided on a confidential basis for the purpose of the application of preferential rules of origin is treated as strictly confidential by the authorities concerned, which shall not disclose it without the specific permission of the person or government providing such information, except to the extent that it may be required to be disclosed in the context of judicial proceedings.

4. Members *agree* to provide to the Secretariat promptly their preferential rules of origin, including a listing of the preferential arrangements to which they apply, judicial decisions, and administrative rulings of general application relating to their preferential rules of origin in effect on the date of entry into force of the WTO Agreement for the Member concerned. Furthermore, Members agree to provide any modifications to their preferential rules of origin or new preferential rules of origin as soon as possible to the Secretariat. Lists of information received and available with the Secretariat shall be circulated to the Members by the Secretariat.

---

⁷ In respect of requests made during the first year from entry into force of the WTO Agreement, Members shall only be required to issue these assessments as soon as possible.

POROZUMIENIE W SPRAWIE INSPEKCJI PRZEDWYSYŁKOWEJ

Członkowie,

Biorąc pod uwagę, że ministrowie w dniu 20 września 1986 roku uzgodnili, iż Runda Urugwajska wielostronnych negocjacji handlowych ma na celu "dalszą liberalizację i rozwój handlu światowego", "wzmocnienie roli GATT" i "zwiększenie możliwości reagowania systemu GATT na zmiany w międzynarodowym środowisku gospodarczym";

Biorąc pod uwagę, że szereg Członków - krajów rozwijających się korzysta z kontroli przedwysyłkowej;

Uznając potrzebę krajów rozwijających się dokonywania takich kontroli tak długo i w takim zakresie, jak to jest konieczne dla sprawdzenia jakości, ilości i ceny towarów importowanych;

Uznając, że tego rodzaju programy muszą być przeprowadzane bez powodowania niepotrzebnych opóźnień, czy nierównego traktowania;

Biorąc pod uwagę, że z definicji kontroli wynika, iż dokonywana jest ona na terytorium Członków - eksporterów;

Uznając potrzebę stworzenia uzgodnionych międzynarodowych ram praw i obowiązków zarówno Członków - użytkowników, jak i Członków - eksporterów;

Uznając, że zasady i obowiązki wynikające z GATT 1994 mają zastosowanie również do jednostek dokonujących kontroli przedwysyłkowej upoważnionych przez rządy Członków WTO;

Uznając, iż pożądane jest zapewnienie przejrzystości działania jednostek dokonujących kontroli przedwysyłkowej oraz praw i przepisów dotyczących kontroli przedwysyłkowej;

Pragnąc zapewnić szybkie, skuteczne i sprawiedliwe rozstrzygnięcie sporów pomiędzy eksporterami a jednostkami dokonującymi kontroli przedwysyłkowej wynikające w ramach niniejszego Porozumienia;

Niniejszym *uzgadniają* co następuje:

Artykuł 1

Zakres i definicje

1. Niniejsze Porozumienie odnosi się do wszystkich czynności kontroli przedwysyłkowej podejmowanych na terytorium Członków zarówno, jeżeli takie

czynności zostały zakontraktowane lub są wymagane przez rząd jak i jakkolwiek instytucję rządową innego Członka.

2. Pojęcie "Członek - użytkownik" oznacza Członka, którego rząd lub jakkolwiek instytucja rządowa kontraktuje lub zleca przeprowadzanie czynności kontroli przedwysyłkowej.

3. Czynności kontroli przedwysyłkowej są to wszystkie czynności związane ze sprawdzeniem jakości, ilości, ceny, w tym kursu walut i warunków finansowych albo klasyfikacji celnej towarów, które mają być wyeksportowane na terytorium Członka - użytkownika.

4. Pojęcie "jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej" oznacza jednostkę, którą Członek zakontraktował lub której zlecił dokonanie czynności kontroli przedwysyłkowej¹.

Artykuł 2

Obowiązki Członków - użytkowników

Niedyskryminacja

1. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by czynności kontroli przedwysyłkowej były dokonywane w sposób niedyskryminacyjny i aby zastosowane procedury i kryteria prowadzenia czynności były obiektywne i były stosowane w jednakowy sposób wobec wszystkich eksporterów objętych tymi czynnościami. Zapewnią też, aby wszyscy inspektorzy z jednostek, które zakontraktowano lub którym zlecono dokonanie kontroli przedwysyłkowej przeprowadzali kontrolę w jednakowy sposób.

Wymogi rządowe

2. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by w trakcie czynności kontroli przedwysyłkowej dotyczących ich ustaw, przepisów i wymogów przestrzegane były postanowienia ust. 4 Artykułu III GATT 1994 w takim zakresie, w jakim mają zastosowanie.

Miejsce kontroli

3. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by wszystkie czynności kontroli przedwysyłkowej, w tym wydanie pozytywnego raportu kontrolnego bądź informacja o odmowie wydania takiego raportu były dokonywane na terytorium celnym, z którego towary są eksportowane lub jeżeli kontrola nie może być przeprowadzona na tym

---

¹Przyjmuje się, że niniejsze postanowienie nie wymaga od Członków zgody, aby jednostki rządowe innych Członków dokonywały kontroli przedwysyłkowej na ich terytorium.

terytorium ze względu na charakter towaru, na terytorium celnym, gdzie towary te zostały wyprodukowane, jeżeli obie strony wyrażą na to zgodę.

Normy

4. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by kontrole ilości i jakości były przeprowadzane zgodnie z normami określonymi w kontrakcie przez sprzedającego i kupującego, a w braku takich norm, zgodnie z odpowiednimi normami międzynarodowymi².

Przejrzystość

5. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by czynności kontroli przedwysyłkowej były dokonywane w sposób przejrzysty.

6. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej po nawiązaniu z nimi wstępnego kontaktu przez eksporterów dostarczyły im listę wszystkich informacji koniecznych eksporterom do spełnienia wymogów kontroli. Jednostki kontroli przedwysyłkowej na wniosek eksporterów dostarczają aktualne informacje. Informacje te będą obejmować wskazanie na ustawy i przepisy Członków - użytkowników dotyczące czynności kontroli przedwysyłkowej i będą także obejmować procedury i kryteria stosowane przy kontroli oraz do celów weryfikacji cen i kursu walut, prawa eksportera w stosunku do jednostek prowadzących kontrolę, a także procedury odwoławcze ustanowione w ust. 21. Dodatkowe wymogi proceduralne lub zmiany dotychczasowej procedury nie będą stosowane przy kontroli konkretnej wysyłki, o ile zainteresowany eksporter nie został poinformowany o tych zmianach w czasie ustalania terminu kontroli. Jednakże, w sytuacjach wyjątkowych w rodzaju tych, o których mowa w Artykułach XX i XXI GATT 1994, takie dodatkowe wymogi lub zmiany mogą być stosowane do wysyłki przed poinformowaniem eksportera. Taka pomoc nie zwalnia jednak eksporterów z obowiązku stosowania się do przepisów importowych Członków - użytkowników.

7. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by informacja wspomniana w ust. 6 była udostępniana eksporterom w sposób dogodny i by biura kontroli przedwysyłkowej prowadzone przez jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej służyły również jako punkty informacyjne udostępniające informacje.

8. Członkowie - użytkownicy pilnie opublikują wszystkie odnośne ustawy i przepisy dotyczące czynności kontroli przedwysyłkowej w taki sposób, aby umożliwić innym rządów i handlowcom zapoznanie się z nimi.

Ochrona poufnej informacji handlowej

---

²Norma międzynarodowa jest to norma przyjęta przez organizację rządową lub pozarządową, której członkostwo jest otwarte dla wszystkich Członków, a której jedna z uznanych form działalności obejmuje normalizację.

9. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej traktowały wszystkie informacje uzyskane w trakcie kontroli przedwysyłkowej jako poufne w takim zakresie, w jakim nie są one już opublikowane, ogólnie dostępne dla stron trzecich, czy w jakiś inny sposób powszechnie dostępne. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej przestrzegały procedury w tym zakresie.

10. Członkowie — użytkownicy dostarczą na wniosek Członków informacje na temat kroków, jakie podejmują, by zastosować się do postanowień ust. 9. Postanowienia tego ustępu nie wymagają od żadnego Członka ujawnienia informacji poufnych, których ujawnienie mogłoby podważyć skuteczność programów kontroli przedwysyłkowej lub zagrozić słusznym interesom handlowym poszczególnych przedsiębiorstw publicznych czy prywatnych.

11. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej nie ujawniały poufnych informacji handlowych jakimkolwiek stronom trzecim. Mogą natomiast przekazywać te informacje jednostkom rządowym, które je zakontraktowały lub zleciły kontrolę. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by poufne informacje handlowe jakie uzyskają od jednostek kontroli przedwysyłkowej, które zakontraktowali, lub którym zleciły kontrolę były odpowiednio chronione. Jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej będą udostępniały poufne informacje handlowe rządowi, które je zakontraktowały lub zleciły przeprowadzenie kontroli tylko w takim zakresie, w jakim informacja taka jest zwyczajowo wymagana dla potrzeb akredytywy lub innych form płatności lub dla celów celnych, licencjonowania importu lub kontroli walutowej.

12. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej nie wymagały od eksporterów ujawnienia informacji dotyczących:

- (a) danych produkcyjnych związanych z opatentowanymi, podlegającymi licencjom i niejawnymi procesami lub procesami, na które jeszcze nie udzielono patentu;
- (b) niepublikowanych danych technicznych, z wyjątkiem danych koniecznych do wykazania zgodności z przepisami technicznymi lub normami;
- (c) wewnętrznych kalkulacji cenowych, w tym kosztów produkcji;
- (d) poziomu zysków;
- (e) warunków kontraktów pomiędzy eksporterami a ich dostawcami, chyba że w inny sposób jednostka nie może przeprowadzić danej kontroli. W takich przypadkach jednostka zażąda tylko tych informacji, które są w tym celu konieczne.

13. Informacje wspomniane w ust. 12, o które nie wystąpią jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej, mogą być dobrowolnie ujawnione przez eksporterów dla zilustrowania konkretnych spraw.

Konflikty interesów

14. Członkowie - użytkownicy zapewnią, aby jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej biorąc również pod uwagę postanowienia dotyczące ochrony poufnej informacji handlowej zawarte w ust. 9 - 13 stosowały procedurę zmierzającą do uniknięcia konfliktu interesów:

- (a) pomiędzy jednostkami dokonującymi kontroli przedwysyłkowej a innymi jednostkami powiązаныmi z danymi jednostkami dokonującymi kontroli przedwysyłkowej, w tym jakimikolwiek jednostkami, w których te ostatnie mają swój interes finansowy lub handlowy, lub jakimikolwiek jednostkami, które mają interes finansowy w danych jednostkach i których przesyłki ma objąć przyszła kontrola przedwysyłkowa;
- (b) pomiędzy jednostkami dokonującymi kontroli przedwysyłkowej a jakimikolwiek innymi jednostkami, w tym innymi jednostkami objętymi kontrolą przedwysyłkową z wyjątkiem jednostek rządowych, które zakontraktowały lub zleciły kontrolę;
- (c) z oddziałami jednostek dokonujących kontroli przedwysyłkowej zaangażowanymi w działalności innej niż konieczna do przeprowadzenia procesu kontroli.

Opóźnienia

15. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej unikały nieuzasadnionych opóźnień przy kontroli przesyłek. Członkowie - użytkownicy zapewnią, że kiedy już jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej i eksporter ustalą termin kontroli, jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej przeprowadzi kontrolę w tym terminie, chyba że termin ten zostanie zmieniony w wyniku porozumienia pomiędzy eksporterem a jednostką dokonującą kontroli przedwysyłkowej lub gdy jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej nie może jej przeprowadzić w wyniku działań eksportera lub siły wyższej³.

16. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by po otrzymaniu ostatecznych dokumentów i zakończeniu kontroli, jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej w ciągu pięciu dni roboczych albo wystawiły pozytywny raport kontrolny albo przedstawiły szczegółowo na piśmie wyjaśnienia powodów odmowy wystawienia takiego raportu. Członkowie - użytkownicy zapewnią, że w tym ostatnim przypadku jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej stworzą eksporterom możliwości przedstawienia swych poglądów na piśmie, a jeżeli eksporterzy będą o to wnioskować, zorganizują ponowną kontrolę w najkrótszym terminie odpowiadającym obu stronom.

---

³Przyjmuje się dla celów niniejszego Porozumienia, że pojęcie "siła wyższa" oznacza "nie do opanowania przymus lub wymuszenie, lub też nieprzewidywalny rozwój wypadków zwalniające z wykonania kontraktu".

17. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by w przypadku, gdy eksporterzy będą to wnioskować, jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej przeprowadziły wstępną weryfikację ceny przed terminem kontroli i o ile to stosowne, kursu walut na podstawie kontraktu pomiędzy eksporterem a importerem, faktury *pro forma* i o ile to stosowne, wniosku o pozwolenie przywozu. Odbiorcy zapewnią, że akceptacja ceny i kursu walutowego przez jednostkę dokonującą kontroli przedwysyłkowej na podstawie takiej wstępnej weryfikacji nie zostanie cofnięta pod warunkiem, że towary zgodne są z dokumentacją importową albo z licencją importową. Zapewnią również, że po kontroli wstępnej jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej natychmiast poinformują eksporterów na piśmie albo o swojej akceptacji, albo szczegółowo o powodach odmowy akceptacji ceny albo kursu waluty.

18. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by, w celu uniknięcia zwłoki w płatnościach, jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej wysyłały eksporterom lub ich upoważnionym przedstawicielom pozytywny raport kontrolny tak szybko, jak to tylko możliwe.

19. Członkowie - użytkownicy zapewnią, że w przypadku urzędniczego błędu w pozytywnym raporcie kontrolnym jednostki kontroli przedwysyłkowej poprawią błąd i prześlą poprawioną informację do odpowiednich stron tak szybko, jak to tylko możliwe.

Weryfikacja cen

20. Członkowie - użytkownicy zapewnią, że w celu zapobieżenia zawyżaniu lub zaniżaniu faktury lub oszustwu jednostki kontroli przedwysyłkowej przeprowadzą weryfikację cen⁴ zgodnie z następującymi wytycznymi:

- (a) jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej odrzucają cenę kontraktową uzgodnioną pomiędzy eksporterem a importerem jedynie w przypadku, kiedy mogą wykazać, że ich stwierdzenia na temat niezadawalającej ceny są oparte na procesie weryfikacyjnym zgodnym z kryteriami ustalonymi w punktach (b) do (e);
- (b) jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej będzie opierać swoje porównania cenowe przeprowadzane w celu weryfikacji ceny eksportowej na cenie lub cenach identycznych lub podobnych towarów oferowanych na eksport z tego samego kraju eksportera w tym samym lub zbliżonym czasie przy konkurencyjnych i porównywalnych warunkach sprzedaży prowadzonej zgodnie ze zwyczajowymi praktykami handlowymi przy pominięciu normalnych rabatów. Takie porównania będą oparte na następujących zasadach:

---

⁴Zobowiązania Członków - użytkowników w odniesieniu do usług jednostek kontroli przedwysyłkowej w związku z określeniem wartości celnej będą zobowiązaniami, które przyjęli w ramach GATT 1994 i innych Wielostronnych porozumień handlowych objętych Załącznikiem 1A do Porozumienia WTO.

- (i) jedynie ceny stanowiące znaczącą podstawę dla porównań będą wykorzystywane przy wzięciu pod uwagę istotnych czynników ekonomicznych dotyczących kraju importującego i kraju lub krajów wykorzystywanych do porównań cenowych;
  - (ii) jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej nie będzie opierać się na cenach towarów oferowanych na eksport do różnych krajów, aby arbitralnie narzucić najniższą cenę dla przesyłki;
  - (iii) jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej weźmie pod uwagę specyficzne elementy wymienione w punkcie (c);
  - (iv) na każdym etapie wyżej opisanego procesu jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej stworzy eksporterowi możliwość wyjaśnienia ceny.
- (c) dokonując weryfikacji ceny jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej wezmą pod uwagę warunki kontraktu i ogólnie przyjęte czynniki dostosowawcze odnoszące się do transakcji; takie czynniki będą obejmować, ale nie będą ograniczać się do szczebla handlu i wielkości sprzedaży, terminów i warunków dostawy, klauzul eskalacji cen, wymogów jakościowych, specjalnych rozwiązań konstrukcyjnych, specjalnych wymogów dotyczących transportu i opakowania, wielkości zamówienia, sprzedaży po cenie dnia, zmian sezonowych, opłat licencyjnych i innych związanych z własnością intelektualną oraz usług świadczonych zgodnie z kontraktem, jeżeli zwyczajowo nie są fakturowane oddzielnie; będą obejmować również pewne elementy związane z ceną eksportera, jak stosunki kontraktowe pomiędzy eksporterem a importerem;
- (d) weryfikacja opłat transportowych będzie obejmować jedynie uzgodnioną cenę rodzaju transportu w kraju eksportera zgodnie z kontraktem sprzedaży;
- (e) do celów weryfikacji cen nie będzie się stosować:
- (i) ceny sprzedaży w kraju importu towarów wyprodukowanych w tym kraju;
  - (ii) ceny towarów eksportowych w kraju innym niż kraj eksportera;
  - (iii) kosztu produkcji;
  - (iv) arbitralnych lub fikcyjnych cen lub wartości.

Procedury odwoławcze

21. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej ustanowiły procedurę przyjmowania, rozpatrywania i decydowania w sprawie zażaleń składanych przez eksporterów oraz by informacja w sprawie tej procedury została udostępniona eksporterom zgodnie z postanowieniami zawartymi w ust. 6 i 7. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by procedury te były opracowane i stosowane zgodnie z następującymi wytycznymi:

- (a) jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej wyznaczą jednego lub więcej urzędników, którzy w czasie normalnych godzin urzędowania w każdym mieście lub porcie, w którym jednostki te mają swoje biura administracyjne, będą podejmować i analizować odwołania lub zażalenia eksporterów oraz podejmować decyzje.
- (b) eksporterzy przedstawiają wyznaczonym urzędnikom na piśmie fakty dotyczące danej transakcji oraz istotę zażalenia i proponowane rozwiązanie;
- (c) wyznaczeni urzędnicy przychylnie rozpatrzą zażalenia eksporterów i podejmą decyzje tak szybko, jak to tylko możliwe, po otrzymaniu dokumentacji wspomnianej w punkcie (b).

Derogacje

22. W derogacji od postanowień Artykułu 2 Członkowie - użytkownicy zapewnią, by z wyjątkiem przesyłek częściowych, przesyłki, których wartość jest mniejsza niż minimalna wartość dla tego rodzaju przesyłek określona przez Członka - użytkownika nie były objęte kontrolą, chyba że w wyjątkowych okolicznościach. Informacja na temat wartości minimalnej będzie stanowić element informacji dostarczanej eksporterom zgodnie z postanowieniami ust. 6.

Artykuł 3

Obowiązki Członka - eksportera

Niedyskryminacja

1. Członkowie - eksporterzy zapewnią, by ich ustawy i przepisy dotyczące kontroli przedwysyłkowej były stosowane w sposób niedyskryminacyjny.

Przejrzystość

2. Członkowie - eksporterzy pilnie opublikują wszystkie odnośne ustawy i przepisy stosujące się do kontroli przedwysyłkowej w taki sposób, żeby inne rządy i handlowcy mogli się z nimi zapoznać.

Pomoc techniczna

3. Członkowie - eksporterzy zaoferują odbiorcom, jeżeli otrzymają taki wniosek, pomoc techniczną dla osiągnięcia celów niniejszego Porozumienia na wzajemnie uzgodnionych warunkach⁵.

Artykuł 4

Procedury niezależnych przeglądów

Członkowie będą zachęcać jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej i eksporterów, aby wzajemnie rozwiązywali powstające między nimi spory. Jednakże w ciągu dwóch dni roboczych od daty złożenia zażalenia zgodnie z postanowieniami ust. 21 Artykułu 2, którakolwiek ze stron może przedstawić spór do niezależnego przeglądu. Członkowie zastosują wszelkie rozsądne środki, jakimi dysponują, by zapewnić, że w tym celu będą ustanowione i stosowane następujące procedury:

- a) Procedury te będą nadzorowane przez niezależną jednostkę ustanowioną wspólnie przez organizację reprezentującą jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej i organizację reprezentującą eksporterów dla celów wypełnienia niniejszego Porozumienia;
- b) Niezależna jednostka wspomniana w punkcie (a) ustanowi listę ekspertów w sposób następujący:
  - (i) sekcję członków nominowanych przez organizację reprezentującą jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej;
  - (ii) sekcję członków nominowanych przez organizację reprezentującą eksporterów;
  - (iii) sekcję niezależnych ekspertów handlowych nominowanych przez niezależną jednostkę wspomnianą w punkcie (a).

Geograficzny podział ekspertów powinien być taki, aby zapewniał szybkie rozstrzygnięcie wszelkich sporów wszczętych zgodnie z niniejszą procedurą. Lista będzie ustanowiona w ciągu dwóch miesięcy od daty wejścia w życie Porozumienia WTO i będzie corocznie uaktualniana. Lista będzie dostępna publicznie. Zostanie notyfikowana w Sekretariacie i rozesłana wszystkim Członkom;

- c) Eksporter lub jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej pragnący wszcząć postępowanie sporne skontaktuje się z niezależną jednostką wspomnianą w punkcie (a) wnioskując utworzenie panelu. Niezależna jednostka będzie odpowiedzialna za utworzenie panelu. Panel będzie się

---

⁵Przyjmuje się, że taka pomoc techniczna może być udzielona w oparciu o uzgodnienia dwustronne, kilkustronne lub wielostronne.

składać z trzech członków. Członkowie panelu będą wybrani w sposób pozwalający uniknąć niepotrzebnych kosztów i opóźnień. Pierwszy członek będzie wybrany z sekcji (i) wyżej wspomnianej listy przez zainteresowaną jednostkę dokonującą kontroli przedwysyłkowej z zastrzeżeniem, że członek ten nie jest powiązany z tą jednostką. Drugi członek zostanie wybrany przez zainteresowanego eksportera z sekcji (ii) powyższej listy z zastrzeżeniem, że członek ten nie jest powiązany z tym eksporterem. Trzeci członek zostanie wybrany z sekcji (iii) powyższej listy przez niezależną jednostkę wspomnianą w punkcie (a). Wobec niezależnego eksperta handlowego wybranego z sekcji (iii) powyższej listy nie będzie się zgłaszać sprzeciwów;

- d) Niezależny ekspert handlowy wybrany z sekcji (iii) powyższej listy będzie działał jako przewodniczący panelu. Niezależny ekspert handlowy będzie podejmował decyzje konieczne dla zapewnienia pilnego rozstrzygnięcia sporu przez panel na przykład, czy fakty sprawy wymagają spotkania członków panelu, a jeżeli tak, gdzie takie spotkanie się odbędzie przy wzięciu pod uwagę miejsca, w którym odbyła się dana kontrola;
- e) Jeżeli strony sporu wyrażą zgodę, jeden niezależny ekspert może zostać wybrany z sekcji (iii) powyższej listy przez niezależną jednostkę wspomnianą w punkcie (a) powyżej, aby przeanalizować dany spór. Ekspert ten podejmie decyzje konieczne dla pilnego rozstrzygnięcia sporu biorąc pod uwagę na przykład miejsce danej kontroli;
- f) Celem przeglądu będzie ustalenie, czy w trakcie spornej kontroli strony sporu postępowały zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia. Procedury będą przeprowadzone bez zwłoki, stwarzają jednak stronom możliwość przedstawienia swoich poglądów osobiście lub na piśmie;
- g) Decyzje panelu trzyosobowego będą podejmowane większością głosów. Decyzja w sprawie sporu będzie podjęta w ciągu ośmiu dni roboczych od daty złożenia wniosku o przeprowadzenie niezależnego przeglądu i zakomunikowana stronom sporu. Ten limit czasowy może być przedłużony za zgodą stron sporu. Panel lub niezależny ekspert handlowy podzieli koszty w oparciu o cechy sprawy;
- h) Decyzja panelu będzie wiążąca dla jednostki dokonującej kontroli przedwysyłkowej i dla eksportera będących stronami sporu.

Artykuł 5

Notyfikacja

Członkowie przekażą do Sekretariatu egzemplarze tekstów swoich ustaw i przepisów wprowadzających niniejsze Porozumienie w życie oraz egzemplarze jakichkolwiek innych ustaw i przepisów dotyczących kontroli przedwysyłkowej gdy

Porozumienie WTO wejdzie w życie w stosunku do zainteresowanego Członka. Żadne zmiany w ustawach i przepisach dotyczących kontroli przedwysyłkowej nie będą wprowadzone zanim informacja o nich nie zostanie oficjalnie opublikowana. Zmiany te będą notyfikowane w Sekretariacie natychmiast po ich opublikowaniu. Sekretariat poinformuje Członków o dostępności tych informacji.

Artykuł 6

Przegląd

Pod koniec drugiego roku od daty wejścia w życie Porozumienia WTO, a następnie w okresach trzyletnich Konferencja Ministerialna będzie dokonywała przeglądu postanowień, stosowania i działania niniejszego Porozumienia biorąc pod uwagę jego cele i doświadczenia zebrane w czasie jego działania. W wyniku takiego przeglądu Konferencja Ministerialna może zmienić postanowienia niniejszego Porozumienia.

Artykuł 7

Konsultacje

Członkowie będą prowadzić konsultacje z innymi Członkami, na ich wniosek, na temat jakiegokolwiek sprawy wywierającej wpływ na działanie niniejszego Porozumienia. W takich przypadkach będą stosowane postanowienia Artykułu XXII GATT 1994 zgodnie z postanowieniami Uzgodnienia w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzygnięcie sporów w zakresie, w jakim mają zastosowanie do niniejszego Porozumienia.

Artykuł 8

Rozstrzygnięcie sporów

Jakiegokolwiek spory pomiędzy Członkami dotyczące działania niniejszego Porozumienia będą objęte postanowieniami Artykułu XXIII GATT 1994, tak jak zostały rozwinięte i są stosowane w Uzgodnieniu w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzygnięcie sporów.

Artykuł 9

Postanowienia końcowe

1. Członkowie zastosują konieczne środki mające na celu wprowadzenie w życie niniejszego Porozumienia.
2. Członkowie zapewnią, że ich ustawy i przepisy nie będą sprzeczne z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

AGREEMENT ON PRESHIPMENT INSPECTION

Members,

Noting that Ministers on 20 September 1986 agreed that the Uruguay Round of Multilateral Trade Negotiations shall aim to "bring about further liberalization and expansion of world trade", "strengthen the role of GATT" and "increase the responsiveness of the GATT system to the evolving international economic environment";

Noting that a number of developing country Members have recourse to preshipment inspection;

Recognizing the need of developing countries to do so for as long and in so far as it is necessary to verify the quality, quantity or price of imported goods;

Mindful that such programmes must be carried out without giving rise to unnecessary delays or unequal treatment;

Noting that this inspection is by definition carried out on the territory of exporter Members;

Recognizing the need to establish an agreed international framework of rights and obligations of both user Members and exporter Members;

Recognizing that the principles and obligations of GATT 1994 apply to those activities of preshipment inspection entities that are mandated by governments that are Members of the WTO;

Recognizing that it is desirable to provide transparency of the operation of preshipment inspection entities and of laws and regulations relating to preshipment inspection;

Desiring to provide for the speedy, effective and equitable resolution of disputes between exporters and preshipment inspection entities arising under this Agreement;

Hereby *agree* as follows:

Article 1

Coverage - Definitions

1. This Agreement shall apply to all preshipment inspection activities carried out on the territory of Members, whether such activities are contracted or mandated by the government, or any government body, of a Member.
2. The term "user Member" means a Member of which the government or any government body contracts for or mandates the use of preshipment inspection activities.
3. Preshipment inspection activities are all activities relating to the verification of the quality, the quantity, the price, including currency exchange rate and financial terms, and/or the customs classification of goods to be exported to the territory of the user Member.
4. The term "preshipment inspection entity" is any entity contracted or mandated by a Member to carry out preshipment inspection activities.¹

Article 2

Obligations of User Members

Non-discrimination

1. User Members shall ensure that preshipment inspection activities are carried out in a non-discriminatory manner, and that the procedures and criteria employed in the conduct of these activities are objective and are applied on an equal basis to all exporters affected by such activities. They shall ensure uniform performance of inspection by all the inspectors of the preshipment inspection entities contracted or mandated by them.

Governmental Requirements

---

¹ It is understood that this provision does not obligate Members to allow government entities of other Members to conduct preshipment inspection activities on their territory.

2. User Members shall ensure that in the course of preshipment inspection activities relating to their laws, regulations and requirements, the provisions of paragraph 4 of Article III of GATT 1994 are respected to the extent that these are relevant.

Site of Inspection

3. User Members shall ensure that all preshipment inspection activities, including the issuance of a Clean Report of Findings or a note of non-issuance, are performed in the customs territory from which the goods are exported or, if the inspection cannot be carried out in that customs territory given the complex nature of the products involved, or if both parties agree, in the customs territory in which the goods are manufactured.

Standards

4. User Members shall ensure that quantity and quality inspections are performed in accordance with the standards defined by the seller and the buyer in the purchase agreement and that, in the absence of such standards, relevant international standards² apply.

Transparency

5. User Members shall ensure that preshipment inspection activities are conducted in a transparent manner.

6. User Members shall ensure that, when initially contacted by exporters, preshipment inspection entities provide to the exporters a list of all the information which is necessary for the exporters to comply with inspection requirements. The preshipment inspection entities shall provide the actual information when so requested by exporters. This information shall include a reference to the laws and regulations of user Members relating to preshipment inspection activities, and shall also include the procedures and criteria used for inspection and for price and currency exchange-rate verification purposes, the exporters' rights vis-à-vis the inspection entities, and the appeals procedures set up under paragraph 21. Additional procedural requirements or changes in existing procedures shall not be applied to a shipment unless the exporter concerned is informed of these changes at the time the inspection date is arranged. However, in emergency situations of the types addressed by Articles XX and XXI of GATT 1994, such additional requirements or changes may be applied to a shipment before the exporter has been informed. This assistance shall not, however, relieve exporters from their obligations in respect of compliance with the import regulations of the user Members.

7. User Members shall ensure that the information referred to in paragraph 6 is made available to exporters in a convenient manner, and that the preshipment inspection offices maintained by preshipment inspection entities serve as information points where this information is available.

8. User Members shall publish promptly all applicable laws and regulations relating to preshipment inspection activities in such a manner as to enable other governments and traders to become acquainted with them.

Protection of Confidential Business Information

9. User Members shall ensure that preshipment inspection entities treat all information received in the course of the preshipment inspection as business confidential to the extent that such information is not already published, generally available to third parties, or otherwise in the public domain. User Members shall ensure that preshipment inspection entities maintain procedures to this end.

10. User Members shall provide information to Members on request on the measures they are taking to give effect to paragraph 9. The provisions of this paragraph shall not require any Member to disclose confidential information the disclosure of which would jeopardize the effectiveness of the preshipment inspection programmes or would prejudice the legitimate commercial interest of particular enterprises, public or private.

11. User Members shall ensure that preshipment inspection entities do not divulge confidential business information to any third party, except that preshipment inspection entities may share this information with the government entities that have contracted or mandated them. User Members shall ensure that confidential business information which they receive from preshipment inspection entities contracted or mandated by them is adequately safeguarded. Preshipment inspection entities shall share confidential business information with the governments contracting or mandating them only to the extent that such information is customarily required for letters of credit or other forms of payment or for customs, import licensing or exchange control purposes.

---

² An international standard is a standard adopted by a governmental or non-governmental body whose membership is open to all Members, one of whose recognized activities is in the field of standardization.

12. User Members shall ensure that preshipment inspection entities do not request exporters to provide information regarding:

- (a) manufacturing data related to patented, licensed or undisclosed processes, or to processes for which a patent is pending;
- (b) unpublished technical data other than data necessary to demonstrate compliance with technical regulations or standards;
- (c) internal pricing, including manufacturing costs;
- (d) profit levels;
- (e) the terms of contracts between exporters and their suppliers unless it is not otherwise possible for the entity to conduct the inspection in question. In such cases, the entity shall only request the information necessary for this purpose.

13. The information referred to in paragraph 12, which preshipment inspection entities shall not otherwise request, may be released voluntarily by the exporter to illustrate a specific case.

Conflicts of Interest

14. User Members shall ensure that preshipment inspection entities, bearing in mind also the provisions on protection of confidential business information in paragraphs 9 through 13, maintain procedures to avoid conflicts of interest:

- (a) between preshipment inspection entities and any related entities of the preshipment inspection entities in question, including any entities in which the latter have a financial or commercial interest or any entities which have a financial interest in the preshipment inspection entities in question, and whose shipments the preshipment inspection entities are to inspect;
- (b) between preshipment inspection entities and any other entities, including other entities subject to preshipment inspection, with the exception of the government entities contracting or mandating the inspections;
- (c) with divisions of preshipment inspection entities engaged in activities other than those required to carry out the inspection process.

Delays

15. User Members shall ensure that preshipment inspection entities avoid unreasonable delays in inspection of shipments. User Members shall ensure that, once a preshipment inspection entity and an exporter agree on an inspection date, the preshipment inspection entity conducts the inspection on that date unless it is rescheduled on a mutually agreed basis between the exporter and the preshipment inspection entity, or the preshipment inspection entity is prevented from doing so by the exporter or by *force majeure*.³

16. User Members shall ensure that, following receipt of the final documents and completion of the inspection, preshipment inspection entities, within five working days, either issue a Clean Report of Findings or provide a detailed written explanation specifying the reasons for non-issuance. User Members shall ensure that, in the latter case, preshipment inspection entities give exporters the opportunity to present their views in writing and, if exporters so request, arrange for re-inspection at the earliest mutually convenient date.

17. User Members shall ensure that, whenever so requested by the exporters, preshipment inspection entities undertake, prior to the date of physical inspection, a preliminary verification of price and, where applicable, of currency exchange rate, on the basis of the contract between exporter and importer, the *pro forma* invoice and, where applicable, the application for import authorization. User Members shall ensure that a price or currency exchange rate that has been accepted by a preshipment inspection entity on the basis of such preliminary verification is not withdrawn, providing the goods conform to the import documentation and/or import licence. They shall ensure that, after a preliminary verification has taken place, preshipment inspection entities immediately inform exporters in writing either of their acceptance or of their detailed reasons for non-acceptance of the price and/or currency exchange rate.

---

³ It is understood that, for the purposes of this Agreement, "*force majeure*" shall mean "irresistible compulsion or coercion, unforeseeable course of events excusing from fulfilment of contract".

18. User Members shall ensure that, in order to avoid delays in payment, preshipment inspection entities send to exporters or to designated representatives of the exporters a Clean Report of Findings as expeditiously as possible.

19. User Members shall ensure that, in the event of a clerical error in the Clean Report of Findings, preshipment inspection entities correct the error and forward the corrected information to the appropriate parties as expeditiously as possible.

Price Verification

20. User Members shall ensure that, in order to prevent over- and under-invoicing and fraud, preshipment inspection entities conduct price verification⁴ according to the following guidelines:

- (a) preshipment inspection entities shall only reject a contract price agreed between an exporter and an importer if they can demonstrate that their findings of an unsatisfactory price are based on a verification process which is in conformity with the criteria set out in subparagraphs (b) through (e);
- (b) the preshipment inspection entity shall base its price comparison for the verification of the export price on the price(s) of identical or similar goods offered for export from the same country of exportation at or about the same time, under competitive and comparable conditions of sale, in conformity with customary commercial practices and net of any applicable standard discounts. Such comparison shall be based on the following:
  - (i) only prices providing a valid basis of comparison shall be used, taking into account the relevant economic factors pertaining to the country of importation and a country or countries used for price comparison;
  - (ii) the preshipment inspection entity shall not rely upon the price of goods offered for export to different countries of importation to arbitrarily impose the lowest price upon the shipment;
  - (iii) the preshipment inspection entity shall take into account the specific elements listed in subparagraph (c);
  - (iv) at any stage in the process described above, the preshipment inspection entity shall provide the exporter with an opportunity to explain the price;
- (c) when conducting price verification, preshipment inspection entities shall make appropriate allowances for the terms of the sales contract and generally applicable adjusting factors pertaining to the transaction; these factors shall include but not be limited to the commercial level and quantity of the sale, delivery periods and conditions, price escalation clauses, quality specifications, special design features, special shipping or packing specifications, order size, spot sales, seasonal influences, licence or other intellectual property fees, and services rendered as part of the contract if these are not customarily invoiced separately; they shall also include certain elements relating to the exporter's price, such as the contractual relationship between the exporter and importer;
- (d) the verification of transportation charges shall relate only to the agreed price of the mode of transport in the country of exportation as indicated in the sales contract;
- (e) the following shall not be used for price verification purposes:
  - (i) the selling price in the country of importation of goods produced in such country;
  - (ii) the price of goods for export from a country other than the country of exportation;
  - (iii) the cost of production;
  - (iv) arbitrary or fictitious prices or values.

Appeals Procedures

21. User Members shall ensure that preshipment inspection entities establish procedures to receive, consider and render decisions concerning grievances raised by exporters, and that information concerning such procedures is made available to exporters in accordance with the provisions of paragraphs 6 and 7. User Members shall ensure that the procedures are developed and maintained in accordance with the following guidelines:

---

⁴ The obligations of user Members with respect to the services of preshipment inspection entities in connection with customs valuation shall be the obligations which they have accepted in GATT 1994 and the other Multilateral Trade Agreements included in Annex 1A of the WTO Agreement.

- (a) preshipment inspection entities shall designate one or more officials who shall be available during normal business hours in each city or port in which they maintain a preshipment inspection administrative office to receive, consider and render decisions on exporters' appeals or grievances;
- (b) exporters shall provide in writing to the designated official(s) the facts concerning the specific transaction in question, the nature of the grievance and a suggested solution;
- (c) the designated official(s) shall afford sympathetic consideration to exporters' grievances and shall render a decision as soon as possible after receipt of the documentation referred to in subparagraph (b).

Derogation

22. By derogation to the provisions of Article 2, user Members shall provide that, with the exception of part shipments, shipments whose value is less than a minimum value applicable to such shipments as defined by the user Member shall not be inspected, except in exceptional circumstances. This minimum value shall form part of the information furnished to exporters under the provisions of paragraph 6.

Article 3

Obligations of Exporter Members

Non-discrimination

1. Exporter Members shall ensure that their laws and regulations relating to preshipment inspection activities are applied in a non-discriminatory manner.

Transparency

2. Exporter Members shall publish promptly all applicable laws and regulations relating to preshipment inspection activities in such a manner as to enable other governments and traders to become acquainted with them.

Technical Assistance

3. Exporter Members shall offer to provide to user Members, if requested, technical assistance directed towards the achievement of the objectives of this Agreement on mutually agreed terms.⁵

Article 4

Independent Review Procedures

Members shall encourage preshipment inspection entities and exporters mutually to resolve their disputes. However, two working days after submission of the grievance in accordance with the provisions of paragraph 21 of Article 2, either party may refer the dispute to independent review. Members shall take such reasonable measures as may be available to them to ensure that the following procedures are established and maintained to this end:

- (a) these procedures shall be administered by an independent entity constituted jointly by an organization representing preshipment inspection entities and an organization representing exporters for the purposes of this Agreement;
- (b) the independent entity referred to in subparagraph (a) shall establish a list of experts as follows:
  - (i) a section of members nominated by an organization representing preshipment inspection entities;
  - (ii) a section of members nominated by an organization representing exporters;
  - (iii) a section of independent trade experts, nominated by the independent entity referred to in subparagraph (a).

The geographical distribution of the experts on this list shall be such as to enable any disputes raised under these procedures to be dealt with expeditiously. This list shall be drawn up within two months of the entry into force of the WTO Agreement and shall be updated annually. The list shall be publicly available. It shall be notified to the Secretariat and circulated to all Members;

- (c) an exporter or preshipment inspection entity wishing to raise a dispute shall contact the independent entity referred to in subparagraph (a) and request the formation of a panel. The independent entity shall be responsible for establishing a panel. This panel shall consist of three members. The members of the panel

---

⁵ It is understood that such technical assistance may be given on a bilateral, plurilateral or multilateral basis.

- shall be chosen so as to avoid unnecessary costs and delays. The first member shall be chosen from section (i) of the above list by the preshipment inspection entity concerned, provided that this member is not affiliated to that entity. The second member shall be chosen from section (ii) of the above list by the exporter concerned, provided that this member is not affiliated to that exporter. The third member shall be chosen from section (iii) of the above list by the independent entity referred to in subparagraph (a). No objections shall be made to any independent trade expert drawn from section (iii) of the above list;
- (d) the independent trade expert drawn from section (iii) of the above list shall serve as the chairman of the panel. The independent trade expert shall take the necessary decisions to ensure an expeditious settlement of the dispute by the panel, for instance, whether the facts of the case require the panelists to meet and, if so, where such a meeting shall take place, taking into account the site of the inspection in question;
  - (e) if the parties to the dispute so agree, one independent trade expert could be selected from section (iii) of the above list by the independent entity referred to in subparagraph (a) to review the dispute in question. This expert shall take the necessary decisions to ensure an expeditious settlement of the dispute, for instance taking into account the site of the inspection in question;
  - (f) the object of the review shall be to establish whether, in the course of the inspection in dispute, the parties to the dispute have complied with the provisions of this Agreement. The procedures shall be expeditious and provide the opportunity for both parties to present their views in person or in writing;
  - (g) decisions by a three-member panel shall be taken by majority vote. The decision on the dispute shall be rendered within eight working days of the request for independent review and be communicated to the parties to the dispute. This time-limit could be extended upon agreement by the parties to the dispute. The panel or independent trade expert shall apportion the costs, based on the merits of the case;
  - (h) the decision of the panel shall be binding upon the preshipment inspection entity and the exporter which are parties to the dispute.

Article 5

Notification

Members shall submit to the Secretariat copies of the laws and regulations by which they put this Agreement into force, as well as copies of any other laws and regulations relating to preshipment inspection, when the WTO Agreement enters into force with respect to the Member concerned. No changes in the laws and regulations relating to preshipment inspection shall be enforced before such changes have been officially published. They shall be notified to the Secretariat immediately after their publication. The Secretariat shall inform the Members of the availability of this information.

Article 6

Review

At the end of the second year from the date of entry into force of the WTO Agreement and every three years thereafter, the Ministerial Conference shall review the provisions, implementation and operation of this Agreement, taking into account the objectives thereof and experience gained in its operation. As a result of such review, the Ministerial Conference may amend the provisions of the Agreement.

Article 7

Consultation

Members shall consult with other Members upon request with respect to any matter affecting the operation of this Agreement. In such cases, the provisions of Article XXII of GATT 1994, as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding, are applicable to this Agreement.

Article 8

Dispute Settlement

Any disputes among Members regarding the operation of this Agreement shall be subject to the provisions of Article XXIII of GATT 1994, as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding.

*Article 9**Final Provisions*

1. Members shall take the necessary measures for the implementation of the present Agreement.
2. Members shall ensure that their laws and regulations shall not be contrary to the provisions of this Agreement.

MECHANIZM PRZEGLĄDU POLITYKI HANDLOWEJ

Członkowie uzgadniają niniejszym, co następuje:

A. Cele

- (i) Celem Mechanizmu Przeglądów Polityki Handlowej (TPRM) jest przyczynić się do usprawnienia stosowania się wszystkich Członków do reguł, dyscyplin i zobowiązań podjętych na podstawie wielostronnych porozumień handlowych oraz, tam gdzie jest to stosowne, fakultatywnych porozumień handlowych, a zatem do lepszego funkcjonowania wielostronnego systemu handlu poprzez osiągnięcie większej przejrzystości oraz zrozumienia polityki handlowej i praktyk Członków. Tym samym mechanizm przeglądu umożliwi regularne dokonywanie kolektywnej oceny całego zakresu polityki handlowej oraz praktyk handlowych poszczególnych Członków, a także ich wpływu na funkcjonowanie wielostronnego systemu handlu. Nie ma on służyć jednak jako podstawa dla egzekwowania konkretnych zobowiązań wynikających z Porozumień, stosowania procedur dotyczących rozstrzygania sporów lub też nakładania na Członków nowych zobowiązań w zakresie ich polityki handlowej.
- (ii) Ocena dokonywana w ramach mechanizmu przeglądu odbywa się w odpowiednim zakresie na tle szerszych potrzeb ekonomicznych i rozwojowych, a także polityki i celów zainteresowanego Członka, jak również jego środowiska zewnętrznego. Jednakże funkcja mechanizmu przeglądu polega na analizie wpływu polityki handlowej i praktyk handlowych Członka na wielostronny system handlu.

B. Przejrzystość wewnętrzna

Członkowie uznają nieodłączną wartość przejrzystości wewnętrznej przy podejmowaniu przez rządy decyzji w sprawach polityki handlowej, zarówno dla gospodarek Członków, jak i dla wielostronnego systemu handlu, i zgadzają się popierać i zachęcać do większej przejrzystości w ramach ich własnych systemów przyznając, że realizacja przejrzystości wewnętrznej musi odbywać się na bazie dobrowolności oraz uwzględniać polityczno-prawne systemy każdego z Członków.

C. Procedury przeglądów

- (i) Organ Przeglądów Polityki Handlowej (zwany tu TPRB) zostaje niniejszym ustanowiony w celu prowadzenia przeglądów polityki handlowej.
- (ii) Polityka handlowa i praktyki handlowe wszystkich Członków będą poddawane okresowym przeglądom. Wpływ poszczególnych Członków na funkcjonowanie wielostronnego systemu handlu, zdefiniowany w kategoriach ich udziału w handlu światowym w ostatnim reprezentatywnym okresie, będzie decydującym czynnikiem określającym częstotliwość przeglądów. Pierwsze cztery zidentyfikowane w ten sposób

jednostki handlujące (przyjmując Wspólnoty Europejskie za jedną jednostkę) będą poddawane przeglądowi co dwa lata. Następne 16 jednostek będzie poddawane przeglądowi co cztery lata. Pozostali Członkowie poddawani będą przeglądom co sześć lat, z wyjątkiem Członków - krajów najmniej rozwiniętych, dla których może zostać ustalony dłuższy okres. Rozumie się, iż przegląd jednostek posiadających wspólną politykę zewnętrzną, a które obejmują więcej niż jednego Członka, dotyczyć będą wszystkich elementów polityki mających wpływ na handel, włączając w to odnośne polityki i praktyki poszczególnych Członków. Wyjątkowo, w przypadku zmian w polityce handlowej lub praktykach handlowych Członka, które mogą mieć znaczący wpływ na jego partnerów handlowych, zainteresowany Członek może zostać poproszony przez TPRB po konsultacjach o przyspieszenie jego następnego przeglądu.

- (iii) Dyskusje na posiedzeniach TPRB będą regulowane celami określonymi w ust. A. Dyskusje te będą koncentrować się na polityce i praktykach handlowych Członka, które polegają ocenie w ramach mechanizmu przeglądu.
- (iv) TPRB opracuje podstawowy plan przeprowadzania przeglądów. Może on również omawiać i uwzględniać uaktualnione raporty otrzymywane od Członków. TPRB opracuje program przeglądów na każdy rok w porozumieniu z bezpośrednio zainteresowanymi Członkami. Przewodniczący, w porozumieniu z Członkiem lub Członkami, których dotyczy przegląd, może wyznaczyć uczestników dyskusji, którzy działając we własnym imieniu rozpoczną dyskusję w TPRB.
- (v) TPRB będzie opierać swoją pracę na następującej dokumentacji:
  - (a) Kompletne sprawozdanie, o którym mowa w ust. D, dostarczane przez Członka lub Członków, których dotyczy przegląd;
  - (b) Sprawozdanie sporządzane przez Sekretariat na jego własną odpowiedzialność, oparte na informacjach, do których posiada dostęp, oraz na informacjach dostarczanych przez Członka lub Członków, których dotyczy przegląd. Sekretariat powinien uzyskać wyjaśnienia od zainteresowanego Członka lub Członków odnośnie do ich polityki i praktyk handlowych.
- (vi) Sprawozdania sporządzane przez Członka, którego dotyczy przegląd, oraz przez Sekretariat razem ze sprawozdaniami z odnośnych posiedzeń TPRB będą publikowane niezwłocznie po dokonaniu przeglądu.
- (vii) Dokumenty te zostaną przekazane Konferencji Ministerialnej, która się z nimi zapozna.

D. Sprawozdawczość

W celu osiągnięcia najwyższego możliwego stopnia przejrzystości, każdy Członek będzie regularnie składał TPRB sprawozdania. Kompletne sprawozdania będą w uzgodnionym kształcie, określonym przez TPRB, przedstawiać politykę handlową oraz praktyki handlowe stosowane przez zainteresowanego Członka lub Członków. Kształt ten początkowo opierać się będzie na Zarysie formy sprawozdań krajowych określonym Decyzją z 19 lipca 1989 roku (BISD 36S/406-409) i poprawianym w razie konieczności tak, aby jego zakres objął wszystkie aspekty polityki handlowej, których dotyczą Wielostronne Porozumienia Handlowe w Załączniku 1 oraz, tam gdzie jest to stosowne, Fakultatywne porozumienia handlowe. W świetle doświadczeń TPRB może poddać ten kształt rewizji. Między przeglądami Członkowie będą dostarczać krótkie sprawozdania w przypadkach jakichkolwiek znacznych zmian w ich polityce handlowej. Zgodnie z ustalonym kształtem dostarczane będą również roczne dane uaktualniające informacje statystyczne. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na trudności Członków - krajów najmniej rozwiniętych przy sporządzaniu ich sprawozdań. Na wniosek Członków - krajów rozwijających się, a zwłaszcza Członków - krajów najmniej rozwiniętych, Sekretariat zapewni im pomoc techniczną. Informacje zawarte w sprawozdaniach powinny w możliwie najszerszym zakresie odpowiadać notyfikacjom dokonanyom zgodnie z postanowieniami wielostronnych porozumień handlowych oraz, tam gdzie jest to stosowne, fakultatywnych porozumień handlowych.

E. Stosunek do postanowień GATT 1994 i GATS dotyczących bilansu płatniczego

Członkowie uznają potrzebę minimalizacji obciążeń dla rządów, które podlegają wymogowi pełnych konsultacji zgodnie z postanowieniami GATT 1994 i GATS dotyczącymi bilansu płatniczego. W tym celu Przewodniczący TPRB, w porozumieniu z zainteresowanym Członkiem lub Członkami, wraz z Przewodniczącym Komitetu Restrykcji Stosowanych w Celu Ochrony Bilansu Płatniczego, opracuje postanowienia administracyjne, które zharmonizują normalny rytm przeglądów polityki handlowej z kalendarzem konsultacji w sprawie bilansu płatniczego, nie opóźniając przeprowadzenia przeglądu polityki handlowej o więcej niż 12 miesięcy.

F. Ocena Mechanizmu

TPRB dokona oceny TPRM nie później niż w ciągu pięciu lat od wejścia w życie Porozumienia WTO. Rezultaty oceny zostaną przedstawione Konferencji Ministerialnej. TPRB może następnie dokonywać oceny TPRM w odstępach czasowych, które zostaną przezeń określone lub też na wniosek Konferencji Ministerialnej.

G. Przegląd wydarzeń w handlu międzynarodowym

TPRB będzie również dokonywać corocznego przeglądu wydarzeń w środowisku handlu międzynarodowego mających wpływ na wielostronny system handlu. Organowi pomagać w tym będzie coroczny raport sporządzany przez Dyrektora Generalnego, przedstawiający główne kierunki działalności WTO oraz podkreślający ważne kwestie polityki mające wpływ na system handlu.

ANNEX 3**TRADE POLICY REVIEW MECHANISM**

Members hereby agree as follows:

A. Objectives

(i) The purpose of the Trade Policy Review Mechanism ("TPRM") is to contribute to improved adherence by all Members to rules, disciplines and commitments made under the Multilateral Trade Agreements and, where applicable, the Plurilateral Trade Agreements, and hence to the smoother functioning of the multilateral trading system, by achieving greater transparency in, and understanding of, the trade policies and practices of Members. Accordingly, the review mechanism enables the regular collective appreciation and evaluation of the full range of individual Members' trade policies and practices and their impact on the functioning of the multilateral trading system. It is not, however, intended to serve as a basis for the enforcement of specific obligations under the Agreements or for dispute settlement procedures, or to impose new policy commitments on Members.

(ii) The assessment carried out under the review mechanism takes place, to the extent relevant, against the background of the wider economic and developmental needs, policies and objectives of the Member concerned, as well as of its external environment. However, the function of the review mechanism is to examine the impact of a Member's trade policies and practices on the multilateral trading system.

B. Domestic transparency

Members recognize the inherent value of domestic transparency of government decision-making on trade policy matters for both Members' economies and the multilateral trading system, and agree to encourage and promote greater transparency within their own systems, acknowledging that the implementation of domestic transparency must be on a voluntary basis and take account of each Member's legal and political systems.

C. Procedures for review

(i) The Trade Policy Review Body (referred to herein as the "TPRB") is hereby established to carry out trade policy reviews.

(ii) The trade policies and practices of all Members shall be subject to periodic review. The impact of individual Members on the functioning of the multilateral trading system, defined in terms of their share of world trade in a recent representative period, will be the determining factor in deciding on the frequency of reviews. The first four trading entities so identified (counting the European Communities as one) shall be subject to review every two years. The next 16 shall be reviewed every four years. Other Members shall be reviewed every six years, except that a longer period may be fixed for least-developed country Members. It is understood that the review of entities having a common external policy covering more than one Member shall cover all components of policy affecting trade including relevant policies and practices of the individual Members. Exceptionally, in the event of changes in a Member's trade policies or practices that may have a significant impact on its trading partners, the Member concerned may be requested by the TPRB, after consultation, to bring forward its next review.

(iii) Discussions in the meetings of the TPRB shall be governed by the objectives set forth in paragraph A. The focus of these discussions shall be on the Member's trade policies and practices, which are the subject of the assessment under the review mechanism.

(iv) The TPRB shall establish a basic plan for the conduct of the reviews. It may also discuss and take note of updated reports from Members. The TPRB shall establish a programme of reviews for each year in consultation with the Members directly concerned. In consultation with the Member or Members under review, the Chairman may choose discussants who, acting in their personal capacity, shall introduce the discussions in the TPRB.

(v) The TPRB shall base its work on the following documentation:

- (a) a full report, referred to in paragraph D, supplied by the Member or Members under review;
- (b) a report, to be drawn up by the Secretariat on its own responsibility, based on the information available to it and that provided by the Member or Members concerned. The Secretariat should seek clarification from the Member or Members concerned of their trade policies and practices.

- (vi) The reports by the Member under review and by the Secretariat, together with the minutes of the respective meeting of the TPRB, shall be published promptly after the review.
- (vii) These documents will be forwarded to the Ministerial Conference, which shall take note of them.

D. Reporting

In order to achieve the fullest possible degree of transparency, each Member shall report regularly to the TPRB. Full reports shall describe the trade policies and practices pursued by the Member or Members concerned, based on an agreed format to be decided upon by the TPRB. This format shall initially be based on the Outline Format for Country Reports established by the Decision of 19 July 1989 (BISD 36S/406-409), amended as necessary to extend the coverage of reports to all aspects of trade policies covered by the Multilateral Trade Agreements in Annex 1 and, where applicable, the Plurilateral Trade Agreements. This format may be revised by the TPRB in the light of experience. Between reviews, Members shall provide brief reports when there are any significant changes in their trade policies; an annual update of statistical information will be provided according to the agreed format. Particular account shall be taken of difficulties presented to least-developed country Members in compiling their reports. The Secretariat shall make available technical assistance on request to developing country Members, and in particular to the least-developed country Members. Information contained in reports should to the greatest extent possible be coordinated with notifications made under provisions of the Multilateral Trade Agreements and, where applicable, the Plurilateral Trade Agreements.

E. Relationship with the balance-of-payments provisions of GATT 1994 and GATS

Members recognize the need to minimize the burden for governments also subject to full consultations under the balance-of-payments provisions of GATT 1994 or GATS. To this end, the Chairman of the TPRB shall, in consultation with the Member or Members concerned, and with the Chairman of the Committee on Balance-of-Payments Restrictions, devise administrative arrangements that harmonize the normal rhythm of the trade policy reviews with the timetable for balance-of-payments consultations but do not postpone the trade policy review by more than 12 months.

F. Appraisal of the Mechanism

The TPRB shall undertake an appraisal of the operation of the TPRM not more than five years after the entry into force of the Agreement Establishing the WTO. The results of the appraisal will be presented to the Ministerial Conference. It may subsequently undertake appraisals of the TPRM at intervals to be determined by it or as requested by the Ministerial Conference.

G. Overview of Developments in the International Trading Environment

An annual overview of developments in the international trading environment which are having an impact on the multilateral trading system shall also be undertaken by the TPRB. The overview is to be assisted by an annual report by the Director-General setting out major activities of the WTO and highlighting significant policy issues affecting the trading system.